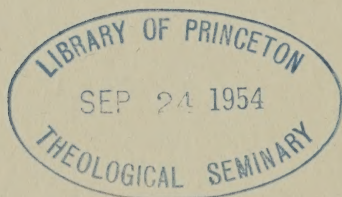

A CRITICAL EDITION
OF I ESDRAS

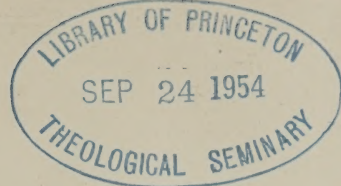
SIDNEY S. TEDESCHE

BS 1714 .G6 T4 1928
Tedesche, Sidney Saul, 1890-
A critical edition of I
Esdras

TEDESCHE: A CRITICAL EDITION OF I ESDRAS

✓
Bible. O.T. Apocrypha,
Greek. 1928. I Esdras

A CRITICAL EDITION OF I ESDRAS

BY

SIDNEY S. TEDESCHE

RABBI OF UNION TEMPLE OF BROOKLYN

PRESENTED TO THE
FACULTY OF THE GRADUATE SCHOOL OF YALE UNIVERSITY IN
CANDIDACY FOR THE DEGREE OF DOCTOR OF PHILOSOPHY 1928

PRINTED BY OFFIZIN HAAG-DRUGULIN A.-G., LEIPZIG (GERMANY)

TO MY WIFE IRMA G. TEDESCHE

אשה טובה מתנה טובה לבעלה:

PREFACE

A critically edited text of one of the books of the Greek Old Testament is a new thing. In the case of the "book" known as First Esdras, the only surviving portion of the oldest Greek rendering of Chronicles-Ezra-Nehemiah, the need of a critical edition is imperative. Before the massoretic text of the corresponding portion of the canonical scriptures can be satisfactorily studied it is necessary that the student should have before him the Semitic text (as far as it can still be determined) which was rendered into Greek in the second century B. C. There can be no reconstruction of the Hebrew-Aramaic "First Esdras," however, until a reliable Greek text of this important version is at hand. This, in turn, cannot be obtained from any Greek manuscript or edition hitherto existing. The text of Codex B, with which scholars have generally operated, is here extremely corrupt, and the aid given by the variant readings of Codex A is far from sufficient. Fritzsche's edition (1871) is critically worthless. Other witnesses must be heard; account must be taken of the contamination from Theodotion's Greek (the canonical version), of ancient changes introduced by copyists, and of correction from the massoretic text; there must be occasional recourse to conjecture. The frequent temptation to force the Greek into conformity with our Hebrew-Aramaic text must be resisted. The apparatus is so complicated as to be bewildering, and it occasionally seems a hopeless task to determine the precise form of words—and especially of the proper names—employed by this earliest translator of the Chronicler's history.

Mr. Tedesche has rightly conceived his task, and what he has achieved is the result of much careful labor. The edition and critical notes here presented make no claim to finality, or to have left few difficulties unsolved. They constitute an important forward step, however, in this too neglected field; and it is to be hoped that other scholars will proceed to carry the task still further.

Yale University, October, 1928. CHARLES C. TORREY

CONTENTS

INTRODUCTION

I. Title	11
II. Purpose of This Investigation	12
III. Problems To Be Considered	13
IV. The Two Recensions	14
V. The Two Main Types of Text	16
VI. Notes on Manuscripts, Versions and Families	16
VII. Character of The Greek of I Esdras	22
VIII. Critical Process in Restoring The Greek Text	25
Text and Notes	29

INTRODUCTION

I. TITLE

The so-called Apocryphal Ezra is known as Esdras A or I Esdras in the principal LXX MSS., Old Latin, Syriac and English Bibles since the Geneva edition of 1560 in which Ezra is the name of the canonical book. In Lagarde's *Librorum Veteris Testamenti Canonicorum pars prior Graece*, 1883 it is known as Esdras B or II Esdras, I Esdras being reserved for Ezra and Nehemiah. In the Latin Bibles since Jerome, in the "Great Bible" of 1539 and Article VI in The Anglican Book of Common Prayer it is known as III Esdras, while I and II Esdras are Ezra and Nehemiah. The name 3 Paraleipomenon is found in a Florentine Greek MS., *Sermones Dierum Esdrae* in Hilary's list (Swete's *Introduction to The Old Testament in Greek*, p. 210). It is also called *Tertius Neemiae* by Franciscus Robles, 1532 (*Lupton*, p. 4).

No Old Testament writing has had as interesting a history as I Esdras, or "the Greek Ezra" as it is sometimes called. No Old Testament work has been so unsatisfactorily studied and so misunderstood. St. Jerome put the weight of his authority against it. It was excluded from the Complutensian Polyglot (1514—17) and was not admitted to the Canon by the Council of Trent (1546), but was relegated to an appendix after the New Testament. Modern scholars have universally considered it a later free compilation, yet the Greek Church unanimously called this fragment "I Esdras" while the version that renders MT faithfully is called "II Esdras."

II. PURPOSE OF THIS INVESTIGATION

Grotius (1644), Whiston (1722), Pohlmann (1859), Ewald (1864), Lagarde (1874), and especially Howorth, *Academy* (1893), and *Proceedings Of The Society Of Biblical Archaeology* (1901 to 1910), held that I Esdras represented an independent version earlier than Esdras II (Cook, in Charles, *The Apocrypha and Pseudepigrapha Of The O. T.*, vol. 1, 1913, p. 3). This was also asserted by Charles C. Torrey in his "*Composition and Historical Value of Ezra-Nehemiah*," *Beiheft zur ZATW*, 1896, and finally demonstrated in detail in his *Ezra Studies*, Chicago, 1910. In this latter work we find that I Esdras is not an Apocryphal book but a rescued fragment taken without change out of the middle of a faithful Greek translation of the Chronicler's History of Israel in the form which was generally recognized as authentic in the 2d century B. C. Our "canonical" Greek translation is that of Theodotion. Howorth (among others) had suggested this, but could offer no proof, and later ascribed I Esdras to Symmachus (*Proceedings of the Society of Biblical Archaeology*, vol. XXIX, 1907, p. 31 ff.), Dr. Torrey proves this point conclusively. The I Esdras version contained The Story of the Three Youths, rendered from the original Aramaic; it also rendered a Hebrew text in which the transposition of Neh. VIII to the story of Ezra had already taken place. It was, moreover, the version used by Josephus.

In view of all this, it is obviously of great importance to determine, as far as possible, the original reading of this old translation. Strange as it may seem, no critical text of I Esdras has been prepared hitherto. O. F. Fritzsche's text is now out of date, nor was it ever adequate since it was merely eclectic without a sound scientific basis. Swete's smaller Cambridge LXX offers us a splendidly edited transcript of Codex B with variants from A. This work serves a real purpose but it is not a critical edition where the evidence of all texts and versions is considered. In Lagarde's *Librorum Veteris Testamenti Canoniorum pars prior*, the problem is still further complicated by the peculiarities of the Lucianic recension on which the text is based.

Our purpose is to attempt to find out what the translator actually wrote. No departure from this purpose will be made and the extreme difficulty of accomplishing it satisfactorily is well recognized. We can only hope to approximate success but at least this is an attempt and the first attempt that has been made with I Esdras.

Our plan is to use all available material, such as photostatic replicas already published, Holmes and Parsons *Vetus Testamentum Graecum*, Swete's Manual LXX, Sabatier's O. L. versions, Lagarde's Lucianic text in comparison with the canonical text and versions. W. J. Moulton's "Über die Überlieferung und den textkritischen Wert des dritten Esrabuchs," *ZATW*, vols. 19 and 20, S. A. Cook in *Charles' Apocrypha*, Julius Bewer, *Der Text des Buches Ezra*, 1922, and Torrey's various papers, particularly his book *Ezra Studies*, 1910, have been of inestimable help on every page.

Bewer in his *Text des Buches Ezra* goes farther than any of his predecessors in making a scientific use of the I Esdras version and in the criticism of its text. It must be remembered, however, that his primary interest is the Hebrew-Aramaic original. His interpretation of the I Esdras text is certainly open to question in many instances. One frequently receives the impression that words and expressions in the Greek are struck out as doublets, or names are fitted into those of MT, as in a sort of Procrustean bed. It is true that the ways of translators, copyists, and editors may at times be past finding out, but this important version must be given full opportunity to tell whatever it can.

III. PROBLEMS TO BE CONSIDERED

The list of letters, in Bewer's Introduction, that are often confused may be added to but it must be remarked that these substitutions are often only fortuitous. In the lists of names that occur in I and II Esdras, Ezra and Nehemiah there are changes due to

1. careless omissions, then substitutions in the wrong place from the margin, e. g., I Esdras VIII: 33 Ελαμ, Ιεσσαίας A; Λαμ, Εσιας B.

2. confusion of homogeneous and homorganic letters in both Hebrew and Greek, uncials and cursives, e. g., Σαββαιας for Σαμμαιας IX: 32; Πεδαιας for Βεδειας; Μανδαι for Βαναια IX: 34; ι, ει; αι, ε, etc., the scribes were free to interchange at will. They have no critical significance (*E. S.* p. 70). In this text names like Ιωσιας are thus written instead of Ιωσειας.

3. confusion has often arisen due to incorrect separation of letters in names, also where numbers were confused with names, e. g., I Esdras V: 19 ειχοσι πεντε (χέ) which was the first syllable of the name Κεφειρας, Codex A Καφειρας, Codex B Πειρας; I Esdras V: 28 400 is υ the first letter of υίοι.

The problem of reconstructing these lists of names and figures is almost impossible of satisfactory solution. The Syriac version gave it up as a somewhat hopeless task (lacuna in V: 15—39 inclusive). In other places the Syriac substitutes for a well attested Greek reading a well known Semitic name which, as Bewer observes (p. 3), in spite of the Syriac translator's Semitic instincts must not always be considered as correct.

IV. THE TWO RECENSIONS

The "Apocryphal" book I Esdras and the "Canonical" book II Esdras are duplicate versions, except for the long passage in I Esdras, chs. III and IV and the first six verses of ch. V, which is not found in the canonical recension. Wherever I and II Esdras do not agree the differences are due to slightly differing Semitic originals, to the usual accidents of MS. transmission, or to mistakes made by one or the other translator.

The old Greek translation of Chronicles-Ezra-Nehemiah, of which I Esdras is a fragment, was made not long before the middle of the 2d century B. C. Direct evidence of this is found in a quotation in the Greek historian Eupolemus, in a work com-

posed about 150 B. C. The text of the quotation corresponds to II Chronicles II: 12ff.: εὐλογητὸς ὁ θεὸς ὃς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν ἔκτισεν, ὃς εἴλετο ἄνθρωπον χρηστὸν ἐκ χρηστοῦ ἀνδρός . . . καὶ ἀρχιτέκτονά σοι ἀπέσταλκα ἄνθρωπον Τύριον ἐκ μητρὸς Ἰουδαίας ἐκ τῆς φυλῆς Δάν. (Swete, *Int. O. T.* p. 370.)

The opening phrase is "Blessed be the God who created heaven and earth." Theodotion renders "created" in this passage and in Neh. IX: 6 by ἐποίησεν (Heb. פָּשַׁע). In I Esdras the phrase is found only in VI: 12 and the rendering there, as here, is by the word κτίζειν (a form of the Aramaic verb כָּבַר). All the evidence seems to show that this early translation must have been in existence before the time of this historian. Theodotion's translation was made about 300 years later.

Paul of Tella translated the 5th column of Origen's Hexapla into Syriac and this 5th column seems to have contained I Esdras. So Origen gave it a place in his canon, and in agreement with church tradition believed that it had priority over the form adopted in the Jewish canon. He must have known that I Esdras is a very respectable translation of a Hebrew-Aramaic version of the Ezra story (*E. S.* p. 2ff.). From the very close rendering of Paul of Tella (The "Syro-Hexaplar" version) the Greek can be exactly restored.

I Esdras begins near the end of Chronicles and extends not quite through the story of Ezra. It ends in the middle of a sentence.

The order of the two recensions is as follows:

I Esdras	I: 1—55	II Chronicles	XXXV and XXXVI: 1—21
	II: 1—14	Ezra	I: 1—11
	II: 15—25		IV: 7—24
	III: 1—V: 6	Interpolated Story of The Three Youths.	
	V: 7—70		II: 1—IV: 5
	VI: 1—VII: 15		V and VI
	VIII: 1—IX: 36		VII—X
	IX: 37—55	Neh.	VII: 73b—VIII: 13a

V. THE TWO MAIN TYPES OF TEXT

Besides the fact of the two translations our study is further complicated because each has come down to us in a double Greek tradition. One is, generally speaking, contained in the Lagarde edition, and the other is represented by most of the existing MSS., including codices A B Σ (the latter does not contain I Esdras) which were used in the Cambridge Manual edition of LXX.

The two groups may conveniently be called: 1. Syro-Palestinian, 2. Egyptian. The 1st is known in the Lucianic revision (*Int. O. T. in Gr.* pp. 80—86), which was mainly the work of Lucian of Samosata at Antioch. The text which he produced was regarded as authoritative in Syria and Palestine presumably from an early date. Lucian's floruit was towards the end of the 3d and beginning of the 4th century A.D. The Lucianic MSS. are fairly constant in character though few in number. The 2d is the Egyptian or Alexandrian text which was adopted by Origen for his Hexaplar edition. It was in current use far beyond the borders of Egypt but Alexandria was its original home.

The variations in the two textual traditions are not such as to suggest two translations. They differ slightly in the spelling of proper names, and the wording of the narrative due to the inevitable changes that arise through accidents of transmission, "when documents are handed down through separate lines or families of MSS." Further groupings and individual characterization of MSS. will be discussed in the following section.

VI. NOTES ON MSS. VERSIONS AND FAMILIES

Within these two textual traditions there are families of MSS. which show a close relationship but before specifying individual relationship we shall briefly characterize the two large groups.

1. The Lucianic text is a revision based on MSS. which were compared with the Hebrew-Aramaic text authorized and accepted

at the time when the revision was undertaken, about 400 A. D. This gave rise to a group b', 82, 93, 108, 118 (Lagarde calls them h, f, m, d, p) in the historical books. We are interested only in b', 108 and in Lagarde's edition, which is here called L but this must not be considered synonymous with Lucian even though based on the Lucianic revision. Allied to Lucianic but not belonging to that revision is the O. L. which illustrates a pre-Lucianic Syro-Palestinian text (*E. S.* p. 111). Lucianic texts because of their editing and harmonization with MT exhibit conflate texts which must be used with great caution (*E. S.* pp. 105 ff.).

2. The Alexandrian texts may be divided in a general way into two main groups. The one group has the uncials B (*Int. O. T. in Gr.* p. 126), Ⲛ, N which is by no means a constant member and our studies show that it resembles A in most instances, and the cursive h which is almost a duplicate of B. The Syro-Hexaplar and Ethiopic Versions were translated from B group MSS. "The characteristic of the MSS. and versions of the B group is the fidelity with which they reproduce the archetype from which they are derived. They refer back to a single codex whose many errors and blunders are faithfully copied." (*E. S.* p. 87.) The other group is led by uncial A and roughly speaking includes all the remaining cursives (*Int. O. T. in Gr.* p. 125).

In spite of glaring blunders, omissions and facts to the contrary many scholars repeat that B is the best of the MSS., while A is discredited because its better readings are believed to be the result of harmonization and correction. We may concede that B is the older MS. of the two and is indeed less corrected, but A, if systematically corrected, would certainly not exhibit the many obviously erroneous spellings and readings which we find in it, e. g. I Esdras I: 27 Μεταεδδᾶους where L has as usual corrected to the well-known reading Μαγεδδω.

A stands fairly close to MT, does not give the astonishing proper names as often as B does, such as IX: 31 Βεσχασπασμος and III: 29 Ταροσοτομος. Cf. IV: 45 and 50; A has Idumeans in both places, B has Judeans and Chaldeans. There are of course numerous mistakes in A which as stated above show that A is

not an extensively corrected text, but almost every verse of the notes will show A's superiority over B.

The Syro-Hexaplar version by Paul of Tella (Lagarde, *Lib. Vet. Test. Apoc. Syr.*, 1861) is definitely stated by him to have been taken from the 5th column of Origen's LXX text. The relationship of this Syro-Hexaplar version to B is everywhere evident. Why Origen chose a B (inferior) text it is impossible to say but modern scholars have duplicated his error ever since.

Two O. L. translations are found in Sabatier (*Bibl. Sac. Lat.* III, 1041ff. with a collation of MSS. Sangermanensis and V. L. Colbertinus; no. 3703), and a later one, which in revised form was used as the Vulgate.

The Ethiopic translation (Dillmann, *Vet. Test. Aeth.*, vol. V) represents a B text. Torrey (*E. S.*, p. 101) says that it is a "valuable witness to the Hexaplar text . . . made with unusual care from a trustworthy codex." It has not been used in the preparation of this work.

Moulton, *ZATW* XIX, 211ff. has carefully analyzed the variants and classified the MSS. according to families. I have checked his results and have come independently to approximately the same conclusions. Space will not permit a complete catalogue of readings but each verse particularly where there are names, can be taken as proof because the families are fairly constant.

The Preface of Holmes and Parsons mentions 24 MSS. II, III, XI (N), 19, 44, 52, 55, 58, 64, 68, 71, 74, 93, 106, 107, 108, 119, 120, 121, 134, 236, 243, 245, 248. Enough of (d) 107 is noted to show correspondence with (p) 106. 68 and (e₂) 93 do not appear in the apparatus but Moulton from other evidence judges that 68 is related to B and 93 is related to the Lucianic group. Readings inferred *e silentio* are in brackets. The new symbols used by the larger Cambridge LXX, so far as their letters have been decided upon, have been used throughout.

b' — 19

b — 108

(b is the agreement of b' and b.) L, b', b are shown to be in agreement by letter b but when only the two latter are in agree-

ment then L is specifically mentioned. When L alone is mentioned, it shows agreement with *b*.

d — 107	j — 243	p — 106	v — 245
e — 52	k — 58	q — 120	y — 121
h — 55	n — 119	t — 134	e ₂ — 93

I. B Group B h. Gaps in this group are: I: 33, 41, 50. V: 15, 16, 18, 19, 67. II: 16. VI: 25. VIII: 7, 20, 22, 26, 46, 51, 56, 61, 66, 86, 88. IX: 9, 43, 46. In other deviations B h agree against all other MSS., e. g. I: 22 εστιν (εν αισθησει) 48 ὁ βασιλευς (ὁ θεος); V: 49 add ἐπι after κατωρθωθησαν; 52 πρωτου (εβδομου) II: 20 εξοδος (καθοδος); VIII: 24 μη (ῥ) before αργυρικη; 56 δεκα (δωδεκα); 60 ῥλθοσαν (εισηλθομεν); IX: 11 add. (και) ουχ εὔρομεν after αιθριοι; IX: 16 συνεκλεισθησαν (συνεκαθισαν) etc. With regard to proper names: I: 27 Μετααδδους (Μαγεδδω); I: 36 Ζαριον (Ζαρακην); V: 11 Φθαλειμωαβ; V: 56 Δαμαδιηλ (Καδμηηλ); IX: 23 κωνος (κωλιος) etc. The numbers also show relationship, e. g., V: 12 εβδομηκοντα (τεσσαρακοντα πεντε); V: 25 διακοσιοι (χιλιοι) etc. Besides this general striking agreement B h show individual gaps, peculiarities etc.

II. A Group A N e, k, 64, n, j, v, 248, Aldine. This group is not entirely homogeneous and falls into smaller groups but their relationship is quite evident. Variations common to all and peculiar to all are found in: I: 5; II: 9 ιερος (αγιος); I: 38 δησας (εδησεν); I: 47 transp. ησεβησαν και ηνομησαν; I: 51 τ; σκευη κιβωτου (τας κιβωτους) VI: 31 προειρημενων και των προγεγραμμενων (των γεγραμμενων) N and v often show a close relationship e. g. I: 48; μετακαλεσασθαι (μετακαλεσαι); V: 40 Ατιθαριας (Ατθαριας); VIII: 73 παση (μεγαλη) etc. N is lacking for VIII: 1—5 and for IX: 2 to the end.

III. Group 44, 71, 74, p, q, y, t, 236. Although this group goes as a general rule with A there seems to be a definite inter-relationship. The group differs from A however because of corrections after Theodotion and Lucian. (Cf. in re Hesychian MSS. p. 78, 80, *Int. O. T. in Gr.*, but no attempt has been made here to judge Hesychian influence.) Individual readings peculiar to this group are, e. g. I: 52 το τειχος (τα τειχη) and om. ενα

2. V: 70 الحمد لله

b: οικοδομησαι και επιτελεσθηναι.

Bab: αποτελεσθῆναι.

Α: επιτελεσθηναι.

In this instance because of the proximity of οἰκοδομεῖν . . . τὴν οἰκοδομὴν . . . τῆς οἰκοδομῆς it is quite possible that A and B lost οἰκοδομησαί because of its redundancy especially since b, Syr. 64, 71, 74, p. n, q, γ, t, j, v, 248 and 44 vid. all seem to agree.

3. VI: 6 *ላላጌ ገጠነኛ*.

b: και οπως αυτω προσφωνηθη.

A B: και προσφωνηθῆναι.

Here the preposition $\pi\rho\omicron\varsigma$ is characteristically translated by the אֶל־ .

4. VI: 7 Syr. and b have the plural, A and B have the singular. This is not conclusive evidence unless cumulative. It is quite possible that Syr. corrected to the plural because of the plural subject.

5. VIII: 1 Syr.: ~~ρολα~~ — b: Σελλουμ — A B: Σαλημου.

Syr. and b may both have been corrected after MT as this is a well known proper name of one of Ezra's ancestors.

6. VIII: 72 **مَهْدِيْ هَدِيْ وَفَعْلِي**.

b: υπερ τας τριχας της κεφαλης.

A B: υπερ τας κεφαλας.

This seems to be an agreement, cf. Ps. XL: 12.

7. VIII: 89 لا اله الا الله محمد رسله

b' (fere), b, y και νυν (εστιν) ελπις τῷ Ἰσραηλ περὶ τούτου.

A B: και νυν εστιν επανω πας Ισραηλ.

The canonical Hebrew text is more likely to have been the basis of the Syr.

8. VIII: 91' חרף להלל מלכותו מלך.

b, y, V. L. C. add. ανασταντες ειπον προς Εσδραν.

This may show agreement also, but is probably the original text.

Syriac's main relationship to B group is nevertheless evident especially in the lists of names:

V: 8 **ܠܚܠܐ** B Βορολειου (Πεελιου); V: 11 **ܠܝܢ** B, h δυο (δεκαδυο); V: 12 **ܠܝܢ ܡܠܟܐ** B Ιωλαμου δυο (Ηλαμ 1254);

V: 12 **ܡܚܒܐ** B [h] 70 (45); V: 13 **ܐܪܓܐ** B *Αργαί* (*Ασταδ*); V: 14 **ܡܚܒܐ** B [h, e] 37 (667); VIII: 29 **ܦܘܪܐ** B *Φορος* *Ταροσοτομος* (*Φινεες* *Γηρσων*) and **ܡܚܒܐ** B *Γαμηλος* (*Γαμαλιηλ*) and B Syr. om. *Αττους*; VIII: 31 **ܡܚܒܐ** B, h *Μααθ* (*Φααθ*); VIII: 37 **ܒܐܝܬܐ** B*αἱηρ* (*Βαβι*); VIII: 40 **ܒܐܝܬܐ** B *Βαναι* (*Βαγω*) etc.

Cf. further VIII: 56 B, h, Syr. om. *χρυσοειδη*; VIII: 63 B, 236, Syr. om. *ταυρους* *δωδεκα* *υπερ* *παντος* *Ισραηλ*; IX: 47 B, h, Syr. add. *Amen* etc. Three copyists errors are especially noteworthy: VI: 8 Syr. and B "houses" instead of "walls"; VIII: 7 **ܡܚܒܐ**, B *Αψαρας* instead of *Esdra*s; IX: 25 Syr. and B "daughters" instead of "doors."

In a series of places B, h, b and Syr. agree: VIII: 13, 19, 21, 25 exc. b' om.; 51, 66 etc. Cf. also VI: 22 **ܡܚܒܐ** B [h, b, N, 64, 248, p] *τοπος* (*τομος*); IX: 48 **ܡܚܒܐ** B (h, 108, y, v) add. *και προς το πληθος ανεγινωσκον τον νομον του Κυριου*.

Syr. agrees also with other MSS., e. g. VII: 4 **ܡܚܒܐ** A etc. exc. [j], h add. (*fere*) *εως του εκτου ετους Δαρειου βασιλεως Περσων*; VIII: 6 **ܡܚܒܐ** 2' y *πεμπτου* (*πρωτου*); IX: 34 **ܡܚܒܐ** 74 *Ζαμρις* (*Ζαμβρις*); IX: 35 **ܡܚܒܐ** h, A, e, n (*fere*) *Νοομά* (*Οομά*) etc.

The following lacunae exist in the Syr.: II: 10 *εξενεγκας* . . . *βασιλευς*; V: 15—V: 39 inclusive; V: 40 om. *Αθαριας*; VI: 1 *εν δε τη δευτερη* . . . *βασιλειας*; VI: 16 *χωρας* . . . *Κυρος*; VIII: 66 *και Ιδουμαιων*; IX: 31 *Λακκοῦνος* . . . *Ματθανιας* for which only **ܡܚܒܐ**; IX: 37 *και εν τη χωρα*,

VII. CHARACTER OF THE GREEK OF I ESDRAS

The translator of I Esdras knew Greek thoroughly and so well did he do his task that scholars for centuries refused to see that I Esdras is translation Greek. He frequently avoids Semitisms and chooses Greek idioms instead. Articles and pronouns are supplied or left out; frequently Hebrew co-ordinate sentences are

resolved into subordinate sentences. Passive verbs are often changed to active. We find abridgment and changes in the order of words. Conjunctions are arbitrarily dealt with. When our translator is uncertain of his text however, he gives a literal translation whether it makes sense or not. (For characteristic translations see Moulton, pp. 227—232.) It is just such translator's blunders that help us get back to the Semitic words and phrases underlying the Greek text. This has brought investigators such as Torrey (*E. S.*, p. 84) to the conclusion that the type of text from which this translator worked was inferior to that represented by our canonical book although its readings in many cases are superior to MT. Then too there is evidence of deliberate revision as in the opening verses of I Esdras II: 15ff. of the correspondence in the time of Xerxes and Artaxerxes, so "wherever the probabilities are otherwise evenly balanced, in the conflict of I Esdras readings with those of our canonical recension, the latter has the presumption in its favor." (For a detailed study of the translator's large and varied vocabulary see *Int. O. T. in Gr.*, p. 310, and Moulton, *ZATW*, XIX.)

Of particular words notice must be taken of the use of *προσφωνεω* that appears only in II Macc. XV: 15 and as a variant in II Chron. XXIX: 28. In II: 18 it stands for *שלחנא וחורענא*; in VI: 6 for *נשתונא יתיבון*; and in VI: 21 for *ישלח*. York's suggestion to read *κωδωνιζω* instead of *κωθωνιζω* in IV: 63 is interesting but he rightly believes that V. L. C. and Sang. probably softened the meaning of the word here. Josephus reads *ἐσπεταζοντες*. *ἐπιχοιμώμενα* V: 69 can only be correctly understood if we remember that it is in the Middle voice. Syr. has "that were set over them;" Fritzsche conjectures *ἐπιχειμένα* "overlay;" L's reading is *ἐπιχοινωνοῦντα* and Lag. Latin version "gentes autem terrae quae commixtae erant."

Even though the translator did well with his original text, gliding over and concealing Semitic idioms with his idiomatic Greek style we can see everywhere the Semitic original from which I Esdras was directly translated. It is not based on the extant MT or on Theodotion's "un-Greek literal and mechanical trans-

lation" (Cook, p. 3). It cannot be explained as a free paraphrastic translation nor a working over of material with a different tendenz motif (so Keil, Zöckler, Bissell, König) but it is a direct translation, line for line and phrase by phrase from a Semitic original.

This statement refers to The Story of The Three Youths as well as to the rest of the work. This interpolation existed in the Hebrew-Aramaic before a Greek translation was made. Fritzsche (*Handbuch*, p. 6) and therefore Schürer (4th ed. p. 446) who in this edition admits a Hebrew-Aramaic original for the rest of the work, Reuss, König, Zöckler, Lupton, Cornill, Guthe, Bertholet etc. insist on a Greek original.

It must be remembered that Schürer's last edition appeared in 1909, before *Ezra Studies*. Since then there is little doubt of the fact that The Story of The Three Youths came also from a Semitic original and along with the rest of I Esdras fragment is written in translation Greek, e. g. IV: 54 ἐν τίνι λατρεύουσιν ἐν αὐτῇ. IV: 63 καὶ τὸ ἱερὸν οὗ ὠνομάσθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπ' αὐτῷ. Note especially IV: 44—46, 57.

For a full discussion of Semitisms through errors of translation etc. see Cook on every page of notes, and *Ezra Studies*, p. 23ff. The following instances are particularly noteworthy: III: 3 καὶ ἔξυπνος ἐγένετο = וַתֵּעַרְו בְּאֲדָרִין תְּלַתָּה עַל־יָמֵי; III: 5 ἕνα λόγον for indefinite article הַ; III: 5 ὅς ὑπερισχύσει = מִה־יָּהּ which should have been translated τί ὑπερισχύσει; III: 12 ὑπὲρ δὲ πάντα νικᾷ ἢ ἀλήθεια. This impossible Greek is a translation of הַתְּנַצַּח עַל as in Dn. VI: 4; IV: 14 πολλοί is a mistranslation of רַב־רַבִּין. The meaning was "men are mighty" and not "men are numerous," Cf. v. 2; IV: 31 καὶ πρὸς τούτοις is the equivalent of וְעַם דִּנְהָ which should have been translated "and in spite of this." IV: 37 καὶ οὐκ ἔστιν should be εἰ οὐκ ἔστιν from an original וְלֹא אֵתִי בְּהֵן קִישְׁמַא, "All men and all their works are evil, if truth be not in them." IV: 39 τὰ δίκαια ποιεῖ ἀπὸ πάντων τῶν ἀδίκων καὶ πονηρῶν. L's text is arbitrarily corrected δίκαια ποιεῖ, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν ἀδίκων καὶ πονηρῶν ἀπέχεται. This idiom is found in Ezra VII: 26 and the original text here was undoubtedly: לְהֵן דִּינָא

עבד מן כל־הון בישיא ורשיעיא. Truth is no respecter of persons "but executes judgment upon all evil and wicked men."

VIII. CRITICAL PROCESS IN RESTORING THE GREEK TEXT

In attempting to restore the Greek text so as to find the exact words of the translator we must 1st) use the better text which at least in I Esdras is A and its allied cursives, 2d) with this we must compare the witnesses to the Hexaplaric Greek namely (a) Codex B, (b) Syriac of Paul of Tella, [(c) the Ethiopic version], 3d) compare the Syro-Palestinian I Esdras using Lagarde, *b* and *b'* recognizing that this recension has the usual "Lucianic" alterations and has been contaminated from the canonical Ezra, 4th) compare the O. L. versions which are of primary importance, 5th) compare the text preserved by Josephus.

By thus comparing the Syrian with the Egyptian readings we have in this work tried to gain the true text or actual work of the old Greek translator of the I Esdras fragment.

I am indebted to Dr. Henry St. J. Thackeray and Dr. Norman McLean of Cambridge who late in the course of preparation sent me the unpublished list of symbols for I Esdras MSS. used in the larger Cambridge LXX. Where these letter symbols have not yet been decided upon the usual Holmes and Parsons number is given.

I wish to express my heartfelt gratitude to Professor Charles C. Torrey whose inspiring influence, valuable counsel and continued personal supervision made the preparation of this work possible. Without his kind encouragement and friendship I should not have undertaken and could not have completed this first attempt at arriving at a critical edition of I Esdras.

I must also acknowledge my deep debt of gratitude to Dr. William Rosenau, mentor, friend, and counselor whose scholarship, mature judgment and great personal worth have always been to me a source of admiration and an impetus to endeavor.

SELECT BIBLIOGRAPHY

- Baer, S., *Libri Danielis Ezrae et Nehemiae*. Leipzig 1882.
- Batten, L. W., *A Critical and Exegetical Commentary on the Books of Ezra and Nehemiah*, in "The International Critical Commentary." New York 1913.
- Bayer, E., *Das dritte Buch Esdras und sein Verhältnis zu den Büchern Esra-Nehemia*, in "Bardenhewer's Biblische Studien", XVI. Freiburg im Breisgau 1911.
- Bertholet, A., *Die Bücher Esra und Nehemia*. Leipzig 1902.
- Bewer, Julius A., *Der Text des Buches Esra*. Göttingen 1922.
- Conybeare, F. C. and Stock, St. George, *Selections from The Septuagint*. Boston 1905.
- Cook, S. A., *I Esdras*, in Charles, "The Apocrypha and Pseudepigrapha of the Old Testament in English." Vol. I. 1913.
- Cowley, A. E., *Aramaic Papyri of the Fifth Century B. C.* Oxford 1923.
— *Gesenius Hebrew Grammar*. Oxford 1910.
- Dalman, G. H., *Grammatik des Jüdisch-Palästinischen Aramäisch*. 2. ed. Leipzig 1905.
- Davies, T. W., *Ezra, Nehemiah, and Esther*, in "The Century Bible." Edinburgh 1909.
- Driver, S. R., *Introduction to the Literature of the Old Testament*. New York 1913.
- Field, F., *Origenis Hexapla*. Vol. I. Oxford 1875.
- Fritzsche, O. F., *Commentary on I Esdras*, in "Kurzgefaßtes exegetisches Handbuch zu den Apokryphen," Bd. I. 1851.
— *Libri Apocryphi Veteris Testamenti Graece*. Leipzig 1871.
- Gardthausen, V. E., *Griechische Paläographie*. Leipzig 1879.
- Guthe, H., *I Esdras*, in Kautzsch, "Die Apokryphen und Pseudepigraphen des Alten Testaments." Tübingen 1900.
— *The Books of Ezra and Nehemiah*, in "The Sacred Books of the Old Testament." Ed. by P. Haupt, with additions by L. W. Batten. Leipzig, Baltimore 1901.
- Hatch, E. and Redpath, H. A., *A Concordance to the LXX*. Oxford 1897.
- Holmes, R. and Parsons, J., *Vetus Testamentum Graecum*. Oxford 1798 to 1827.
- Kent, C. F., *Israel's Historical and Biographical Narratives*. New York 1905.
- Lagarde, P. A. de, *Librorum Veteris Testamenti Canoniorum Pars Prior Graece*. Göttingen 1883.

- Lagarde, P. A. de, *Libri Veteris Testamenti Apocryphi Syriace*. Leipzig 1861.
— *Septuaginta-Studien*, II. 1892.
- Liddell, H. G. and Scott, R., *Greek-English Lexicon*. 8th ed.
- Loch, V., *Biblia Sacra Vulgatae Editionis*. Vol. III. 9th ed. Ratisbon 1902.
- Lupton, J. H., *I Esdras*, in "The Apocrypha," vol. I. Ed. by H. Wace, London and New York 1888.
- Moulton, W. J., *Über die Überlieferung und den textkritischen Wert des dritten Esrabuchs*, in "ZATW," vols. 19 and 20. 1899—1900.
- Niese, B., *Flavii Josephi Opera*. Vol. III. Marburg 1892.
- Ottley, R. R., *A Handbook to the Septuagint*. London 1920.
- Ryle, H. E., *Ezra and Nehemiah*, in the "Cambridge Bible." 1901.
- Sabatier, P., *Bibl. sacr. Lat. versiones antiquae*. 1743, 1749, 1751.
- Schürer, E., *Geschichte des Jüdischen Volkes*. Vol. III. 4th ed. Leipzig 1904.
- Smith, H. P., *Old Testament History*. New York 1903.
- Smyth, H. W., *A Greek Grammar*. New York 1920.
- Swete, H. B., *The Old Testament in Greek*. Vol. II. Cambridge 1907.
Intro. to the O. T. in Greek, revised by R. R. Ottley. Cambridge 1914.
- Thackeray, H. St. J., *A Grammar of the O. T. in Greek*. Vol. I. Cambridge 1909.
- Torrey, C. C., *Ezra Studies*. Chicago 1910.
— *Composition and Historical Value of Ezra-Nehemiah*, in "Beiheft z. ZATW." 1896.
- York, H. C., *The Latin Versions of I Esdras*, in "AJSL," vol. XXVI, 4. 1910.
- Zunz, L., *Die gottesdienstlichen Vorträge der Juden*. 2d ed. Frankfurt a. M. 1892.

ΕΣΔΡΑΣ Α

I

1 Καὶ ἤγαγεν Ἰωσίας τὸ πάσχα ἐν Ἱερουσαλὴμ τῷ Κυρίῳ αὐτοῦ, καὶ ἔθυσσε τὸ πάσχα τῇ τεσσαρεσκαίδεκάτῃ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου, 2 στήσας τοὺς ἱερεῖς κατ' ἐφημερίας ἐστολισμένους ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ Κυρίου. 3 καὶ εἶπε τοῖς Λευίταις, ἱεροδοῦλοις τοῦ Ἰσραήλ, ἀγιάσαι ἑαυτοὺς τῷ Κυρίῳ ἐν τῇ θέσει τῆς ἀγίας κιβωτοῦ τοῦ Κυρίου ἐν τῷ οἴκῳ ᾧ ᾠκοδόμησε Σαλωμὼν ὁ υἱὸς τοῦ Δαυὶδ ὁ βασιλεύς. 4 Οὐκ ἔσται ὑμῖν ἄραι ἐπ' ὤμων αὐτήν· καὶ νῦν λατρεύετε τῷ Κυρίῳ θεῷ ὑμῶν, καὶ θεραπεύετε τὸ ἔθνος αὐτοῦ Ἰσραήλ, καὶ ἐτοιμάσατε κατὰ τὰς πατριὰς καὶ τὰς φυλάς ὑμῶν κατὰ τὴν γραφὴν Δαυὶδ βασιλέως Ἰσραὴλ καὶ κατὰ τὴν μεγαλειότητα Σαλω-

1 ἐθύσε] ~~Α~~ B^a, L Syr Vulg al; ἐθύσαν B*, h, k — + οἱ υἱοὶ Ἰηλ A.

3 υἱος] A, L, N, 44, 64, 71, 74, p, n, y, t, 236, j, v, 248, k, q, Syr, Vulg al; om B — ἀγιάσαι] A, B, L, e, k; ἀγιάσατε 44, 74, p, q, y, t, 236 — ἐν τῇ θέσει . . . κιβωτοῦ] = positione sanctae arcae Vulg; + ἐθήκαν L = et posuerunt arcam V. L. C.

4 οὐκ ἐσται] A, B al; et dixit: Non portabitis arcam in humeris V. L. C. — λατρεύετε] A, B al; λειτουργήσατε L — καὶ ἐτοιμάσατε] A, B al; καὶ ἐτοιμάσατε τὸν οἶκον τῶν πατριῶν ὑμῶν κατὰ τὰς ἐφημερίας ὑμῶν L; et componite domus cognationum vestrarum secundum vices dierum vestrorum V. L. C. — ὑμῶν 1^ο] B, L al; ἡμῶν A, 44, t, 236 — Δαυὶδ βασιλέως Ἰσραὴλ] (Ἱερουσαλὴμ 44) 71, 74, p, q, y, t, 236.

Ἀσαβίας καὶ Ἰεχίηλος καὶ Ἰωζάβαδος χιλίαρχοι ἔδωκαν τοῖς Λευítais εἰς τὸ πάσχα πρόβατα πεντακισχίλια, μόσχους ἑπτακοσίους.

10 Καὶ ταῦτα τὰ γενόμενα, εὐπρεπῶς ἔστησαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται, ἔχοντες τὰ ἄζυμα, κατὰ τὰς φυλάς καὶ κατὰ τὰς μερι-
δαρχίας τῶν πατέρων ἔμπροσθεν τοῦ λαοῦ, προσενεγκεῖν τῷ Κυρίῳ
κατὰ τὰ γεγραμμένα ἐν βιβλίῳ Μωυσῆ· καὶ οὕτω τὸ πρῶτον.
11 καὶ ὥπτησαν τὸ πάσχα ἐν πυρὶ ὡς καθήκει, καὶ τὰς θυσίας
ἤψησαν ἐν τοῖς χαλκίοις καὶ λέβησιν μετ' εὐωδίας, καὶ ἀπῆνεγκαν
πᾶσι τοῖς ἐκ τοῦ λαοῦ. 12 μετὰ δὲ ταῦτα ἡτοίμασαν ἑαυτοῖς τε

y, 236; fratres ejus V. L. C. — Ἀσαβίας] L, [N, e]; ܐܣܒܝܐ Syr; Hasabias Vulg; Σαβίας A, B, h, k, 44, 64, 71, 74, p, n, q, y, t, 236, j, 248 — καὶ Ἰεχίηλος] = ΚΑΙΟΧΙΗΛΟΣ B; Αχιηλος 44, 71, 74, p, q, y, t, 236; ܐܝܚܝܐ Syr; Οζιηλος A²N, k; Οζηλος v; Οχρηλος h; Ιειηλ L; Oziel Vulg — Ἰωζαβαδος] L, Syr; Ιωραμ A, B al; Coraba Vulg, cf. VIII: 62 and IX: 22. — εἰς τὸ πάσχα] L, 44, 74, p, q, y, t, 236; om το A, B al — πεντακισχίλια] A, L, Vulg al; χιλια B; πεντακοσια N; 4000 Syr — μόσχους] A, B, Syr, Vulg al; pr καὶ L 248 — ἑπτακοσίους] A, B, L, Syr al; τριακοσίους v; vitulos quingentos V. L. C. and Vulg — ἑπτακο-
σίους] + καὶ κατωρθώθη ἡ λειτουργία. (10) καὶ ἔστησαν οἱ ἱερεῖς
καὶ οἱ Λευῖται ἐπὶ τὴν σταςιν (τας διαιρέσεις b) αὐτῶν κατὰ τὴν
ἐντολὴν τοῦ βασιλεως, καὶ ἐθύσαν τὸ πάσχα. (11) καὶ προσέχεον
οἱ ἱερεῖς ἐκ χειρὸς αὐτῶν, καὶ οἱ Λευῖται ἐθύσαν τὴν ὀλοκαυτῶσιν,
καὶ ἔδειραν καὶ ἡτοίμασαν, παραδουναὶ αὐτοῖς κατὰ τὴν διαιρέσιν
κατ' οἶκους πατριῶν τοῖς υἱοῖς τοῦ λαοῦ, τοῦ προσάγαγειν τῷ Κυρίῳ,
ὡς γεγραπται ἐν βιβλίῳ Μωσῆ. (12) καὶ ἐθύσαν τοὺς μόσχους, καὶ
οὕτως εἰς τὸ πρῶτ. L. Jos. X: 71 = L. E. S. p. 103.

10 ταῦτα τὰ γενομένα] B, L; τούτων γενομένων A, N, 44, e,
k, 64, 71, 74, p, n, q, y, t, 236, j, 248 — κατὰ τὰς μεριδαρχίας]
A, B, N al; κατὰ τὴν διαιρέσιν L.

11 πυρὶ ὡς καθήκει] A, B, N, Syr, Vulg al; ἐν πυρὶ κατὰ τὴν
χρῆσιν L — ἤψησαν] B, L [al]; ὥπτησαν A, k; — ἐκ] A, B al;
τοῖς υἱοῖς L — χαλκίος] Con. and Stock § 37a.

12 μετὰ δὲ ταῦτα] A, B, N al; καὶ ἀπ' αὐτῶν L.

καὶ τοῖς ἱερεῦσιν ἀδελφοῖς αὐτῶν υἱοῖς Ἀαρών. 13 οἱ γὰρ ἱερεῖς ἀνέφερον τὰ στέατα ἕως ἁωρίας· καὶ οἱ Λευῖται ἡτοίμασαν ἑαυτοῖς καὶ τοῖς ἱερεῦσιν ἀδελφοῖς αὐτῶν υἱοῖς Ἀαρών. 14 καὶ οἱ ἱεροφάνται υἱοὶ Ἀσάφ ἦσαν ἐπὶ τῆς τάξεως αὐτῶν κατὰ τὰ ὑπὸ Δαυὶδ τεταγμένα, καὶ Ἀσάφ καὶ Ζαχαρίας καὶ Ἰεδουθὸν οἱ παρὰ τοῦ βασιλέως. 15 καὶ οἱ θυρωροὶ ἐφ' ἑκάστου πυλῶνος· οὐκ ἔστι παραβῆναι ἕκαστον τὴν ἑαυτοῦ ἐφημερίαν· οἱ γὰρ ἀδελφοὶ αὐτῶν οἱ Λευῖται ἡτοίμασαν ἑαυτοῖς. 16 καὶ συνετελέσθη τὰ τῆς θυσίας τοῦ Κυρίου ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ἀχθῆναι τὸ πάσχα καὶ προσενεχθῆναι τὰς θυσίας ἐπὶ τὸ τοῦ Κυρίου θυσιαστήριον κατὰ τὴν ἐπιταγὴν τοῦ βασιλέως Ἰωσίου.

13 ανεφερον... αωριας] A, B, N al; τα στεατα, και τα ολοκαυτωματα ανεφερον L; imponebant adipēs et holocausta usque in noctem V. L. C. — ιερουσιν αδελφοις] A, B, N, Vulg, Syr al; om ιερουσιν L — υιοις Ααρων] A, B, N, Syr, Vulg al; filiis Aaron: et psalmos percutiebant V. L. C.

14 κατα τα υπο Δαυιδ] A, B, N, Vulg, Syr al; κατα τας εντολας Δαβιδ και Ασαφ, και Αιμαν και Ιδουθου των προφητων του βασιλεως L — Ιεδουθουν] > IEΔΔΕΙΝΟΥΣ the I of the preceding KAI was lost, Θ misread as Σ, interchange of N and Θ, EI = ΟΥ: Εδδεινους A, B al; Ελδινους n; Εδαινους k; Εδδιδους 236; Sebeckton V. L. C.; Jeddimus Vulg; ~~ωωρ~~ Syr — οι παρα] B, Syr, h, k, 71, 74, p, t; ο παρα A, Vulg; των προφητων του βασιλεως L; prophetae regis, et principes V. L. C.

15 θυρωροι] A, B, N al; πυλωροι L, 44, 71, 74, p, n, q, y, t — εφ' εκαστου... παραβηναι] A, B, N al; πυλης και πυλης — ουκ ην αυτοις παραβηναι L — εφημεριαν] A, B, N al; λειτουργιαν L; ~~ωω~~, ~~Ιδωω~~ ~~ωωω~~ ~~ω~~ Syr.

16 και συνετελεσθη] pr και καταρθωθη L — του Κυριου] B al; τω Κφ A — αχθηναι το πασχα] A, B, N al; του ποιησαι το φασεχ, και ανενεγκειν τα ολοκαυτωματα L; ut facerent pascha, et offerrent holocausta V. L. C. — προσενεχθηναι] A, N, e, 64, n, j, 248; προσαχθηναι B, L al — επιταγην] A, B, N al; εντολην L.

17 Καὶ ἡγάγosan οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ οἱ εὐρεθέντες ἐν τῷ καιρῷ
 τούτῳ τὸ πάσχα καὶ τὴν ἑορτὴν τῶν ἁζύμων ἡμέρας ἑπτὰ. 18 καὶ
 οὐκ ἤχθη τὸ πάσχα τοιοῦτο ἐν τῷ Ἰσραὴλ ἀπὸ τῶν χρόνων Σα-
 μουὴλ τοῦ προφήτου. 19 καὶ πάντες οἱ βασιλεῖς τοῦ Ἰσραὴλ οὐκ
 ἡγάγosan πάσχα τοιοῦτο οἷον ἤγαγεν Ἰωσίας καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ
 Λευῖται καὶ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ὁ εὐρεθεὶς ἐν τῇ κατοι-
 κήσει αὐτῶν ἐν Ἱερουσαλήμ. 20 ὀκτωκαιδεκάτῳ ἔτει βασιλεύοντος
 Ἰωσίου ἤχθη τὸ πάσχα τοῦτο. 21 καὶ ὠρθώθη τὰ ἔργα Ἰωσίου
 ἐνώπιον τοῦ Κυρίου αὐτοῦ ἐν καρδίᾳ πλήρει εὐσεβείας. 22 καὶ τὰ
 κατ' αὐτὸν δὲ ἀναγέγραπται ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις, περὶ τῶν
 ἡμαρτηκόντων καὶ ἡσεβηκόντων εἰς τὸν Κύριον παρὰ πᾶν ἔθνος καὶ
 βασιλείαν, καὶ ἃ ἐλύπησαν αὐτὸν ἐν αἰσθήσει· καὶ οἱ λόγοι τοῦ
 Κυρίου ἀνέστησαν ἐπὶ Ἰσραὴλ.

23 Καὶ μετὰ πᾶσαν τὴν πρᾶξιν ταύτην Ἰωσίου συνέβη Φαραὼ
 βασιλέα Αἰγύπτου ἐλθόντα πόλεμον ἐγείραι ἐν Καρχαμὺς ἐπὶ τοῦ

17 ἡγαγον A; ἐποίησαν L b.

18 ηχθη] A, B, N al; ἐγενετο L — χρόνων] A, B, N al;
 ημερων L.

19 και οι Ιουδαιοι] A, B, N, Vulg, Syr al; και πας Ιουδα και
 Ισραηλ οι ευρεθεντες και οι κατοικουντες εν Ιερουσαλημ L — πας
 Ισραηλ] A, B al; παντες (οι) υιοι Ισραηλ 71, 74, 236, p, q, y, t —
 τοιουτο] A; τοιουτον B al (Thack. Gr. p. 192)—ο ευρεθεις]
 B, Syr; οι ευρεθεντες A, N, L, Vulg, k, 64, 71, 74, p, n, q, y,
 t, j, 248: — κατοικησει] A, B N al; κατοικεσιν 71, 74, p, q, y, t,
 236; και οι κατοικουντες εν Ιερουσαλημ L; et qui inhabitabant
 Hierusalem V. L. C.

20 οκτωκαιδεκατῳ] A, B, N al; pr εν τῳ L.

21 πληρει] B; πληρεις A, B^{ab}, k.

22 εις] A, B, N al; προς 64 — α] B, L, Syr; om A, N, 44, e, k,
 71, 74, p, q, y, t, 236 — εν αισθησει] A, N, Syr, 44, e, k, 64, 71,
 74, p, n, q, y, t, 236, j, 248; εστιν B; ετι L — περι] E. S. p. 88.

23 συνεβη] A, B, N al; ανεβη L — βασιλεα Αιγυπτου . . .
 Ευφρατου] A, B, N al; βασιλευς Αιγυπτου επι τον βασιλεα Ασσυ-

Εὐφράτου· καὶ ἐξῆλθεν εἰς ἀπάντησιν αὐτῷ Ἰωσίας. 24 καὶ διέ-
πέμψατο πρὸς αὐτὸν βασιλεὺς Αἰγύπτου λέγων Τί ἐμοὶ καὶ σοί
ἐστιν, βασιλεῦ τῆς Ἰουδαίας; 25 οὐχὶ πρὸς σὲ ἐξαπέσταλμαι ὑπὸ
Κυρίου τοῦ θεοῦ, ἐπὶ γὰρ τοῦ Εὐφράτου ὁ πόλεμός μου ἐστίν· καὶ
νῦν Κύριος μετ' ἐμοῦ ἐστίν, καὶ Κύριος μετ' ἐμοῦ ἐπισπεύδων ἐστίν.
ἀπόστηθι, καὶ μὴ ἐναντιοῦ τῷ Κυρίῳ. 26 καὶ οὐκ ἀπέστρεψεν
ἑαυτὸν Ἰωσίας ἐπὶ τὸ ἄρμα αὐτοῦ, ἀλλὰ πολεμεῖν αὐτὸν ἐπιχειρεῖ,
οὐ προσέχων ῥήμασιν Ἰερεμίου τοῦ προφήτου ἐκ στόματος Κυρίου·
27 ἀλλὰ συνεστήσατο πρὸς αὐτὸν πόλεμον ἐν τῷ πεδίῳ Μαγεδδῶ·
καὶ κατέβησαν οἱ ἄρχοντες πρὸς βασιλέα Ἰωσίαν. 28 καὶ εἶπεν ὁ
βασιλεὺς τοῖς παισὶν ἑαυτοῦ Ἀποστήσατέ με ἀπὸ τῆς μάχης, ἥσθέ-

ριων ἐν Χαρχαμεις, του πολεμῆσαι προς αυτον ἐπὶ του Εὐφρατου
L; rex Aegypti in regionem Charmis ad fluvium Euphraten
ut expugnaret Hierusalem V. L. C. — Καρχαμυς] N, 44, 64, 71,
74, p, n, q, y, t, j; Καλχαμυς A; Χαρχαμεις L; Charcamis Vulg;
Χαρκαμυς B al; Χαρμυς h; Χαρκαμοις k.

24 προς αυτον] (order acc. to A al) A, B, L, N, Syr; ad
Josiam Vulg; προς Ιωσιαν Theodoret. in Cat. Nic. v. ii. p. 943 —
και νυν Κυριος . . . επισπευδων εστιν] A, B, N al; και νυν Κυριος
εστι μετ' εμου, και Κυριος εστιν ο επισπευδων με L.

25 αποστηθι] A, B, N, Vulg, Syr al; + απ' εμου 44, 71, 74,
p, q, y, t, 236, j, 248.

26 και ουκ επεστρεψεν . . . αρμα αυτου] A, B, N, Vulg, Syr al;
και ουκ επεστρεψεν Ιωσιας το αρμα αυτου απ' αυτου L — Ιερεμιου
του προφητου] L, N, 44, 64, 74, p, t, 236, v; om του A, B;
Cook thinks that Ιερεμιου is a later addition due to translator
having read nabi' instead of Neko as in Josephus; om Ιερεμιου
Vulg — εκ] A, B, N al; δια 64, j, 248.

27 Μαγεδδῶ] L, Syr, Vulg; Μαγεδδα 71, 74, p, t; Μαγεδδαιους
n; Μετεδδαιους j, 248; Μεταεδδαιους A, N, k, 64, v; Μετααδδους
B, h, — βασιλεα] B; pr τον A, 44 al — Ιωσιαν] + και ελαβον
αυτον 44.

28 ευθεως] A, B, N, Syr, Vulg; om 44, 71.

νησα γὰρ λίαν. καὶ εὐθέως ἀπέστησαν αὐτὸν οἱ παῖδες αὐτοῦ ἀπὸ τῆς παρατάξεως, 29 καὶ ἀνέβη ἐπὶ τὸ ἄρμα τὸ δευτέριον αὐτοῦ· καὶ ἀποκατασταθεὶς εἰς Ἱερουσαλὴμ μετέλλαξε τὸν βίον αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη ἐν τῷ πατρικῷ τάφῳ. 30 καὶ ἐν ὅλῃ τῇ Ἰουδαίᾳ ἐπένησαν τὸν Ἰωσίαν· καὶ ἐθρήνησεν Ἱερεμίας ὁ προφῆτης ὑπὲρ Ἰωσίου, καὶ οἱ προκαθήμενοι σὺν γυναῖξιν ἐθρηνοῦσαν αὐτὸν ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης· καὶ ἐξεδόθη τοῦτο γενέσθαι ἀεὶ εἰς πᾶν τὸ γένος Ἰσραὴλ. 31 ταῦτα δὲ ἀναγέγραπται ἐν τῇ βίβλῳ τῶν ἱστορουμένων περὶ τῶν βασιλέων τῆς Ἰουδαίας, καὶ τὸ καθ' ἐν πραχθὲν τῆς πράξεως Ἰωσίου καὶ τῆς δόξης αὐτοῦ καὶ τῆς συνέσεως ἐν τῷ νόμῳ Κυρίου· τά τε προπραχθέντα ὑπ' αὐτοῦ καὶ τὰ νῦν ἱστόρηται ἐν τῇ βίβλῳ τῶν βασιλέων Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδα.

32 Καὶ ἀναλαβόντες οἱ ἐκ τοῦ ἔθνους τὸν Ἰωαχὰζ υἱὸν Ἰωσίου ἀνέδειξαν βασιλέα ἀντὶ Ἰωσίου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ὄντα ἐτῶν εἴκοσι

29 καὶ ανεβη] A, B, N al; καὶ ανεβιβασαν L; et imposuerunt eum V. L. C.; δευτεριον] A, B, N, L al; δευτερον B^a, 44, k, 74, p, b, q, t, 236, j, 248 — ταφῳ] + αὐτου 44, 71, 74, p, q, t, 236.

30 επενησαν] pr καὶ A — τον Ιωσιαν] + καὶ ἐν Ιερουσαλημ L — εθρηνουσαν] B al (Thack. Gr. p. 214, Con. and Stock § 16b); εθρηνοουν A, h, n; εθρηνησαν L — τουτο] A, B, h, Vulg, Syr al; ταυτα 44, 74, p, q, y, t, 236; om 71 — αει] om 44, 74, p, n, q, y, t, 236; αει B (Thack. Gr. p. 77) — Ισραηλ] αὐτου ν — παν] B, L, 44, h, 74, p, q, t, 236; απαν A (Thack. Gr. p. 138).

31 τη βιβλῳ] A, N al; τῳ βυβλῳ B — τη βιβλῳ 2^ο] A, N al; τῳ Βυβλιῳ B — Κυριου] B; pr του A — των βασιλεων] A, B, N, Syr, Vulg al; τῆς βασιλειας 74, p, q, t — πραχθεν] A, B al; προπραχθεν 74, p, q — προπραχθεντα] B^{ab}, L, Syr; προσπροαχθ. A; et quae prius facta sunt, V. L. C.; πραχθεντα B, h, 74, n, p, q, t.

32 Ιωαχαζ] L, Syr, 44, e, k, 71, 74, p, n, q, y, t; Ιωχαζ A; cf. Jos. X. 5:2 and II Kings XXIII: 31—35; Ιωχαζ N, 64, j, v, 248; acc. to Matt. I: 11 this should read Ιεχονιαν, h^r adds τον Ιωακειμ, Ιωακειμ δε εγεννησεν κτ'ε; Ιεχονιαν B, Vulg, [h, 236] — ανεδειξαν βασιλεα] A, B al; + υιον h; om ανεδειξαν L — αντι Ιωσιου του πατρος αὐτου] om 71.

τριῶν. 33 καὶ ἐβασίλευσεν ἐν Ἰουδᾷ καὶ Ἱερουσαλὴμ μῆνας τρεῖς· καὶ ἀπεκατέστησεν αὐτὸν βασιλεὺς Αἰγύπτου τοῦ μὴ βασιλεύειν ἐν Ἱερουσαλὴμ, 34 καὶ ἐζημίωσε τὸ ἔθνος ἀργυρίου ταλάντοις ἑκατὸν καὶ χρυσίου ταλάντῳ ἐνί. 35 καὶ ἀνέδειξεν ὁ βασιλεὺς Αἰγύπτου βασιλέα Ἰωακὴμ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ βασιλέα τῆς Ἰουδαίας καὶ Ἱερουσαλὴμ. 36 καὶ ἔδῃσεν Ἰωακὴμ τοὺς μεγιστᾶνας, Ζεδεκίαν δὲ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ συλλαβὼν ἀνήγαγεν ἐξ Αἰγύπτου.

33 Ἰουδα] A, e, 44, 64, 71, 74, n, y, 236, j, k, p, q, t; super Israel V. L. C.; Ἰσραηλ B, Vulg, Syr, h, 248 — ἐν Ἰουδᾷ καὶ] om L, N, v — ἀπεκατέστησεν] B, e, h, k, 64, j, 248 (Thack., Gr. p. 207; Con. and Stock § 19e); ἀπεστήσεν A, L al — του μῆ] B^c, A, L, Vulg, Syr al; om B*, h.

34 ἀργυρίῳ B^{a?b}, and χρυσίῳ B^{a?b} — ταλάντῳ ἐνί] A, B, Vulg, Syr, Jos al; ταλάντα δεκά L, y; talentis X, V. L. C.

35 ο βασιλεὺς] B, L, N, h, k, v; om ο A al — τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ] A, B, L, Vulg, Syr, Jos al; τὸν υἱὸν αὐτοῦ 44, 71, 74, p, q, y, t; + καὶ ἐποίησεν τὸ πονηρὸν ἐναντίον Κυρίου v; om βασιλεῖα 2° L, q — It is possible that the strange repetition of βασιλεῖα was due to the τοῦ of Αἰγύπτου and of αὐτοῦ. This would lead to the inference that additional confusion was caused by ΕΛ of an original ΕΛΙΑΚΙΜ, wh. in turn was omitted with the later substitution of ΙΩ[AKIM], while the ΕΛ was mistaken for the ΕΑ of Βασιλεῖα (cf. note to v. 36).

36 Ζεδεκίαν] (cf. Lupton in Wace's Apoc.) > ZAPAKHN A, L (P = Δ, A = Ε, H = ΙΑ); Ζαριον B, h; Ζαραχην·Ζαρσαν δε 71, 74; Ζαραχιν·Ζαραϊαν δε p; Ζαρες ην δε b; Ζαραχην, Ζαραϊαν δε q, t; Ζαραϊαν δε y, 236; Zaracelem Vulg; Zachariam V. L. C. et Sang; زكريا Syr — ἐξ Αἰγύπτου] A, B, N, Syr al; εἰς L, Vulg — καὶ ἐδῃσε] A, B, Syr al; καὶ ἐδυσσε τοὺς μεγιστᾶνας Ζαρακιν καὶ Ζαραϊαν καὶ ἀνήγαγεν 44; et alligavit magistratus Joakim et Zaracelem fratrem suum, et apprehendens reduxit in Aegyptum, Vulg; The order in L = καὶ ἐδῃσε τοὺς μεγιστᾶνας Ἰωακὴμ = וַיִּסְרֹם אֶת שְׂרָיָה וְאֶת זְרַכְיָהוּ an early misreading of וַיִּסְרֹם אֶת שְׂרָיָה וְאֶת זְרַכְיָהוּ (Int. Crit. Com. Chr. p. 520), cf. note to v. 35.

37 Ἐτῶν δὲ ἦν εἴκοσι πέντε Ἰωακὶμ ὅτε ἐβασίλευσε τῆς Ἰουδαίας καὶ Ἱερουσαλήμ, καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου.
 38 ἐπ' αὐτὸν δὲ ἀνέβη Ναβουχοδονοσορ βασιλεὺς Βαβυλῶνος, καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν χαλκείῳ δεσμῷ καὶ ἀπήγαγεν αὐτὸν εἰς Βαβυλῶνα.
 39 καὶ ἀπὸ τῶν ἱερῶν σκευῶν τοῦ Κυρίου λαβὼν Ναβουχοδονοσορ καὶ ἀπενέγκας ἀπηρέισατο ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ ἐν Βαβυλῶνι. 40 τὰ δὲ ἱστορηθέντα περὶ αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ ἀκαθαρσίας καὶ δυσσεβείας ἀναγέγραπται ἐν τῇ βίβλῳ τῶν χρόνων τῶν βασιλέων.

41 Καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ Ἰωακὶμ ὁ υἱὸς αὐτοῦ· ὅτε γὰρ ἀνεδείχθη, ἦν ἐτῶν δέκα ὀκτώ. 42 βασιλεὺς δὲ μῆνας τρεῖς καὶ ἡμέρας δέκα ἐν Ἱερουσαλήμ, καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἔναντι Κυρίου.

43 Καὶ μετ' ἐνιαυτὸν ἀποστείλας Ναβουχοδονοσορ μετήγαγεν αὐτὸν εἰς Βαβυλῶνα ἅμα τοῖς ἱεροῖς σκεύεσι τοῦ Κυρίου, 44 καὶ

37 Ἰωακίμ] om 44 — τῆς Ἰουδαίας καὶ Ἱερουσαλήμ] om 44, 71 — ἐνώπιον] B, L; ἐναντι A, k, 64, n, j, 248.

38 ἐπ'] A, L, N, k, 64, y, 236, j, v, 248; versus hunc ascendit V. L. C.; μετ' B — βασιλεὺς Βαβυλῶνος] A, B, 44, k, p, t, 236, v, 248; ο L al — καὶ ἔδησεν] B, L; καὶ δῆσας A, N, e, k, 64, n, j, v, 248 — χαλκεῖ] Con. and Stock § 11 and 37^a — καὶ ἀπηγαγεν] B, L; om καὶ A, N, 64, n, j, v, 248 — αὐτον] L, Syr, 44, 74, p, q, y, t, 236; om A, B, Vulg al.

39 λαβὼν] A, B, L al; ἐλαβε 44, 74, p, q, y, t, 236 — καὶ ἀπενέγκας ἀπηρέισατο] ἀπηνέγκε καὶ ἀπηρέισατο L — εαυτοῦ A.

40 καὶ δυσσεβείας] A, B, L al; καὶ δυσφημίας e, 64, j, 248; om 71.

41 ο υἱος αὐτοῦ] om ο A, L, 44, h, 74, t, 248 — δέκα ὀκτώ] A, L, N, 44, e, k, 64, 74, p, n, q, y, t, 236, j, v, 248, Vulg; om δέκα B (ιη = 18 A; η = 8 B).

42 βασιλεὺς] A, B al; ἐβασίλευσε L, Vulg — καὶ ἐποίησε κτ'ε] A, B, Vulg, Syr al; om 44, 74, p, q, y, t, 236.

43 μετ' ἐνιαυτον κτ'ε] A, B al; ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐκεῖνῳ ἀπεστείλε Ναβουχοδονοσορ καὶ μετήγαγεν L; καὶ ἀπεστείλεν καὶ μετήγαγεν v.

44 Ζεδεκίαν] pr τον 44, 74, p, b, q, t, 236 — Ζεδεκίαν] A, B, N, v; om L al, Vulg, Syr — ἐβασίλευσε] A, L, Vulg, n, j, v, 248; βασιλεὺς B, 71 al + Ζεδεκίας L.

ἀνέδειξε Σεδεκίαν βασιλέα τῆς Ἰουδαίας καὶ Ἱερουσαλήμ, Σεδεκίαν ὄντα ἐτῶν εἴκοσι ἑνός· ἐβασίλευσε δὲ ἔτη ἑνδεκα. 45 καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου, καὶ οὐκ ἐνετράπη ἀπὸ τῶν ῥηθέντων λόγων ὑπὸ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου ἐκ στόματος τοῦ Κυρίου. 46 καὶ ὀρκισθεὶς ἀπὸ τοῦ βασιλέως Ναβουχοδονοσορ τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου, ἐπιорκήσας ἀπέστη, καὶ σκληρύνας αὐτοῦ τὸν τράχηλον καὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ παρέβη τὰ νόμιμα Κυρίου θεοῦ Ἰσραήλ. 47 καὶ οἱ ἡγούμενοι δὲ τοῦ λαοῦ καὶ τῶν ἱερέων πολλὰ ἡσέβησαν καὶ ἠνόμησαν ὑπὲρ πάσας τὰς ἀκαθαρσίας πάντων τῶν ἐθνῶν, καὶ ἐμίαναν τὸ ἱερὸν τοῦ Κυρίου τὸ ἁγιασθὲν ἐν Ἱερουσαλήμ. 48 καὶ ἀπέστειλεν ὁ θεὸς τῶν πατέρων αὐτῶν διὰ τοῦ ἀγγέλου αὐτοῦ μετακαλέσαι αὐτούς, καθότι ἐφείδετο αὐτῶν καὶ τοῦ σκηνώματος αὐτοῦ. 49 αὐτοὶ δὲ ἐξεμυκτήρισαν ἐν τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ, καὶ ἡ ἡμέρα ἐλάλησε Κύριος, ἦσαν ἐμπαίζοντες τοὺς προφῆτας αὐτοῦ· ἕως τοῦ θυμωθέντα αὐτὸν

45 και ουκ ενετραπη απο κτ'ε] om 44, 71, 74, p, q, t, 236, Con. and Stock § 98) — του Κυριου] om του h, v, 248, L.

46 παρεβη] A, B al; απεστη και παρεβη L — επιορκησας] A, B^{ab}, al; εφ-B* (Thack. Gr. p. 127).

47 ησεβησαν και ηνομησαν] B, L, 44, h, 74, p, q, y, t, 236 ηνομησαν και παρεβησαν A, N, e, k, 64, n, j, v, 248 — και υπερ . . . των εθνων] et impie egerunt super omnes immunditias gentium, V. L. C. — παντων] A, B al; αυτων L — αγιασθεν] A, N, k, 64, n, j, 245, 248; ηγιασμενον L; αγιαζομενον B — Ιερουσαλημ] B al; Ιερουσολυμοις A al.

48 θεος] A, B^{ab} mg, Vulg al; βασιλευς B, h and h adds ο θεος after πατερων — του αγγελου] A, B, 248, Vulg al; των αγγελων L, y — μετακαλεσαι] A, B, L al; μετακαλεσασθαι N, v — καθοτι] A, L al; καθο B; qui parcebat eis et tabernaculo suo V. L. C.; propter quod parceret illis, et tabernaculo suo, Vulg.

49 εξεμυκτηρισαν] L, N, 44, h, k, 74, p, q, y, t, 236; εξεμυκτηριζον A, e, 64, n, j, v, 248; εμυκτηρισαν B — εν τοις αγγελοις] A, B; τους αγγελους L, e, 64, n, j, 248; — η ημερα] misreading ביום for ביום (Cook) — εμπαιζοντες] L, 44, 71, 74, p, n, j, 236, t;

ἐπὶ τῷ ἔθνει αὐτοῦ διὰ τὰ δυσσεβήματα αὐτῶν προστάξει ἀναβιβάσαι
ἐπ' αὐτοὺς τοὺς βασιλεῖς τῶν Χαλδαίων. 50 οὗτοι ἀπέκτειναν τοὺς
νεανίσκους αὐτῶν ἐν ῥομφαίᾳ περικύκλῳ τοῦ ἁγίου αὐτῶν ἱεροῦ,
καὶ οὐκ ἐφείσαντο νεανίσκου καὶ παρθένου καὶ πρεσβύτου καὶ νεω-
τέρου, ἀλλὰ πάντας παρέδωκεν εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν. 51 καὶ πάντα
τὰ ἱερὰ σκεύη τοῦ Κυρίου, τὰ μεγάλα καὶ τὰ μικρά, καὶ τὰ σκεύη
κιβωτοῦ τοῦ Κυρίου καὶ τὰς βασιλικὰς ἀποθήκας ἀναλαβόντες ἀπ-
ήνεγκαν εἰς Βαβυλῶνα. 52 καὶ ἐνεπύρισαν τὸν οἶκον τοῦ Κυρίου, καὶ
ἔλυσαν τὰ τείχη Ἱερουσαλήμ, καὶ τοὺς πύργους αὐτῆς ἐνεπύρισαν
ἐν πυρί, 53 καὶ συνετέλεσαν πάντα τὰ ἔνδοξα αὐτῆς ἀχρειώσαι· καὶ

εκπαιζοντες A, B — εως του] A, e, 64, v, 248; om του 44, 71,
74, p, q, y, t, 236, εως ου B, L — θυμωθεντα] A, N, k, h, 64,
71, 74, p, n, y, t, 236, j, v; θυμωθεις L; θυμωντα B; θυμω-
θηναι e — δυσσεβηματα] A, B al + αυτου v, Vulg, Syr; + αυτων
L — προσταξει αναβιβασαι] A, B al; προσεταξεν αναβηναι L; et
praecepit ut ascenderent reges Caldaeorum, V. L. C.

50 αγιου αυτων] A, Vulg al; om αυτων B, h; αυτου Syr, 44,
74, p, q, y, t, 236 — πρεσβυτου] AB; πρεσβυτερου 44, h, k, q,
y, t, 236, j, v — νεωτερου] B, Syr, Vulg; + αυτων A — παντας]
B, L al; παντα A — παρεδωκεν] A, L, N, 64, 74, p, n, q, y,
t, j, v, 248 al; παρεδωκαν B.

51 τα σκευη κιβωτου] A, N, e, k, 64, n, j, v (pr της) 248;
τας κιβωτους B, Syr^{vid}.

52 του Κυριου] B al; om του A, L, N v — τα τειχη] A, B,
L al; το τειχος 44, 71, 74, p, q, y, t, 236 — αυτης] B, L, Vulg,
Syr; αυτων A, 64, n, j, 248 — εν] om 44, 74, p, q, y, t, 236 —
εν πυρι] om 44 — ενεπυρισαν εν πυρι] om 71.

53 αχρειωσαι] B^{ab}, A, L al; αχρεωσαι B*; — απο] A, (της)
L, Vulg, N, 64, n, y, 236, j, v, 248; reliquos qui remanserunt
a gladio adduxerunt in Babylonem, V. L. C.; μετα B, Syr —
απηγαγε] A, N al; απηγαγον L; ηγαγε 44, 71, q, (ηγεν y), t,
236 — απηγαγε μετα = order in B.

τοὺς ἐπιλοίπους ἀπὸ ῥομφαίας ἀπήγαγε εἰς Βαβυλῶνα. 54 καὶ ἦσαν παῖδες αὐτῶ καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ μέχρι τοῦ βασιλεῦσαι Πέρσας, εἰς ἀναπλήρωσιν τοῦ ῥήματος τοῦ Κυρίου ἐν στόματι Ἰερεμίου, 55 Ἔως τοῦ εὐδοκῆσαι τὴν γῆν τὰ σάββατα αὐτῆς, πάντα τὸν χρόνον τῆς ἐρημώσεως αὐτῆς σαββατιεῖ εἰς συμπλήρωσιν ἐτῶν ἐβδομήχοντα.

54 *μεχρι του*] A, L, 44, k, 64, 71, 74, p, n, q, y, t, 236, j, v, Theodoret. ii, 1226; *μεχρι ου* B Con. and Stock § 36; *μεχρις ου* B^{ab} — *του ρηματος του Κυριου*] B, 74, p, q, y, t, 236, Theodoret l. cit.; *om του 2°* L, 44; *λογου Κυ.* A, N, 64, n, j, 248.

55 *Εως του*] A, B al; *Εως ου* L; *συνπληρωσιν* B* *donec speraret bene terra in sabbatis suis, omni tempore desolationis suae quo sabbatizavit, ad impletionem LXX annorum, V. L. C.*

II

1 Βασιλεύοντος Κύρου Περσῶν ἔτους πρώτου, εἰς συντέλειαν ῥήματος Κυρίου ἐν στόματι Ἰερεμίου, 2 ἤγειρε Κύριος τὸ πνεῦμα Κύρου βασιλέως Περσῶν, καὶ ἐκήρυξεν ἐν ὅλῃ τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ καὶ ἅμα διὰ γραπτῶν λέγων 3 Τάδε λέγει ὁ βασιλεὺς Περσῶν Κῦρος Ἐμὲ ἀνέδειξε βασιλέα τῆς οἰκουμένης ὁ Κύριος τοῦ Ἰσραήλ, Κύριος ὁ ὕψιστος, 4 καὶ ἐσήμηνέ μοι οἰκοδομῆσαι αὐτῷ οἶκον ἐν Ἱερουσαλὴμ τῇ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ. 5 εἴ τις ἐστὶν οὖν ὁμῶν ἐκ τοῦ

1 βασιλευοντος Κυρου] + του βασιλεως k; + βασιλεως L — εἰς συντελειαν] εἰς συμπληρωσιν L.

2 βασιλεως Περσων] pr του 44, 74, p, t, 236, Cyrill. Alex. ii, 650 — ἐν ὅλῃ] A, L, Vulg, Syr al; om ἐν B, 74, p, t; om ad fin. com. 44 — καὶ ἅμα διαγραφπτων] A, B al; καὶ ἅμα διαπαντων h; δια γραφης 71; καὶ Μαδαι εγραπτως L; κηρυγμα διαγραφπτον v; et per scripta, V. L. C. + λεγων] + ουτως b'.

3 Εμε ανεδειξε] + Κυριος 44, 74, p, t, 236; + Κυριος Ισραηλ 71; Dominus constituit me regem universae terrae Persarum Dominus Israel, V. L. C. — Κυριος ο υψιστος] ο θεος ο υψιστος 44, 71, 74, p, q, t, 236; om 64, 248, cf. Ant. XI. 1. 1 Κυρος ο βασιλεως λεγει Επει με ο θεος ο μεγαistos της οικουμενης απεδειξε βασιλεα, τον ναον αυτου οικοδομησω εν Ιερουσολυμοις εν τη Ιουδαια χωρα.

5 Ει τις — Ιουδαια] om cum intermed, 71, p — ει] om L — ἐκ του εθνους αυτου] + ος προθυμειται του πορευθηναι L —

ἔθνους αὐτοῦ, ἔστω ὁ Κύριος αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, καὶ ἀναβάς εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ τὴν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ οἰκοδομείτω τὸν οἶκον τοῦ Κυρίου τοῦ Ἰσραήλ· οὗτος ὁ Κύριος ὁ κατασκηνώσας ἐν Ἱερουσαλήμ. 6 ὅσοι οὖν κατὰ τοὺς τόπους οἰκοῦσιν, βοηθείωσαν αὐτῷ οἱ ἐν τῷ τόπῳ αὐτοῦ ἐν χρυσίῳ καὶ ἐν ἀργυρίῳ, ἐν δόσεσιν, μεθ' ἵππων καὶ κτηνῶν, σὺν τοῖς ἄλλοις τοῖς κατ' εὐχὰς προστεθειμένοις εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ Κυρίου τὸ ἐν Ἱερουσαλήμ.

7 Καὶ ἀνέστησάν τε οἱ ἀρχίφυλοι τῶν πατριῶν τῆς Ἰούδα καὶ Βενιαμὴν φυλῆς, καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται, καὶ πάντες ὧν ἤγειρε Κύριος τὸ πνεῦμα ἀναβῆναι καὶ οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ Κυρίῳ τὸν ἐν Ἱερουσαλήμ· 8 καὶ οἱ περικύκλῳ αὐτῶν ἐβοήθησαν ἐν πᾶσιν, ἀργυρίῳ καὶ χρυσῷ, ἵπποις καὶ κτήνεσι καὶ εὐχαῖς ὡς πλείσταις πάντων ὧν ὁ νοῦς ἠγέρθη.

templum Domini Dei Israel, quod est in Hierusalem Judaeae civitatem, et sit cum eo Dominus, qui habitat in Hierusalem, V. L. C. — του Κυρίου του Ισραηλ] + του εν τη Ιουδαια L; om του A, N, h, k, 64, 71, 74, p, n, t, 236 — τον] om 74, p, t, 236 — ουτος ο Κυριος] A, B, Syr al; om ο Κυριος k; ουτος ο οικος 74, p, q, y, t, 236; om L, Vulg — ο κατασκηνωσας] A, B, L; ος κατασκηνωσει 71, 74, p, q, y, t, 236.

6 κατα τους τοπους] B; om τους A, L, N, 44, h, k, 64, 74, p, n, t, 236, v, 248 — οι] A, B, Vulg, Syr al; και προθυμεισθωσαν τῷ Κυρίῳ L; et dent animum Domino in loco ejus, V. L. C. — εν δοσεσιν] A, Vulg, Syr al; pr και B, L, 248 — προστεθειμενοις] (Thack. Gr. p. 255).

7 και ανεστησαν τε] cf. L and Syr, Torrey's conjecture; και κατασταντες A, N, Vulg, 64, 236, v, 248; και καταστησαντες B; και ανεστησαν L, Syr; (ΚΑΙΑΝΕΣΤΗΣΑΝΤΕ = ΚΑΤΑΣΤΗΣΑΝΤΕΣ (cf. Thack. Gr., p. 255) — παντες] L, Syr; παντων A, B al — και οικοδομησαι] L, Syr, Vulg, 44, 71, 74, p, t, 236; om και A, B al — τον] A, B, L, Vulg, Syr al; τῷ b', 74, v; om τον 44, 71.

8 αργυριῳ] Vulg, A, N, 44, k, 64, n, t, j, v, 248; pr εν B, L al — ιπποις] A, B al; pr και L, Syr, Vulg, 74, p, t, 236 —

9 Καὶ ὁ βασιλεὺς Κῦρος ἐξήνεγκε τὰ ἅγια σκεύη τοῦ Κυρίου, ἃ μετήνεγκε Ναβουχοδοноσορ ἐξ Ἱερουσαλήμ καὶ ἀπηρέισατο αὐτὰ ἐν τῷ εἰδωλίῳ αὐτοῦ. 10 ἐξενέγκας δὲ αὐτὰ Κῦρος ὁ βασιλεὺς Περσῶν παρέδωκεν αὐτὰ Μιθριδάτῃ τῷ ἑαυτοῦ γαζοφύλακι· 11 διὰ

καὶ κτηνεσιν] A, L, Vulg, Syr, N, k, 64, 74, p, t, 236, j — ως] B al; ως ταις A*^{vid}; ὥσται A?; ὥστε N, v; εως 44, 71, 74, p, t; om L, 64, e, n, j; — παντων] Bewer p. 14 (also Jahn); πολλων A, B, N, 44, 71, 74, p, t; ευχαις πλεισταις ων ηγερθη ο νους ευθυσ L.

9 αγια] B, L, 44, h, 71, 74, p, q, y, t, 236 — α μετηνεγκε] A, L al; α μετηγαγε B, 44, h, 74, q, y, t, 236 — ειδωλιφ αυτου] B, L, k, n al; + of the Persians Syr; εαυτου ειδωλειφ A, N, 64, j, v, 248; in templo idolorum, V. L. C. cf. Dn. LXX, I:2 where this same phrase appears.

11 δια δε τουτου] A, B, Vulg, Syr; και δια τουτου L; μετα δε τουτο 44, 74, p, q, t; ειτα 71 — παρεδοθη] L; παρεδοθησαν A, B al. The last syllable ΣΑΝ belongs to the following name — Σαναβασσαρφ] E. S. p. 136. This name is found in II:11, 14; VI:17, 19. Cod. A al everywhere attest Σαναβασσαρος: Σαναβασσαρφ A, 44, 71, p, n, q, y, t, 236, 248; ΣΑΝ] Αβασσαρφ Ald; Αναβασσαρφ N; Αναβαρσαρφ v; Jos. Ant. XI, 1, 3 Αβασσαρφ, XI, 4, 4 Σαβασαρον, haplography > ΣΑ[ΝΑ]-ΒΑΣΑΡΟΝ, and in XI, 4, 6 [Σ]αναβασσαρον; Αναμασσαρφ k; Σανααβασσαρφ 64, j; Σαναμασσαρφ B (II:11), Σαμνασσαρου B (II:14), Σαβανασσαρφ B (VI:17), Σαναβασσαρος B (VI:19); Sabassaro, Salabassar and Sabassus V. L. C.; Σασαβαλασσαρφ L; Salmanasaro Vulg and Syr; Σαλμανασαρ h; Σαμναसार b' etc. The Egyptian Greek of the canonical Ezra (Theodotion) acc. to Torrey, seems to attest the form Σασαβασ(σ)αρ; L text has Σαβασαρης which originated in Σα[σα]βασαρης; Vulgate follows MT with Sassabasar and B shows the "extremely corrupt state of its text": Ez. 1:8 Σαβαναसार; vs. 11 name is omitted through carelessness, in Ez. V:14 Βαγασαρ, in V:16 Σαρβαγαρ. Esdras readings are probably early corruptions of Σασαβασαρ. From the above we have an excellent illustration

δὲ τούτου παρεδόθη Σαναβασάρφ προστάτῃ τῆς Ἰουδαίας. 12 ὁ δὲ τούτων ἀριθμὸς ἦν, σπονδεῖα χρυσᾶ χίλια, σπονδεῖα ἀργυρᾶ χίλια, θύσσαι ἀργυραῖ εἴκοσι ἑννέα, φιάλαι χρυσαῖ τριάκοντα, ἀργυραῖ δισχίλιαι τετρακόσαι δέκα, καὶ ἄλλα σκεύη χίλια. 13 τὰ δὲ πάντα σκεύη ἃ ἐκομίσθη, χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ, πεντακισχίλια τετρακόσια ἐξήκοντα ἑννέα. 14 ἀννέχθη δὲ ὑπὸ Σαναβασάρου ἅμα τοῖς ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας ἐκ Βαβυλῶνος εἰς Ἱερουσαλήμ.

15 Ἐν δὲ τοῖς ἐπὶ Ἀρταξέρξου τοῦ Περσῶν βασιλέως χρόνοις κατέγραψαν αὐτῷ κατὰ τῶν κατοικούντων ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Ἱερουσαλήμ Βίσλεμος καὶ Μιθριδάτης καὶ Ταβέλλιος καὶ Παοῦμος καὶ Βεελτέμος καὶ Σεμσαῖος ὁ γραμματεὺς καὶ οἱ λοιποὶ οἱ τούτοις συντασσόμενοι, οἰκοῦντες δὲ ἐν Σαμαρίᾳ καὶ τοῖς ἄλλοις τόποις,

of how a study of the names and their spelling furnishes the best means for classifying the various MSS. — προστατῃ] B al; pr τφ A, L, N.

12 See E. S. p. 138 and Bewer p. 16.

13 ἐκομίσθη] B, L, b', pr α Torrey's conjecture; διεκομίσθη A, N, e, k, 64, 74, p, n, q, y, t, 236, j, v, 248; om 44, Vulg, so Bewer concludes that this is a variant of ἀννέχθη in 14.

15 κατέγραψαν] L, 71, Vulg al; κατέγραψεν B, h, Syr, A, n, 44, 74, p, q, y, t — αὐτῷ] A al; αὐτῶν B, h, 71 — Βίσλεμος] or Βισλαμος or Βησλεμος "as A and E interchange with great freedom in the transcripts... Of course H and I were interchangeable at the volition of any scribe." (E. S. pp. 173 and 179); Βηλεμος B; Βηλαμος N; Μεελισμος b'; Βεεσυμος b; Βεελσιμος L; Βηλαμεε v (ε=C=O); Balsamus Vulg; ܒܠܨܡܝܢ Syr — Μιθριδάτης] A al; Μιθραδάτης B — Παουμος] (E. S. p. 171) ΠΑΟΥΜΟΣ became ΠΑΘΥΜΟΣ B, L; ΠΑΘΙΜΟΣ 44; ܡܐܘܡܝܢ Syr; Rathimus Vulg. Of course the above reading spoils Mr. Thackeray's little joke about "Slack the Secretary" (Thack. Gr. p. 161) — Βεελτεμος] instead of Βεελτεθμος B al; Βεελτεμος L; Balthemus Vulg; Βεελζεμος and Βεελσεμος Jos. Ant. XI. I: 3 (Niese), note both transliteration and translation of ܒܬܝܠܬܝܡ — Σεμσαῖος] (E. S. p. 171) = ΣΕΜΣΑΙΟΣ = ΣΕΜΕΛΙΟΣ

τὴν ὑπογεγραμμένην ἐπιστολὴν· 16 Βασιλεῖ Ἀρταξέρξη κυρίῳ οἱ παῖδές σου Παῦμος ὁ (γράφων) τὰ προσπίπτοντα καὶ Σεμσαῖος ὁ γραμματεὺς καὶ οἱ ἐπίλοιποι τῆς βουλῆς αὐτῶν κριταὶ οἱ ἐν κοίλῃ Συρίᾳ καὶ Φοινίκῃ. 17 καὶ νῦν γνωστὸν ἔστω τῷ κυρίῳ βασιλεῖ ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι ἀναβάντες παρ' ὑμῶν πρὸς ἡμᾶς, ἐλθόντες εἰς Ἱερουσαλήμ, τὴν πόλιν τὴν ἀποστάτιν καὶ πονηράν οἰκοδομοῦσιν, τὰς τε ἀγοράς αὐτῆς καὶ τὰ τεῖχη θεραπεύουσιν καὶ ναὸν ὑποβάλλονται. 18 ἐὰν οὖν ἡ πόλις αὕτη οἰκοδομηθῇ καὶ τὰ τεῖχη συντελεσθῇ, φορολογίαν οὐ μὴ ὑπομείνωσι δοῦναι, ἀλλὰ καὶ βασιλεῦσιν ἀντιστήσονται· καὶ ἐπεὶ ἐνεργεῖται τὰ κατὰ τὸν νόον, καλῶς ἔχειν ὑπολαμβάνομεν μὴ ὑπεριδεῖν τὸ τοιοῦτο ἀλλὰ προσφωνῆσαι τῷ κύριῳ βασιλεῖ ὅπως, ἐὰν φαίνεται σοι, ἐπισκεφθῇ ἐν τοῖς ἀπὸ τῶν

71; Σεμελλιος A, 44, k, 64, 74, p, q, t, y, 236, j, 248; Σαβελλιος N; Σαμελλιος B; ~~σαμελλιος~~ Syr; Samelius Vulg — τουτοις] A, B, L, Syr; om Vulg 44, 71, 74, p, q, t, 236 — οικουντες] B, L al; pr οι A, v — υπογεγραμμενην] A, B, L al; επιγεγραμμενην b', 44, j, 248.

16 γραφων] y, 236, Cyrill. Alex. iii. 729 so v. 21 (E. S. p. 179); εις b', L; om A, B al — κριται] L, Syr; κραταιοι A; judices Vulg; om B, h; pr και A, B; om και b', Jos., Vulg, L (E. S. p. 179 note).

17 Κυριω] B, Vulg al; + ημων b', y, L, Syr; + μου A — οτι] B, L al; διοτι A, N, 44, h, k, 64, p, q, t, 236, j, v — οι] A al; om B — πονηραν] B al; pr την A — οικοδομουσιν] A, B^a, L al; οικουσιν B* — και ναον υποβαλλονται] A, B; και ναον υπερβαλλοντα θεμελιουσιν b', L, y; om 44.

18 επει] A, B^{ab}; επι B* — υπεριδειν] υπερδειν B* — υπολαμβανον] A, B al; υπελαβομεν L, b' — το τοιουτο] B, L al; om το A, 44 — τω κυριω] A, B, Vulg al; + ημων L, b', e, 64, n, y, j, 248 Syr — βασιλει] A, B; pr τω L, b', n, y — εαν] A, L, N, b', 74, p, t, v; αν B — φαινηται] B al; φανηται A, L, b'.

πατέρων σου βιβλίοις, 19 καὶ εὐρήσεις ἐν τοῖς ὑπομνηματισμοῖς τὰ γεγραμμένα περὶ τούτων, καὶ γνώσῃ ὅτι ἡ πόλις ἦν ἐκείνη ἀποστάτις καὶ βασιλεῖς καὶ πόλεις ἐνοχλοῦσα, καὶ οἱ Ἰουδαῖοι ἀποστάτοι καὶ πολιορκίας συνεσταμένοι ἐν αὐτῇ ἔτι ἐξ αἰῶνος, δι' ἣν αἰτίαν ἡ πόλις αὕτη ἡρημώθη. 20 νῦν οὖν ὑποδεικνύομέν σοι, κύριε βασιλεῦ, διότι ἐὰν ἡ πόλις αὕτη οἰκοδομηθῇ καὶ τὰ ταύτης τείχῃ ἀνασταθῇ καθοδός σοι οὐκέτι ἔσται εἰς κοίλῃν Συρίαν καὶ Φοινίκην.

21 Τότε ἀντέγραψεν ὁ βασιλεὺς Ῥαούμφ τῷ γράφοντι τὰ προσπίπτοντα καὶ Βεελτεέμφ καὶ Σεμσαίφ γραμματεῖ καὶ τοῖς λοιποῖς τοῖς συντασσομένοις καὶ οἰκοῦσιν ἐν Σαμαρείᾳ καὶ Συρίᾳ καὶ Φοινίκῃ τὰ ὑπογεγραμμένα. 22 Ἀνέγων τὴν ἐπιστολὴν ἣν πεπόμφατε πρὸς μέ. ἐπέταξα οὖν ἐπισκέψασθαι· καὶ εὐρέθη ὅτι ἐστὶν ἡ πόλις ἐκείνη ἐξ αἰῶνος βασιλεῦσιν ἀντιπαράτασσουσα, 23 καὶ οἱ ἄνθρωποι ἀπο-

19 υπομνηματισμοῖς] B, L; υπομνημασι A, N, 44, 64, 74, p, n, y, t, 236, j, v; om 71 — βασιλεις and πολεις] A, B al; βασιλευσι and πολεσι L, b' — συνεσταμενοι] B^{ab}, h; συνισταμενοι A, k al; ισταμενοι v; συνηγοροι L, b'; (συνετ. B* — ετι] A, B, L al; om 44, 74, p, q, t — η πολις 2^ο] B, L, b', Vulg, Syr al; εξοδος B h; η οδος Jos. — ταυτης] A, B al; αυτης L, p.

21 βασιλευς] A, B, L, Vulg, Syr; + Αρταξερξης 44, 71, 74, p, q, y, t, 236; Jos. Ant. II:1ff Cambyses — τοις λοιποις] A, B, L al; τοις ετεροις 44 — τοις συντασσομενοις] A, B, L al; om 44, 71 — Σαμαρεια] B, L, N, b', 74, p, t, v; pr τη A — και Συρια] om 236 A — υπογεγραμμενα] A, B, L al; υποτεταγμενα 64, j, 248; quae subjecta sunt V. L. C. and Vulg. cf. Ant. XI, 2. 2: βασιλεως Καμβυσης Ῥαθυμφ τη γραφοντι τα προσπιπτοντα και Βεελζεμφ και Σεμελιφ γραμματει και τοις λοιποις τοις συντασσομενοις και οικουσιν εν Σαμαρεια και Φοινικη ταδε λεγει.

22 ἣν πεπομφατε] A, B al; ἣν επεμφατε L, N, b', v — οτι] A, B, L al; om οτι 44, 71, 74, p, t, 236 — αντιπαρατασσουσα] A, B, L al; αντιπρασσουσα 64, j, 248 — επεταξα] B^{ab}, A^{a?} al; επαταξα A*, B*.

στάσεις καὶ πολέμους ἐν αὐτῇ συντελοῦντες, καὶ βασιλεῖς ἰσχυροὶ καὶ σκληροὶ ἦσαν ἐν Ἱερουσαλὴμ κυριεύοντες καὶ φορολογοῦντες κοίλην Συρίαν καὶ Φοινίκην. 24 νῦν οὖν ἐπέταξα ἀποκωλῦσαι τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους τοῦ οἰκοδομῆσαι τὴν πόλιν, καὶ προνοηθῆναι ὅπως μὴδὲν παρὰ ταῦτα γένηται καὶ μὴ προβῇ ἐπὶ πλεῖον τὰ τῆς κακίας εἰς τὸ βασιλεῖς ἐνοχλῆσαι.

25 Τότε ἀναγνωσθέντων τῶν παρὰ τοῦ βασιλέως Ἀρταξέρξου γραφέντων ὁ Ῥαοῦμος καὶ Σεμσαῖος ὁ γραμματεὺς καὶ οἱ τούτοις συντασσόμενοι, ἀναξεύξαντες κατὰ σπουδὴν εἰς Ἱερουσαλὴμ μεθ' ἵππου καὶ ὄχλου παρατάξεως, ἤρξαντο κωλύειν τοὺς οἰκοδομοῦντας· καὶ ἤρχει ἡ οἰκοδομὴ τοῦ ἱεροῦ τοῦ ἐν Ἱερουσαλὴμ μέχρι τοῦ δευτέρου ἔτους τῆς βασιλείας Δαρείου τοῦ Περσῶν βασιλέως.

24 Nun un] B, L, 236 al, Vulg, Syr; om A; και νυν εγω 44, 71, 74, p, q, y, t; και νυν ουν εγω 236 — επεταξα] A, B^{ab} al; επαταξα B* — του οικοδομησαι] A, B al; του μη οικοδομησαι L, b', 71 — μηδεν] A; μηθεν B (Thack. Gr. p. 61 — προνοηθηναι] A, B al; προνοησαι L, b' — επι πλειον] A, B, L; εις το πλειον 44, 71, 74, p^{vid}, y, t, 236 — εις το ... ενοχλησαι] B; εις το μη ενοχλεισθαι L, b'; επι τφ βασιλεις ενοχλ(ε)ισθαι A, N, 44, 64, 71, p, n, q, t, 236, j; επι το βασιλεις ενοχλεισθαι 74, y, v; επι τφ βασιλεις ενοχλησαι k.

25 ο 1°] A, B, L, b', k, 74, p, t, 236; om ο al — κατα σπουδην] A, B, h al; μετα σπουδης L, b' — μεθ' ιππου] B; μετ' ἵππου A [Thack. Gr. p. 128); μεθ' ιππων L, b', 71 — οχλου] A, B, L, Syr, Vulg al; οπλου y, 236 — παραταξεως] A, B, Vulg al; ταχεως L, Syr, b'; ταξεως h — μεχρι] A, B al; εως L, b'.

III

1 Καὶ βασιλεὺς Δαρεῖος ἐποίησε δοχὴν μεγάλην πᾶσι τοῖς ὑπ' αὐτόν, καὶ πᾶσι τοῖς οἰκογενέσιν αὐτοῦ, καὶ πᾶσι τοῖς μεγιστᾶσι τῆς Μηδίας καὶ τῆς Περσίδος, 2 καὶ πᾶσι τοῖς σατράπαις καὶ στρατηγοῖς καὶ τοπάρχαις τοῖς ὑπ' αὐτὸν ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς μέχρι τῆς Αἰθιοπίας ἐν ταῖς ἑκατὸν εἴκοσι ἐπτὰ σατραπείαις. 3 καὶ ὅτε ἐφάγοσαν καὶ ἐπίοσαν καὶ ἐμπλησθέντες ἀνέλυσαν, τότε Δαρεῖος ὁ βασιλεὺς ἀνέλυσεν εἰς τὸν κοιτῶνα καὶ ἐκοιμήθη, καὶ ἔξυπνος ἐγένετο. 4 τότε οἱ τρεῖς νεανίσκοι οἱ σωματοφύλακες οἱ φυλάσσοντες τὸ σῶμα τοῦ

1 πασι τοις υπ' αυτον] = prh יהיהתה די לכל.

2 υπ' αυτον] B, L al; μετ' αυτων A, N, n; μετ' αυτον e, k, 64, j, 248; μετ' αυτου v — μεχρι της] A, L, k, 74, p, n, q, t, 236, j, v, 248; om της B — εν] A, B al; om εν L.

3 οτε] A, N, e, k, 64, n, j, v, Vulg, V. L. C. (et cum manducassent) om οτε B, Syr; τοτε L — τοτε] A, N, e, k, 64, n, j, v, 248, Vulg; ο δε B, Syr — και εξυπνος εγενετο] A, B al (om και L) was originally: 'וכו' תלתה על ימיה וכו' "There-upon the three youths stood on guard, etc." In the MS. which lay before the translator the final ו of ואתהו had been transposed to the beginning of בארין (Torrey's emendation to E.S. p.24).

4 οι σωματοφυλακες] A, B, L, Syr, Vulg al; om 44 and Mansi MS. — προς τον ετερον] B, L, Syr; τω ετερω A, N, 44, 64, n, j, v, 248.

βασιλέως, εἶπον ἕτερος πρὸς τὸν ἕτερον 5 Εἴπωμεν ἕκαστος ἡμῶν ἓνα λόγον ὃς ὑπερισχύσει· καὶ οὐδ' ἐὰν φανῇ τὸ ῥῆμα αὐτοῦ σοφώτερον τοῦ ἑτέρου, δώσει αὐτῷ Δαρεῖος ὁ βασιλεὺς δωρεὰς μεγάλας καὶ ἐπινίκια μεγάλα, 6 καὶ πορφύραν περιβαλέσθαι καὶ ἐν χρυσώμασιν πίνειν καὶ ἐπὶ χρυσῷ καθεύδειν καὶ ἄρμα χρυσοχάλινον καὶ κίθαριν βυσσίνην καὶ μανιάνην περὶ τὸν τράχηλον, 7 καὶ δεύτερος καθιεῖται Δαρείου διὰ τὴν σοφίαν αὐτοῦ, καὶ συγγενῆς Δαρείου κληθήσεται.

8 Καὶ τότε γράψαντες ἕκαστος τὸν ἑαυτοῦ λόγον ἐσφραγίσαντο καὶ ἔθηκαν ὑπὸ τὸ προσκεφάλαιον Δαρείου τοῦ βασιλέως, καὶ εἶπον 9 Ὅταν ἐγερθῇ ὁ βασιλεὺς, δώσουσιν αὐτῷ τὸ γράμμα· καὶ ὃν ἂν κρίνῃ ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ τρεῖς μεγιστᾶνες τῆς Περσίδος ὅτι ὁ λόγος αὐτοῦ σοφώτερος, αὐτῷ δοθήσεται τὸ νίκος, καθὼς γέγραπται. 10 ὁ εἷς ἔγραψεν Ὑπερισχύει ὁ οἶνος. 11 ὁ ἕτερος ἔγραψεν Ὑπερισχύει ὁ βασιλεὺς. 12 ὁ τρίτος ἔγραψεν Ὑπερισχύουσιν αἱ γυναῖκες, ὑπὲρ δὲ πάντα νικᾷ ἡ ἀλήθεια.

5 ου εαν φανη] A, B (αν), L al; ος εαν φανη v — αυτω] A, B^{ab}; αυω B* — και επινικια μεγαλα] et pro victoria promittetur purpura indui V. L. C.; om 44; Jos. XI: 35 νικητηριον πορφυραν ενδυσασθαι (cf. Dn. V: 7).

6 τραχηλον] B, L al; + αυτου A, k.

7 αυτου] A, B, N, L al (or εαυτου); om 44, 74, p, t.

8 και εθηκαν] A, B, L al; + αυτο N.

9 εγερθη A, B, L; αναστη 44, 71, 74, p, q, y, t — δωσουσι] dabimus ei V. L. C.; dabimus illi Vulg — το γραμμα] A, B; τα γραμματα L, 44 (om τα), 71, 74, p, q, y, t, 236, v; haec V. L. C. — αν] B, L al; om αν A — οτι] A, L, N, 44, k, 64, 71, 74, p, n, q, y, t, 236, j, v; + ου B prh from v. 5 — νικος] B al; νικημα A, N, k, 64, n, j, v, 248; η νικη L (Con. and Stock, § 8, heteroclite nouns).

12 ο τριτος] B^{ab}, Syr, Vulg al; ο αλλος A, N, L, k, 64, n, j, v, 248; (οτι τρ. B*).

13 Καὶ ὅτε ἐξηγγέρθη ὁ βασιλεύς, λαβόντες τὸ γράμμα ἔδωκαν αὐτῷ καὶ ἀνέγνω. 14 καὶ ἐξαποστείλας ἐκάλεσε πάντας τοὺς μεγιστᾶνας τῆς Περσίδος καὶ τῆς Μηδίας καὶ σατράπας καὶ στρατηγούς καὶ τοπάρχας καὶ ὑπάτους, καὶ ἐκάθισαν ἐν τῷ χρηματιστηρίῳ, καὶ ἀνεγνώσθη τὸ γράμμα ἐνώπιον αὐτῶν. 15 καὶ εἶπε Καλέσατε τοὺς νεανίσκους, καὶ αὐτοὶ δηλώσουσι τοὺς λόγους ἑαυτῶν· καὶ ἐκλήθησαν, καὶ εἰσῆλθον. 16 καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἀπαγγείλατε ἡμῖν περὶ τῶν γεγραμμένων.

Καὶ ἤρξατο ὁ πρῶτος ὁ εἰπὼν περὶ τῆς ἰσχύος τοῦ οἴνου, καὶ ἔφη οὕτως 17 Ἄνδρες, πῶς ὑπερισχύει ὁ οἶνος. πάντας τοὺς ἀνθρώπους τοὺς πίνοντας αὐτὸν πλανᾷ τὴν διάνοιαν, 18 τοῦ τε βασιλέως καὶ τοῦ ὀρφανοῦ ποιεῖ τὴν διάνοιαν μίαν, τὴν τε τοῦ οἰκέτου καὶ τὴν τοῦ ἐλευθέρου, τὴν τε τοῦ πένητος καὶ τὴν τοῦ πλουσίου. 19 καὶ πᾶσαν διάνοιαν μεταστρέφει εἰς εὐωχίαν καὶ εὐφροσύνην, καὶ οὐ μέμνηται πᾶσαν λύπην καὶ πᾶν ὀφείλημα. 20 καὶ πάσας τὰς καρδίας ποιεῖ πλουσίας, καὶ οὐ μέμνηται βασιλεία οὐδὲ σατραπὴν.

13 ἔδωκαν] B, L al; ἐπεδωκαν A, n, v.

14 σατραπούς] A, B, N, h, 64, v; pr τους al; om L — στρατηγούς] pr τους L, 74, p, t, 236 — ἐκαθισαν] sederunt V. L. C., Syr, Vulg; ἐκαθισεν A, B, L al.

15 εἶπε] A, B, Vulg; et dixit rex V. L. C.; εἶπον L, Syr.

16 εἶπεν] L, y, n, j, v, 248, V. L. C., Vulg; εἶπον A, B al.

17 πῶς ὑπερισχύει] A, B al; πῶς οὐχ ὑπερισχύει L, n, y; quam facile vincit vinum omnes homines, qui bibunt illud! seducit mentem V. L. C.; quam cito praevallet vinum, Mansi MS. — πίνοντας] A, N, L, 64, 71, 74, p, n, t, 236, j, v, 248; πινοντας B al — τὴν διάνοιαν] B al; τῇ διανοίᾳ A, L, y.

20 πασας τας καρδιας] A, L, N, k, 64, n, y, j, v; om τας B — πλουσίας] all MSS. and vrs. incl. Mansi MS. but cf. Vulg and V. L. C.: et omnia corda (praecordia) facit honesta — απλουσας so York in A. J. S. L. XXVI: 4, p. 291 — και παντα

καὶ πάντα διὰ ταλάντων ποιεῖ λαλεῖν. 21 καὶ οὐ μέμνηνται ὅταν
 πίνωσιν φιλιάζειν φίλοις καὶ ἀδελφοῖς, καὶ μετ' οὐ πολὺ σπῶνται
 μαχαίρας· 22 καὶ ὅταν ἀπὸ τοῦ οἴνου ἐγερθῶσιν, οὐ μέμνηνται ἃ
 ἔπραξαν. 23 ὦ ἄνδρες, οὐχ ὑπερισχύει ὁ οἶνος ὅτι οὕτως ἀναγκάζει
 ποιεῖν; καὶ ἐσίγησεν οὕτως εἰπών.

κτέ] et omnem hominem sine literis facit eloquentem V. L. C.;
 + καὶ παντα δια γραμματων ποιει οταν δε πινωσι L.

21 μεμνηνται] Vulg al; μεμνηται A, B, 64, j, v — φιλιαζειν]
 B al; φιλιαζοντες L; φιαλιζειν A — μαχαιρας] B, L, N, 44, h,
 74, p, t, 236, v; pr τας A al.

22 οινου] A, B, L, Vulg, Syr al; οπνου 44, 74, p, q, t —
 εγερθωσιν] B al; γενηθωσιν A, (γενωνται L), N, 44, (k), 64, 71,
 74, p, n, q, y, t, 236, j, 248; et cum digesserit vinum et sur-
 rexerint V. L. C.; cum a vino fuerint, Lag. Sept. St. ii. 16 sq.
 — επραξαν] B, L, Syr, Vulg al; επραξεν] A — μεμνηνται, L, Syr
 = μνηνται (sic) A; μεμνηται B — ου] B, L al; ουδε A.

23 οτι] B, L al; ος N, 64, n, v; ως j, 248; om οτι A.

IV

1 Καὶ ἤρξατο ὁ δεύτερος λαλεῖν ὁ εἰπὼν περὶ τῆς ἰσχύος τοῦ βασιλέως 2 Ὡς ἄνδρες, οὐκ ὑπερισχύουσιν οἱ ἄνθρωποι, τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν κατακρατοῦντες καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς; 3 ὁ δὲ βασιλεὺς ὑπερισχύει καὶ κυριεύει αὐτῶν καὶ δεσπόζει αὐτῶν, καὶ πᾶν δ' ἐὰν εἴπῃ αὐτοῖς ἐνακούουσιν. 4 ἐὰν εἴπῃ αὐτοῖς ποιῆσαι πόλεμον ἕτερος πρὸς τὸν ἕτερον, ποιοῦσιν· ἐὰν δὲ ἐξαποστείλῃ αὐτοὺς πρὸς τοὺς πολεμίους, βαδίζουσιν καὶ κατεργάζονται τὰ ὄρη καὶ τὰ τεῖχη

1 λαλεῖν] A, B, (λαβεῖν h) L al; λεγειν 44, 74, p, q, y, t, 236; om 71 — περι της ισχυος του βασιλεως] A, B, L al; υπερисχυει ο βασιλευς n.

2 την γην] pr οι L (Syr, Vulg^{vid}) — κατακρατουντες] A, B, L al; κρατουντες 64, n, j, v, 248.

3 κυριευει] A, B^{ab}; κυριει B* — αυτων 1°] B, L, Syr, Vulg al; παντων A, N, e, k, 64, n, y, j; τουτων v — rex autem super omnia praecellit Vulg; . . . super fortis est V. L. C. — και δεσποζει αυτων] A, B al; om L, Syr, Vulg, 44, 74, p, t, 236 and cf. Jos., all of which seems to show that this is a doublet. — παν] B, L al; παντα A, N — ειπη αυτοις] A, B, Vulg, Syr al; ειπη αυτος L; ειπη αυτω ποιησαι h — ενακουουσιν] B, Syr; αυτος ακουουσιν του ενος L; υπακουουσιν αυτω 44, 71; επακουουσιν αυτω 74, p, q, y, t, 236; ποιησουσιν (from v. 4) A; ποιουσιν Vulg, e, k, 64, n, j, v, 248; Lag. L faciunt.

4 ποιουσιν] B, L, Vulg, Syr al; ποιησουσιν A, 64, n.

καὶ τοὺς πύργους. 5 φονεύουσι καὶ φονεύονται, καὶ τὸν λόγον τοῦ βασιλέως οὐ παραβαίνουσιν· ἐὰν δὲ νικήσωσιν, τῷ βασιλεῖ χομίζουσι πάντα, καὶ ὅσα ἐὰν προνομεύσῃ καὶ τὰ ἄλλα πάντα. 6 καὶ ὅσοι οὐ στρατεύονται οὐδὲ πολεμοῦσιν ἀλλὰ γεωργοῦσι τὴν γῆν, πάλιν ὅταν σπείρῃσιν, θερίσαντες ἀναφέρουσι τῷ βασιλεῖ· καὶ ἕτερος τὸν ἕτερον ἀναγκάζοντες ἀναφέρουσι τοὺς φόρους τῷ βασιλεῖ, (7) καὶ αὐτὸς εἰς μόνος ἐστίν. 7 ἐὰν εἴπῃ ἀποκτεῖναι, ἀποκτείνουσιν· εἶπεν ἀφίεναι, ἀφίουσιν· 8 εἶπε πατάξαι, τύπτουσιν· εἶπεν ἐρημῶσαι, ἐρημοῦσιν· εἶπεν οἰκοδομῆσαι, οἰκοδομοῦσιν· 9 εἶπεν ἐκκόψαι, ἐκκόπτουσιν· εἶπε φυτεῦσαι, φυτεύουσιν· 10 καὶ πᾶς ὁ λαὸς αὐτοῦ καὶ αἱ δυνάμεις αὐτοῦ ἐνακούουσιν. πρὸς δὲ τούτοις αὐτὸς ἀνάκειται, ἐσθίει καὶ πίνει καὶ καθεύδει· 11 αὐτοὶ δὲ τηροῦσιν κύκλῳ περὶ

5 οσα εαν] A, N, e, k, 64, 71, 74, p, n, q, y, t, j, 248, Vulg, and Syr^{vid}; εαν B; οσα 44 cf. E. S. p. 52 αλλα may = **ⲙⲡⲛ** instead of **ⲙⲡⲛ**.

6 και αυτος εις μονος εστιν] verse division in E. S. p. 52 note — εις] B^{ab}, A, L, Syr, Vulg al; B* ει.

7 ειπεν] B, h, 44, 74, p, y, t; εαν ειπη A, L, k, 64, n, q, j — αφιεναι] A, 44, k, 64, 71, 74, p, n, q, y, t, j; αφειναι B, h, L al (Thack. Gr. p. 251, Con. and Stock § 31^b) — αποκτενουσιν] A*, 44; αποκτενουςιν B al; αποκτενουςιν A?, p, q, y, v (Thack. Gr. p. 225).

8 ειπε] A, B al; εαν ειπη L — ειπεν ερημωσαι ερημουσιν] B, Vulg, Syr al; εαν ειπη κτέ L; om A, 44, q, n — ειπεν οικοδομησαι κτέ] A, B al; εαν ειπη κτέ L; om 71, 74, p, t, 236; et si dixerit: Aedificate, aedificant V. L. C.

9 ειπεν εκκοψαι] A, B al; om ειπεν 44, 71; εαν ειπη κτέ L; si statim dixerit: Concidite V. L. C. — ειπε φυτευσαι] A, B al; εαν ειπη κτέ L; om 44, 71, 74, p, q, t, 236.

10 ο λαος αυτου] A, B, Syr al; αυτου L, Vulg, 74, p, t, v.

11 αυτοι] B al; ουτοι A, L, n, j, 248 — δυνανται] B, L al; δυναται A, N — και ποιειν] A, B, L, Vulg, Syr al; om και 71, 74, p, q, y, t, 236.

αὐτόν, καὶ οὐ δύνανται ἕκαστος ἀπελθεῖν καὶ ποιεῖν τὰ ἔργα αὐτοῦ, οὐδὲ παρακούουσιν αὐτοῦ. 12 ὦ ἄνδρες, πῶς οὐχ ὑπερισχύει ὁ βασιλεὺς ὅτι οὕτως ἐπακουστός ἐστιν; καὶ ἐσίγησεν.

13 Ὁ δὲ τρίτος ὁ εἰπὼν περὶ τῶν γυναικῶν καὶ τῆς ἀληθείας, οὗτός ἐστι Ζοροβαβέλ, ἤρξατο λαλεῖν 14 Ἄνδρες, οὐ μέγας ὁ βασιλεὺς, καὶ πολλοὶ οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὁ οἶνος ἰσχύει; τίς οὖν ὁ δεσπότης αὐτῶν, ἢ τίς ὁ κυριεύων αὐτῶν; οὐχ αἱ γυναῖκες; 15 αἱ γυναῖκες ἐγέννησαν τὸν βασιλέα καὶ πάντα τὸν λαὸν ὃς κυριεύει τῆς θαλάσσης καὶ τῆς γῆς. 16 καὶ ἐξ αὐτῶν ἐγένοντο, καὶ αὐται ἐξέθρεψαν αὐτοὺς τοὺς φυτεύοντας τοὺς ἀμπελῶνας ἐξ ὧν ὁ οἶνος γίγνεται, 17 καὶ αὐται ποιοῦσι τὰς στολὰς τῶν ἀνθρώπων, καὶ αὐται ποιοῦσιν δόξαν τοῖς ἀνθρώποις, καὶ οὐ δύνανται οἱ ἄνθρωποι εἶναι χωρὶς τῶν γυναικῶν. 18 ἐὰν δὲ συναγάγῃσιν χρυσίον καὶ ἀργύριον καὶ πᾶν πρᾶγμα ὠραῖον, καὶ ἴδῃσι γυναῖκα μίαν καλὴν

13 ουτος εστι Ζοροβαβελ] A, B, L, Vulg, Syr, V. L. C. al; + ο του Σαλαθιηλ εκ φυλης Ιουδα L, Syr, y; hic est Zorobabel filius Salathiel de domo David, ex genere Fares de tribu Iuda, Mansi MS. cf. L v. 61; V. L. C. vv. 33, 43, 58, and Jos. from IV. 40 on (Cook).

14 Ανδρες] B al; pr Ω A, L, 64, v, 248 — ου μεγας] A, B al; om ου L, k; ουχι 44, 74, p, q, t, 236 — κυριεων αυτων] B^{ab}, A, L, Syr, Vulg, 71, 74, p, q, t, 236; om αυτων B*; η τις ... αυτων om 44, Vulg.

16 φυτευοντας] A, N, 44, k, 64, 71, 74, p, y, t, j, (v^{id}), 248; φυτευσαντας B, L, Vulg al.

17 αυται 2°] B^p, A; αυτοι B* — δοξαν τοις ανθρωποις] B al; (om τοις) L; τας δοξας των ανθρωπων A.

18 και αργυριον] A, B, L al; om 44, 71, 74, p, q, t, 236 — και παν πρᾶγμα ωραιον και ιδωσι] B, L, Vulg, Syr al; om A, k, n, j, 248 — και ιδωσι] B, L, Syr, Vulg al; ουχι αγαπωσιν A, k, 64, n, j, 248; και αγαπωσι e.

τῷ εἶδει καὶ τῷ κάλλει, 19 καὶ ταῦτα πάντα ἀφέντες εἰς αὐτὴν
 κέχηναν, καὶ χάσκοντες τὸ στόμα θεωροῦσιν αὐτήν, καὶ πάντες
 αὐτὴν αἰρετίζουσι μᾶλλον ἢ τὸ χρυσίον καὶ τὸ ἀργύριον καὶ πᾶν
 πρᾶγμα ὥραϊον. 20 ἄνθρωπος τὸν ἑαυτοῦ πατέρα ἐγκαταλείπει ὃς
 ἐξεθρεψεν αὐτὸν καὶ τὴν ἰδίαν χώραν, καὶ πρὸς τὴν ἰδίαν γυναῖκα
 κολλᾶται, 21 καὶ μετὰ τῆς γυναικὸς ἀφίησι τὴν ψυχὴν, καὶ οὔτε
 τὸν πατέρα μέμνηται οὔτε τὴν μητέρα οὔτε τὴν χώραν. 22 καὶ
 ἐντεῦθεν δεῖ ὑμᾶς γινῶναι ὅτι αἱ γυναῖκες κυριεύουσιν ὑμῶν· οὐχὶ
 πονεῖτε καὶ μοχθεῖτε, καὶ πάντα ταῖς γυναῖξιν δίδοτε καὶ φέρετε;
 23 καὶ λαμβάνει ἄνθρωπος τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ καὶ ἐκπορεύεται
 εἰς ἐξοδίαν ληστεύειν καὶ κλέπτειν, καὶ εἰς τὴν θάλασσαν πλεῖν
 καὶ ποταμούς, 24 καὶ τὸν λέοντα θεωρεῖ, καὶ ἐν σκότει βαδίζει·
 καὶ ὅταν κλέψῃ καὶ ἀρπάσῃ καὶ λωποδυτήσῃ, τῇ ἐρωμένῃ ἀποφέρει.
 25 καὶ πλεῖον ἀγαπᾷ ἄνθρωπος τὴν ἰδίαν γυναῖκα μᾶλλον ἢ τὸν
 πατέρα καὶ τὴν μητέρα. 26 καὶ πολλοὶ ἀπενοήθησαν ταῖς ἰδίαις
 διανοαῖς διὰ τὰς γυναῖκας, καὶ δοῦλοι ἐγένοντο δι' αὐτάς. 27 καὶ

19 κεχηναν] B; εγκεχηναν A, N, γ; επικεχηνασιν L; εκκεχηναν
 al — πραγμα] B; πραγμαν A (Thack. Gr. p. 146).

20 ος εξεθρεψεν αυτον] A, B al: τον εκθρεψαντα αυτον L.

21 αφιησι] Jos. 52 και τας ψυχας αφιεναι μετ' αυτων καρτε-
 ρουμεν.

22 υμας] A, B, Vulg, Syr al; ημας L, h — υμων] A, B al;
 ημων L.

23 εις εξοδιαν] A, N, 64, n, j, v, 248; εις οδιαν k; obsidere
 in viam V. L. C.; et vadit in viam Vulg; εξοδευειν B, L; εξολο-
 θρευειν h; Syr 'to travel' — εις την θαλασσαν] A, B, L al; επι
 την θαλασσαν 64, j, 248 — ληστευειν] A, N, Vulg al; pr και
 B, L, Syr; et furtum facere et homicidia V. L. C.; και κλεπτειν]
 A, B al; om L.

24 ερωμενη] B, L al; ερημωμενη A, p — θεωρει] A, B al;
 contemnit V. L. C.; videt Vulg (prh θηρευει Treuenfels [Cook]).

27 πολλοι] A, B, L, Vulg, Syr al; om 44, 74, p, q, γ, t,
 236 — και εσφαλησαν] A, B, Syr al; και απεσφαλησαν k, 64, n;

πολλοὶ ἀπώλοντο καὶ ἐσφάλησαν καὶ ἡμάρτοσαν διὰ τὰς γυναῖκας. 28 καὶ νῦν οὐ πιστεύετε μοι; οὐχὶ μέγας ὁ βασιλεὺς τῇ ἐξουσίᾳ αὐτοῦ; οὐχὶ πᾶσαι αἱ χῶραι εὐλαβοῦνται ᾗψασθαι αὐτοῦ; 29 ἐθεώρουν αὐτὸς Ἀπάμην τὴν θυγατέρα Βαρτάκου τοῦ θαυμαστοῦ, τὴν παλλακὴν τοῦ βασιλέως, καθημένην ἐν δεξιᾷ τοῦ βασιλέως, 30 καὶ ἀφαιροῦσαν τὸ διάδημα ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τοῦ βασιλέως καὶ ἐπιτιθοῦσαν αὐτῇ· καὶ ἐρράπιζε τὸν βασιλέα τῇ ἀριστερᾷ. 31 καὶ πρὸς τούτοις ὁ βασιλεὺς χάσκων τὸ στόμα ἐθεώρει αὐτήν· καὶ ἐὰν προσγελάσῃ αὐτῷ, γελᾷ· ἐὰν δὲ πικρανθῇ ἐπ' αὐτόν, κολακεύει

και εσφαγησαν L, Vulg (et jugulati sunt) — ημαρτοσαν] A, B; ημαρτον L; ημαρτησαν 44, p.

28 και νυν ου] A, B, Syr al; om ου Vulg, 44, 74, p, q, y, t; νυν ουν h; και νυν ει L — ουχι μεγας] A, B, L al; + εστιν 44, 74, p, t — ευλαβουνται] B, L, Vulg, Syr al; + αυτον A.

29 αυτος] E. S. p. 339; αυτον και A, B, L, Syr al; videbam tamen Vulg — Απαμην] A, B al; Apemen Vulg; Απημην L; ~~Isas~~ Syr — Βαρτακου] A, B al; Αρτακου 71 (cf. Hdt. VII:22 Αρταχαιης or Αρταχαιου R.S.V.); Βαζακου L; Baezacis V.L.C.; Bezacis Vulg; Πα] βεζακου Jos. XI:54 ~~בזאק~~ Syr; (BEZAKOY = BAPTAKOY) cf. E. S. 102 ff. — θαυμαστου] A, B, L al; mirifici Vulg; ~~Isas~~ Syr; του Θεμασιου (Θαιμασιου LA, Θαυμασιου WE, themasi Lat) Jos. cf. Θαμασιου or Θαυμασιου C Hdt. VII. 194. (See E. S. pp. 40sq., 54, 102 and commentaries for various theories as to identification. From the text itself there is no certainty as to whether a proper name, title or actual personage was intended) — εν δεξιᾳ] A, B al; εκ δεξιων L.

30 ερραπιζε] A, B^{ab}, (εραπιζε B*) al; ερραπισε L; caedebat Vulg — επιτιθουσαν] Con. and Stock § 29.

31 αυτην] A, B^{ab}, (αυτω B*), L al — προσγελασση] A, L al; γελασση B, h — εαν δε] A, B; om δε L, N; και εαν 44, 71, 74, p, t — επ' αυτον] A, B, L al; προς αυτον 44, 74, p, t, 236; om 71 — κολακευει] A, B, L al; κολακαυει B* (Thack. Gr. p. 79) — οπως] A, B al; + αν L.

αὐτὴν ὅπως διαλλαγῇ αὐτῷ. 32 ὧ ἄνδρες, πῶς οὐκ ἰσχυραὶ αἱ
 γυναῖκες ὅτι οὕτως πράσσουσιν; 33 καὶ τότε ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ
 μεγιστᾶνες ἔβλεπον εἰς τὸν ἕτερον. καὶ ἤρξατο λαλεῖν περὶ τῆς
 ἀληθείας 34 "Ἄνδρες, οὐκ ἰσχυραὶ αἱ γυναῖκες; μεγάλη ἡ γῆ, καὶ
 ὑψηλὸς ὁ οὐρανός, καὶ ταχὺς τῷ δρόμῳ ὁ ἥλιος, ὅτι στρέφεται ἐν
 τῷ κύκλῳ τοῦ οὐρανοῦ καὶ πάλιν ἀποτρέχει εἰς τὸν ἑαυτοῦ τόπον
 ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ. 35 οὐχὶ μέγας ὁ ταῦτα ποιεῖ; καὶ ἡ ἀλήθεια με-
 γάλῃ καὶ ἰσχυροτέρα παρὰ πάντα. 36 πᾶσα ἡ γῆ τὴν ἀλήθειαν
 καλεῖ, καὶ ὁ οὐρανὸς αὐτὴν εὐλογεῖ, καὶ πάντα τὰ ἔργα σεῖται

32 ουκ] B^b; ουχι A, L al; ουχ B^{*}; prh ουχ ἰσχυραι also in
 v. 34 (Thack. Gr. p. 127).

33 εβλεπον] B, L al; ενεβλεπον A (44^{vid}) k, n, y, v — εις
 τον ετερον] B; ετερος προς τον ετερον A, k, 64, n, j, v, 248; εἰς
 τῷ ετερῳ 71; ετερος τῷ ετερῳ L, 44, 74, p, y, t, 236; ετερος
 προς τῷ ετερῳ q. βλεπω often takes the accusative as in Jg.
 IX: 36 so there is no need to emend B's reading even though
 A and L readings are both possible.

34 ουκ] [A], B, k, v al; ουχι L (See v. 32) — μεγαλη] pr
 ουχι 44; + δε L — οτι] A, B, L al; και ετι 44 — αποτρεχει]
 A, B al; επιστρεφει L, y — τῷ δρομῳ] A, B, L al; ταχυς ο
 δρομος του ηλιου στρεφεται York A.J.S.L. p. 293:
 et velox cursus solis convertitur in gyro coeli V. L. C.
 et velox cursus solis convertit in gyro coelum Vulg.
 et velox cursus solis quem convertit in etc. Sang.
 et citatus cursu solis regredietur Mansi MS.

35 παρα παντα] A, B, L (παντας h) al; παρα πασαν την γην
 44, 71, 74, p, q, y, t, 236 — ισχυροτερα παρα παντα] Con. and
 Stock § 96.

36 τρεμει] punctuation E. S. p. 339 — εργα] quae mouentur
 trement Lag L (Cook) — μετ' αυτου] A, B, L, N, Syr^{vid}, 64,
 n, v; μετ' αυτης Vulg al. "In the orig., the suffix pronoun
 certainly referred to 'Truth' (and not to God implied). The
 necessity of this is so obvious that some Gr. codices and the

καὶ τρέμει. καὶ οὐκ ἔστιν μετ' αὐτοῦ ἄδικον οὐδέν. 37 ἄδικος ὁ οἶνος, ἄδικος ὁ βασιλεύς, ἄδικοι αἱ γυναῖκες, ἄδικοι πάντες οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων καὶ ἄδικα πάντα τὰ ἔργα αὐτῶν, πάντα τὰ τοιαῦτα, καὶ οὐκ ἔστιν ἐν αὐτοῖς ἀλήθεια, καὶ ἐν τῇ ἀδικίᾳ αὐτῶν ἀπολοῦνται. 38 καὶ ἡ ἀλήθεια μένει καὶ ἰσχύει εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ζῇ καὶ κρατεῖ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος. 39 καὶ οὐκ ἔστι παρ' αὐτῇ λαμβάνειν πρόσωπα οὐδὲ διάφορα, ἀλλὰ τὰ δίκαια ποιεῖ ἀπὸ πάντων τῶν ἀδίκων καὶ πονηρῶν· καὶ πάντες εὐδοκοῦσι τοῖς ἔργοις αὐτῆς, (40) καὶ οὐκ ἔστιν ἐν τῇ κρίσει αὐτῆς οὐδέν ἄδικον. 40 καὶ αὐτῇ

Latin version have corrected accordingly." E. S. p. 55 note — οὐδεν] A; ουθεν B (Thack. Gr. pp. 58ff, 100, 104).

37 καὶ οὐκ ἐστίν] cf. E. S. p. 25 orig. prb. = כְּשֶׁמֶשׁ נִקְחָה יְהִי כָל אִישׁ all men and all their works are evil, "if truth be not in them" — τὰ ἐργα αὐτῶν] A, B, L al; τὰ ἐργα τῶν ἀνθρώπων 71, 74, p, q, y, t, 236 — παντα τα τοιαυτα] A, B, h, k; pr καὶ 44, 71, 74, p, q, y, t, 236; om καὶ παντα L.

38 καὶ ἡ] B, L al; ἡ δὲ A 44, 71, 74, p, n, q, y, t, j, v — ἰσχύει] B, L al; ἰσχυσεῖ A; manet Vulg — εἰς τὸν αἰῶνα] A, B, L; εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων 44, 74, p, q, y, t, 236.

39 αὐτῇ] A, L, N, 44, 64, 74, p, n, q, y, t, j, v; αὐτὴν B — προσωπα] A, B, n, v al; προσώπων L, p — διαφορα] A', B, 44 al; διαφθορα A*, L, N, n, v, (διαφθοραν) k, 71, 74, p, q, y, t^{vid}. Διαφορα = "rewards", "gifts" or "price" in Post-Class. usage — om καὶ 2° A — πονηρων] A, N, B, Vulg, Syr; καὶ πονηρων ἀπεχεταὶ L, e, 64. The ἀπεχεταὶ is an arbitrary correction. απο shows that orig. Aramaic was the same as in Ezra VII:26. Orig. here was כְּלֹחֵן מִן כָּל רָעָה וְיִשְׁעֵי אֱמֶת לֹא יִשְׁתַּחֲוֶה לָאֵלִים; Truth is no respecter of persons, "but executes judgment upon all evil and wicked men." Lat and Syr vrs. render correctly. E. S., pp. 25 and 56, note b, cf. L: δίκαια ποιεῖ, καὶ ἀπο πάντων τῶν ἀδίκων ἀπεχεταὶ — οὐδεν] A al; ουθεν B, L.

40 αὐτῇ] cf. Lag. L. ipsi (Cook), A, B, n al; αὐτῆς L, y; אֵלֶי, Syr.

ἡ ἰσχὺς καὶ τὸ βασίλειον καὶ ἡ ἐξουσία καὶ ἡ μεγαλειότης τῶν πάντων αἰώνων· εὐλογητὸς ὁ θεὸς τῆς ἀληθείας. 41 καὶ ἐσιώπησε τοῦ λαλεῖν· καὶ πᾶς ὁ λαὸς τότε ἐφώνησε καὶ εἶπε Μεγάλη ἡ ἀλήθεια καὶ ὑπερισχύει.

42 Τότε ὁ βασιλεὺς εἶπεν αὐτῷ Αἵτησαι ὃ θέλεις πλείω τῶν γεγραμμένων, καὶ δώσομέν σοι, ἀνθ' ὧν εὐρέθης σοφώτερος· καὶ ἐχόμενός μου καθήσῃ, καὶ συγγενῆς μου κληθήσῃ.

43 Τότε εἶπε τῷ βασιλεῖ Μνήσθητι τὴν εὐχὴν ἣν ἠῤῥω οἰκοδομῆσαι τὴν Ἱερουσαλήμ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἣ τὸ βασίλειόν σου παρέλαβες, 44 καὶ πάντα τὰ σκεύη τὰ ληφθέντα ἐξ Ἱερουσαλήμ ἐκπέμψαι, ἃ ἐχώρισε Κῦρος, ὅτε ἤρξατο ἐκκόψαι Βαβυλῶνα, καὶ ἠῤῥω ἐξαποστεῖλαι ἐκεῖ. 45 καὶ σὺ ἠῤῥω οἰκοδομῆσαι τὸν ναὸν ὃν ἐνεπύρισαν οἱ Ἰδουμαῖοι, ὅτε ἡρημώθη ἡ Ἰουδαία ὑπὸ τῶν Χαλδαίων. 46 καὶ νῦν τοῦτό ἐστιν ὃ σε ἀξιῶ, κύριε βασιλεῦ, καὶ ὃ αἰτοῦμαί σε, καὶ

41 και πας ο λαος] A, B, Syr al; τοτε πας ο λαος L — τοτε εφωνησε] A, B, Syr al; — και ειπε] L, Syr, 44, k, 248; και τοτε ειπε A, N, 64, n, y, j; και τοτε ειπον B — υπερισχυει] A, B al; praeualet Vulg. + omnibus V. L. C.

42] πλειω] A, B al; πλειον L (Thack. Gr. p. 186) — ανθ' ὧν] A, N, k, 64, n, j, v, 248; ον τροπον B, L al; secundum quod Vulg — εχομενος μου] A, B al; εχομενος καθισει L.

44 ληφθεντα] L, p, al; λημφθεντα A, B al — εκπεμψαι A, N, L, Vulg, Syr 44, 64, 71, 74, p, n, q, y, t, 236, j, v, 248; pr και B — εχωρισε] B; εχωρησε L; εξεχωρησε or εξεχωρισε A, N, 44, e, 64, 71, 74, p, n, q, y, t, j, v, 248 — ηρξατο] E. S. p. 57 (also Gaab cited by Fritzsche); ηρξατο A, B, L al; om Syr.

45 ηρξω] A; ευξω B — ενεπυρισαν] A, B, L, Vulg al; ενεπυρισε Syr, 44, 71, 74, p, q, y, t, 236 — Ιδουμαιοι] A, L, Syr, Vulg, V. L. C. al; Ιουδαιοι B, e, h, 64 — ηρημωθη] A, L; ερημωθη B, v (Thack. Gr. p. 199) — υπο] A, B, L al; απο 44, 74, p, t.

46 ο σε] A, B^{ab} al; οσα B* — κυριε] A, B, L al; + μου 71, 74, p, q, y, t, 236 — ο αιτουμαι] A, B, L al; om N, 71, 74,

αὕτη ἐστὶν ἡ μεγαλωσύνη ἡ παρὰ σοῦ· δέομαι οὖν ἵνα ποιήσῃς τὴν εὐχὴν ἣν ᾠξῶ τῷ βασιλεῖ τοῦ οὐρανοῦ ποιῆσαι ἐκ στόματός σου.

47 Τότε ἀναστὰς Δαρεῖος ὁ βασιλεὺς κατεφίλησεν αὐτόν, καὶ ἔγραψεν αὐτῷ τὰς ἐπιστολάς πρὸς πάντας τοὺς οἰκονόμους καὶ τοπάρχας καὶ στρατηγούς καὶ σατράπας, ἵνα προπέμψωσιν αὐτόν καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ πάντας ἀναβαίνοντας οἰκοδομῆσαι τὴν Ἱερουσαλὴμ. 48 καὶ πᾶσι τοῖς τοπάρχαις ἐν κοίλῃ Συρίᾳ καὶ Φοινίκῃ καὶ τοῖς ἐν τῷ Λιβάνῳ ἔγραψεν ἐπιστολάς, μεταφέρειν ξύλα κέδρινα ἀπὸ τοῦ Λιβάνου εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὅπως οἰκοδομήσῃσι μετ' αὐτοῦ τὴν πόλιν. 49 καὶ ἔγραψεν πᾶσι τοῖς Ἰουδαίοις τοῖς ἀναβαίνουσιν ἀπὸ τῆς βασιλείας εἰς τὴν Ἰουδαίαν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας, πάντα δυνατὸν καὶ σατράπην καὶ τοπάρχην καὶ οἰκονόμον μὴ ἐπελεύσεσθαι ἐπὶ τὰς θύρας αὐτῶν, 50 καὶ πᾶσαν τὴν χώραν ἣν κρατοῦσιν ἀφορολόγητον αὐτοῖς ὑπάρχειν· καὶ ἵνα οἱ Ἰδουμαῖοι ἀφιῶσι τὰς κώμας ὡς διακρατοῦσι τῶν Ἰουδαίων· 51 καὶ εἰς τὴν οἰκοδομὴν τοῦ ἱεροῦ δοθῆναι κατ' ἐνιαυτὸν τάλαντα εἴκοσι μέχρι τοῦ οἰκοδομηθῆναι· 52 καὶ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ὀλοκαυτώματα καρποῦσθαι καθ' ἡμέραν, καθὰ

p, q, t — ἡ μεγαλωσυνη] B, L al; om η A — καὶ 3°] E. S. p. 29 note: This conjunction should have been rendered by some word meaning "since", "inasmuch as".

47 τοὺς οἰκονομοὺς] A, L al; om τοὺς B, 74, p, t.

48 ἐγραψεν] A, L al; pr καὶ B (from v. 49).

49 ἀπο τῆς βασιλείας] A, B, L, Vulg, Syr; ἀπο τῆς Γαλιλαίας 44, 71, 74, p, t, 236; om τῆς q; a rege V. L. C. — μὴ] καὶ A* (improb A²) — ἐπιλευσεσθαι] A, B^{ab} al; ἐπιλευσεσθαι B* (Thack. Gr. p. 114); ἐπελθειν L.

50 κρατοῦσιν] A, L, Syr al; κρατησουσιν B; obtinuerant Vulg — Ἰδουμαῖοι] A, L, Syr, Vulg al; Χαλδαῖοι B — ἀφιῶσι] A al; ἀφίωσι L; ἀφιουσι B* Con. and Stock § 31 b and 106 b; ἀφοριουσι B^{ab} (Thack. Gr. p. 251) (or superscr).

52 ἐτι δε καὶ] E. S. p. 127; ἐπτα καὶ δεκα A, B al; + ταλанта 71, 74, p, q, y, t, 236; om L; et alia per singulos annos talanta decem V. L. C.; alia talenta decem offerre per singulos annos

ἔχουσιν ἐντολήν, ἔτι δὲ καὶ προσφέρειν ἄλλα τάλαντα δέκα κατ' ἐνιαυτόν. 53 καὶ πᾶσι τοῖς προσβαίνουσιν ἀπὸ τῆς Βαβυλωνίας κτίσαι τὴν πόλιν, ὑπάρχειν τὴν ἐλευθερίαν αὐτοῖς τε καὶ τοῖς τέκνοις αὐτῶν, καὶ πᾶσι τοῖς ἱερεῦσι τοῖς προσβαίνουσιν. 54 ἔγραψε δὲ καὶ τὴν χορηγίαν καὶ τὴν ἱερατικὴν στολὴν ἐν τίνι λατρεύουσιν ἐν αὐτῇ. 55 καὶ τοῖς Λευίταις ἔγραψε δοῦναι τὴν χορηγίαν ἕως τῆς ἡμέρας ἧ' ἐπιτελεσθῇ ὁ οἶκος καὶ Ἱερουσαλὴμ οἰκοδομηθῆναι. 56 καὶ πᾶσι τοῖς φρουροῦσι τὴν πόλιν, ἔγραψε δοῦναι αὐτοῖς κλήρους καὶ ὁψώνια. 57 καὶ ἐξαπέστειλε πάντα τὰ σκεύη ἃ ἐχώρισε Κύρος ἀπὸ Βαβυλῶνος· καὶ πάντα ὅσα εἶπε Κύρος ποιῆσαι, καὶ αὐτὸς ἐπέταξε ποιῆσαι καὶ ἐξαποστεῖλαι εἰς Ἱερουσαλὴμ.

Vulg; και αλλα δε κατ' ενιαυτον προσφερειν ταλαντα δεκα L. "The επτα και δεκα is found only in the Egyptian Gr. and vrs. made from it, (it is in the Hexaplar Syr but not in Lagarde's edition and also in the Ethiopic), and it is not present in either the Lucian recension or the earlier Syrian Gr. represented by the Latin versions..... Observe that the Lucian text inserts προσφερειν a second time, besides making other stylistic alterations in the usual manner." E. S. p. 127.

53 τεκνοις] A, B, 74, v al; εκγονοις L, n al.

54 τὴν χορηγίαν] quantum eis praestaretur V. L. C. — ἐν τίνι λατρεύουσι ἐν αὐτῇ] A, B al; ἐν τῇ λατρεύουσιν ἐν αὐτῇ δοθῆναι L; dari Vulg.

55 τῆς ἡμέρας] B al; om τῆς A, N, v; ἡς ἀν ἡμέρας L; usque in diem consummationis templi Hierusalem V. L. C.; om τῆς ἡμέρας e 64, n, j, 248; ἕως ἡς ἡμέρας h — η] others ἡς; om A, B, L, N, h, k, v — τοῦ τελεσθῆναι τὸν οἶκον e, 64, n, j, 248 — Ἱερουσαλὴμ οἰκοδομηθῆναι] A, B al; και οἰκοδομηθη τῇ Ἱερουσαλὴμ L.

57 ἐξαπεστειλε] A, B al; + Δαρειος L, y — ἐχωρισε] B, (ἐχωρισε 236), (ἐχωρησεν v); ἐξεχωρισε N, 71, 74, p, q, y, t, 248, ἐξεχωρησε A, 44, e, 64, n, j.

58 Καὶ ὅτε ἐξῆλθεν ὁ νεανίσκος, ἄρας τὸ πρόσωπον εἰς τὸν οὐρανὸν ἐναντίον Ἱερουσαλὴμ ἡὐλόγησε τῷ βασιλεῖ τοῦ οὐρανοῦ λέγων 59 Παρὰ σοῦ ἡ νίκη, καὶ παρὰ σοῦ ἡ σοφία, καὶ σὴ ἡ δόξα, καὶ ἐγὼ σὸς οἰκέτης. 60 εὐλογητὸς εἶ, ὃς ἔδωκας μοι σοφίαν· καὶ σοὶ ὁμολογῶ, δέσποτα τῶν πατέρων. 61 καὶ ἔλαβε τὰς ἐπιστολάς καὶ ἐξῆλθε εἰς Βαβυλῶνα καὶ ἀπήγγειλε τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ πᾶσιν. 62 καὶ ἡὐλόγησαν τὸν θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν, ὅτι ἔδωκεν αὐτοῖς ἄνεσιν καὶ ἄφεσιν 63 ἀναβῆναι καὶ οἰκοδομησαί Ἱερουσαλὴμ καὶ τὸ ἱερὸν οὗ ὠνομάσθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπ' αὐτῷ· καὶ ἐκωθωνίζοντο μετὰ μουσικῶν καὶ χαρᾶς ἡμέρας ἐπτά.

58 ἡυλογησε] A; ευλογησε B, L.

59 ἡ νικη] A, L, N, 64, n, 248; το νικος 44, 74, p, q, t, 236, v; om ἡ B; βουλη L; a te consilium et victoria, et sapientia, et quaesita gloria V. L. C. cf. Origen, Hom, IX. in Iosua: 'a te Domine est victoria et ego servus tuus, benedictus es Deus veritatis.' — ση ἡ δοξα] B, L al; σου ἡ δοξα A, N, k, 64, j, v, 248; om ση 74; σοι ἡ δοξα 44.

61 ἐπιστολας] A, B, Vulg, Syr al + Ζοροβαβελ L, y.

63 ἐκωθωνίζοντο] A, B, L al; ἐκωδωνίζοντο York's conjecture A. J. S. L. p. 290 from V. L. C. and Sang: percutiebant; κωδωνίζω means "to make a clanging noise by striking bells or cymbals"; Jos. 66 τὴν ἀνάκτησιν καὶ παλιγγενεσίαν τῆς πατρίδος ἐορτάζοντες.

1 Μετὰ δὲ ταῦτα ἐξελέγησαν ἀναβῆναι ἀρχηγοὶ οἴκου πατριῶν κατὰ φυλὰς αὐτῶν, καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν καὶ οἱ υἱοὶ καὶ αἱ θυγατέρες καὶ οἱ παῖδες αὐτῶν, καὶ αἱ παιδίσκαι καὶ τὰ κτήνη αὐτῶν. 2 καὶ Δαρεῖος συναπέστειλε μετ' αὐτῶν ἵππεῖς χιλίους ἕως τοῦ ἀποκαταστῆσαι αὐτοὺς εἰς Ἱερουσαλὴμ μετ' εἰρήνης καὶ μετὰ μουσικῶν, τυμπάνων καὶ αὐλῶν 3 καὶ πάντες οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν παίζοντες· καὶ ἐποίησεν αὐτοὺς συναναβῆναι μετ' ἐκείνων.

4 Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν ἀνδρῶν τῶν ἀναβαινόντων κατὰ πατριὰς αὐτῶν εἰς τὰς φυλὰς ἐπὶ τὴν μεριδάρχίαν αὐτῶν. 5 οἱ ἱερεῖς υἱοὶ Φινεὲς υἱοῦ Ἀαρών, Ἰησοῦς ὁ τοῦ Ἰωσεδὲκ τοῦ Σαραίου.

1 ἀναβῆναι] om L — ἀρχηγοί] A, B, L al; ἀρχοντες 44, 71, 74, p, q, y, t, 236 — οἴκου] B, Syr al; οἰκων A, L, k, 64, j, v, 248; cognationum V. L. C. — θυγατερες] B, L, Syr; + αὐτων A, N, Vulg, 44, 64, 74, p, n, q, t, 236, j, 248, v — παιδισκαι] B, L, Syr; + αὐτων A, N, k, 64, 74, p, n, t, 236, j, v.

2 ἀποκαταστησαι] A, B al; ἀποκατασκηνωσαι L.

3 καὶ 1^ο] A, B, L al; om h, k — αὐτοὺς] A, L al; αὐτοῖς B — ἐποίησεν] A, B al; ἐποίησαν L v.

5 υἱοὶ 1^ο] pr οἱ A, N, 64, p, t, 248 — υἱοῦ Ααρων] L, Syr, 64, 71, y, j, v, 248; υἱοὶ Ααρων A, B, Vulg al — καὶ Ἰωακὴμ] om καὶ 71 (original was וַיָּקֶם “and there rose up with him” E. S. p. 131) — ο τοῦ Ζοροβαβελ] A, B al; ο καὶ Ζοροβαβελ L.

καὶ Ἰωακὶμ ὁ τοῦ Ζοροβαβὲλ τοῦ Σαλαθιήλ ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ Δαυίδ, ἐκ τῆς γενεᾶς Φάρες, φυλῆς δὲ Ἰούδα, 6 ὃς ἐλάλησεν ἐπὶ Δαρείου τοῦ βασιλέως Περσῶν λόγους σοφοὺς ἐν τῷ δευτέρῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ μηνὶ Νισάν τῇ πρώτῃ τοῦ μηνός.

7 Εἰσὶ δὲ οὗτοι ἐκ τῆς Ἰουδαίας οἱ ἀναβάντες ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας τῆς παροικίας, οἱς μετέκτισε Ναβουχοδονοσορ βασιλεὺς Βαβυλῶνος εἰς Βαβυλῶνα, 8 καὶ ἐπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ καὶ τὴν λοιπὴν Ἰουδαίαν ἕκαστος εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν, οἱ ἐλθόντες μετὰ Ζοροβαβὲλ καὶ Ἰησοῦ, Νεεμίου, Ζαραίου, Ῥημαίου, Ναμανίου, Μαρδοχαίου, Βεελσάρου, Ἀσφαράθου, Βαγοί, Ῥαούμου, Βαανά, τῶν

6 τη πρωτη του μηνος] E. S. p. 132; του πρωτου μηνος A, B al; τῷ πρωτῷ μηνὶ L. πρω[τῇ] του became πρωτου then preceding article was made to agree.

7 εκ της] A, k, 64, 74, p, n, t, v, 248; pr οι B al; om οι A, k, 64, 74, p, n, t, v, 248 — οι] A, B, N al — της παροικιας] A, B al; της αποικειας L, γ — μετεκτισε] A al; μετοικισε B.

8 επεστρεψαν] A, B^{ab}, L, Syr al; επεστρεψε B, k, n, v, (248^{vid}), Vulg — οι ελθοντες] A, B, L al; pr και ουτοι 44, 71, 74, p, q, y, t, 236 — Ιησου] B, L al; Ιησους A — Ζαραιου] B; Σαραιου L, n; Ζαρου A; Ζαχαριου j, 248; Seraiah Ez.; Azariah Neh.; Areores Vulg; ܠܝܝ Syr — Ρημαιου] > Μαιαι-ναμινιος of B^{ab} mg; Δεμιου L; Elimeo Vulg; Ρησαιου A, B; Ρεησαιου h, 64, n, j, 248; Reelaiah Ez.; Raamiah Neh.; ܠܝܝ Syr — Ναμανιου] conjectural from ναμινιος B^{ab} mg; Emmanio Vulg; Νεμανι L; Nahamani Neh.; ܠܝܝܢܝܝܐ Syr; which latter may be the reading of Εννηιου A; Εννηιου k; Εννιου 248; Εννηιος B, N, 44, 64, 71, 74, p, n, t, j, v; Εννηεος e, q, y, 236; — Βεελσαρου] A, B al; or Βεενσανου conjectural prh due to confusion of ܝ and ܠ but MSS. and vrs. agree on Βεελσαρου, Βαλσαρ L; Beelsuro Vulg; ܠܝܬܝܠܫܢ Syr; Bilshan Ez. and Neh. — Ασφαραθου] > ΑΣΦΑΡΑΣΟΥ A, B. The M may have been dropped (Bewer) but all MSS and Syr ܠܝܬܝܠܫܢ agree; Μασφαρ L; Mispereth Neh.; Mispār Ez.; Vulg: Mechpsato(chor, Olio)ro. Emo(nia = Masparathu, Boroleiou, Roeimou, Baana — Βαγοί] or Βαγῶ cf. v. 14 and VIII : 40;

προηγούμενων αὐτῶν. 9 ἀριθμὸς τῶν ἀπὸ τοῦ ἔθνους (ἀνδρῶν)· υἱοὶ Φορός, δισχίλιοι ἑκατὸν ἐβδομήκοντα δύο· υἱοὶ Σαφατία, τριακόσιοι ἐβδομήκοντα δύο· 10 υἱοὶ Ἀρέε, ἐπτακόσιοι ἐβδομήκοντα πέντε. 11 υἱοὶ Φαάθ Μωάβ, εἰς τοὺς υἱοὺς Ἰησοῦ καὶ Ἰωάβ, δισχίλιοι ὀκτακόσιοι δέκα δύο· 12 υἱοὶ Ἠλάμου, χίλιοι διακόσιοι πεντήκοντα τέσσαρες· υἱοὶ Ζαθθουί, ἐννακόσιοι τεσσαράκοντα πέντε·

ΒΟΡΟΛΕΙΟΥ B; (BΘ)ΠΕΕΛΙΟΥ A; Βαρουαι L; ΒΟΡΟΛΕΙΟΥ = ΒΑΓΟΙ + ΡΟΕΙΑ(Λ)ΟΥ; ܠܕܠܝܝܐ Syr; cf. ܠܕܝܝܐ and ܠܕܝܝܐ — Ραουμου] or Ναουμ L; but the “P” seems to be well authenticated from the following: Ροειμου B; Ρομελιου A^a; Olio[ro. Emo]nia Vulg; ܠܕܝܝܐ Syr; Rehum Ez.; Nehum Neh. — + Μαιφαρ L.

9 ἀνδρῶν] conjectural; καὶ οἱ προηγούμενοι αὐτῶν A, B al; om 44; et hic est numerus gentis eorum, et principes eorum V. L. C. Eye of scribe wandered thus causing this doublet due to homoioteleuton of αὐτῶν and ἀνδρῶν which latter word was probably the reading here — δισχίλιοι ἑκατὸν ἐβδομήκοντα δύο] L, Vulg, Syr; ἐβδομήκοντα δύο χιλιάδες B; + καὶ ροβ’ A, B^{ab} ms — Φορος] A, B al; Φαρες L, y; Phares Vulg; ܠܕܝܝܐ Syr — Σαφατία] L: Σαφατ’ A wh. dropped final letters and changed following τρια to τετρα; om B, Vulg; Safat V. L. (York p. 285); ܠܕܝܝܐ Syr.

10 Αρεε] from ΑΡΕΣ A, B; Ares Vulg; Ηιρα L; ܠܕܝܝܐ Syr.

11 Φααθ Μωαβ] A; ΦΘΑΛΕΙΜΩΑΒ B; Φααθ ηγουμένου Μωαβ L; Phaale and leaders of Moab Syr; Phoemo Vulg; Fammoab(is = εις) V. L. C. cf. Μωαβεις h — εις τοὺς υἱοὺς] A, B al; τοις υἱοις L; in filiis Vulg; ܠܕܝܝܐ, ܠܕܝܝܐ Syr; του υιου h, v but note that h rds preceding word Μωαβεις — Ἰωαβ] A, L al; Ροβοαβ B (prh ροβ’ from v. 9 where number is confused); Ροβοαμ h; Ἰωβαβ k; ܠܕܝܝܐ, ܠܕܝܝܐ Syr; Job V. L. C.; Joabes Vulg — δεκα δύο] A, L al; om δεκα B, h (Vulg rds 1302; Syr 1802); δωδεκα 44, y.

12 Ηλαμου] A; Αιλαμ L; Ἰωλαμου B; ܠܕܝܝܐ Syr; Demu Vulg (Δ = Λ); H of A may prh be ΑΙ — ασδ’] A, L; δύο B Syr; duo millia quadringenti septuaginta Vulg — Ζαθθουι] A al; Ζατον B, h; ܠܕܝܝܐ Syr; Σαθθουα L; — ἐννακοσιοι τεσσαρακοντα πέντε]

υἱοὶ Ζακκαί, ἐπτακόσιοι ἐξήκοντα· υἱοὶ Βανεί, ἐξακόσιοι τεσσαράκοντα ὀκτώ· 13 υἱοὶ Βηθαί, ἐξακόσιοι εἴκοσι τρεῖς· υἱοὶ Ἀσγάδ, χίλιοι τριακόσιοι εἴκοσι δύο· 14 υἱοὶ Ἀδωνικάμ, ἐξακόσιοι ἑπτὰ· υἱοὶ Βαγοί, διαχίλιοι ἐξήκοντα ἑξ· υἱοὶ Ἀδίνου, τετρακόσιοι πεντήκοντα τέσσαρες· 15 υἱοὶ Ἀτήρ Ἐζεχίου, ἐνενήκοντα ὀκτώ· . . . υἱοὶ Ἀζούρου, τετρακόσιοι τριάκοντα δύο· 16 υἱοὶ Ἀνανίας, ἑκατὸν εἴς·

A αἱ; ἐννακοσιοι ἐβδομηκοντα B, Syr — Ζακκαι] > XOPBE A, B al; Ζαχχαι L; Choraba Vulg; ~~ⲗⲁⲓⲁ~~ Syr; Χορβι v; Χορμε 44; Χορμι p; Χορε k.

13 εἴκοσι] A al; τριακοντα B (λ' rd for κ') — Ασγαδ] L; ~~ⲁⲓⲁ~~ Syr; Αργαι B; ΑΣΤΑΑ of A al = ΑΣΓΑΔ — ατ'] B, Syr, Ez.; γχ' A al.

14 Rd χζ' instead of λζ' — Βαγοι] A al; Βοσαι B; Βαγοθι (Βαγοει cf. VIII:40) N; Zoroar Vulg; ~~ⲗⲁⲓⲁ~~ Syr — ἐξηκοντα] A al; ἐξακοσιοι B — Αδίνου] A al; ΑΔΕΙΑΙΟΥ B; Αδδει L; ~~ⲗⲁⲓⲁ~~ ~~ⲗⲁⲓⲁ~~ Syr; Adinue V. L. C.; Adin Vulg.

15 Ατηρ] A al; AZHP B, h, L; Adirectis (Ader + ectis for Ἐζεχίου) Vulg; verses 15—39 inclusive are wanting in Syr — ἐνενηκοντα οκτώ] αβ' A but β' should be η'; om num B, h — υιοι Κειλαν και Αζητας ἐξηκοντα επτα of A, B al is a doublet belonging to verse 22 for Αιλαμου Αχχηρ. Αζητ + ας' = 1200 of Αιλαμου Αλλου v. 31 (Bewer p. 21) — Κειλαν] B, 64, j, 248 (Κιλαν) A; Καιλαν h; Κηλαν p; Κηλας 44; Κλεοραν e; Κηλαμ v; Ciaso Vulg; cf. ~~ⲡⲓⲛⲅⲣ~~ Neh. III:17 and 18 — και Αζητας] A, B al; Αζηγας and Αζηκαν and Αζηκα (II) N, y, v; et Celas Vulg; cf. ~~ⲡⲓⲛⲅ~~ Neh. XI:30 — Αζουρου] A, N al; Αζουραν j; Αζάρου B [h, e, k, 71]; Azoroc Vulg; ~~ⲡⲓⲛⲅ~~ Neh. X:18 + Jedarbhone Vulg.

16 Ανανιας] 74, j, 248; Αννιας A, N, k, 64, n, q, y, t, 236; Ανανια 44; Ανανιου 71; Ανιας p, 245; Αννεις B [h, e]; Ananiae Vulg; Hananiah Neh. X:22 (ANNIAS = ΑΥΔΙΑΣ = Hodiah of Neh. X:18 so Bewer) — Αρομ] B al; Αρουμ k; Ααρων N = Harim of Ez. II:32 and X:31 but ~~ⲁⲱⲛ~~ and ~~ⲁⲱⲛ~~ (19 and 32) were confused and the latter was omitted in v. 32 as a consequence. Bewer would read here: Ασομ to agree with Neh. X:18

υἱοὶ Ἀρόμ. . υἱοὶ Βασσαί, τριακόσιοι εἴκοσι τρεῖς· υἱοὶ Ἀρείφου, ἑκατὸν δέκα δύο· 17 υἱοὶ Γαβηροῦς, ἐνενήκοντα πέντε· οἱ ἐκ Βαιθ-
λεέμου, ἑκατὸν εἴκοσι τρεῖς· 18 οἱ ἐκ Νετωφαέ, πενήκοντα πέντε·
οἱ ἐξ Ἀναθώθ, ἑκατὸν εἴκοσι ὀκτώ· οἱ ἐκ Βαιθ Ἀσμώθ, τεσσαρά-
κοντα δύο· 19 οἱ ἐκ Καραθιαρίμου Κεφίρας καὶ Βηρώθ, ἑπτα-

and Ez. II:19 as well as Asoni of Vulg — Βασσαι] B; Βασσα A; Βασσει L; Bezai Ez. and Neh.; Marsar (?) Vulg — Αρειφου] conjectural; Αρσειφουρειθ B; Αρσιφουρειθ A = ΑΡΕΙΦΟΥ + ριθ' = 119 or ριβ' = 112 wh. latter num. A al add. This name is Hariph of Neh. VII:24; Jorah Ez.

17 Γαβηρους] > A, B; Βετηρους 44, 74, p, 236; Μετηρους 71; Βαθετηρους v; Βαιτηρους A, B the first syllable became confused w. the first syllable of Παγεθλωμων B. ΓΑΒ became ΠΑΓ — Βαιθλεεμου] from ΒΑΙΘΛΩΜΩΝ A; Παγεθλωμων B. Bewer: Βαιτηρους became Ταβηρους then Γαβηρους while Βαιθλεεμου became ΠΑΓΕΘΛΩΜΩΝ; Βιθλεεμ L; Sepolemon Vulg.

18 Νετωφαε] A al; Νετεβας B, h; Νετωφατι L; Nepopas Vulg — Αναθωθ] A, L al; Ενατου B, h; Hechanatus (οι εξ Αναθωθ) Vulg — Βαιθ Ασμωθ A al; Azmaveth Ez.; = υιοι Ασμωθ L; Beth-azmaveth Neh. VII:28; Cebethamus Vulg; Βαιτασμων Ζαμμωθ B (fere h) is a doublet. μβ'] A al; om B h; pr εκατον L.

19 οι εκ 1^ο] A al; ει B; υιοι L Vulg — Καραθιαριμου Κεφίρας και Βηρώθ, επτακοσιοι τεσσαρακοντα τρεις] Conjectural (Bewer p. 23); ει Καρταθειαρειος, εικοσι πεντε· οι εκ Πειρας, και Βηρογ, επτακοσιοι B, h; Καραθιαριος A al; Καραθιαρειμ L, v, 248; Καραθιαρι y, 236 — Κεφίρας] Καιφηρας k; Κεφηρα L; Χαφειρας n, y, t, 236; Καφίρας A (Χα.) N; οι Επειρας h; filii Crearpatros — Βηρωθ] A, N, L al; Βηρογ B — τεσσαρακοντα τρεις] A al; om B h. The κε' = 25 (see B's reading) is the first syl. of Κεφίρας wh. is lacking in B. Original Esd. rd. εκ Καραθιαριμου Κεφίρας wh. became εκ Καρταθειαρειος κε' thus making insertion of οι εκ before Φιρας or Πειρας necessary.

κόσιοι τεσσαράκοντα τρεῖς· 20 οἱ ἐξ Ἀδίδου καὶ Ἀρίμμου τετρακόσιοι εἴκοσι δύο· οἱ ἐκ Παμα καὶ Γάββης, ἑξακόσιοι εἴκοσι εἰς· 21 οἱ ἐκ Μακμῶς, ἑκατὸν εἴκοσι δύο· οἱ ἐκ Βαιθήλου, πεντήκοντα δύο· υἱοὶ Μαγβεῖς, ἑκατὸν πεντήκοντα ἕξ· 22 υἱοὶ Αἰλάμου ἄλλου, χίλιοι διακόσιοι πεντήκοντα τέσσαρες καὶ Ὠνοῦς, ἑπτακόσιοι εἴκοσι πέντε· υἱοὶ Ἰερέχου, τριακόσιοι τεσσαράκοντα πέντε· 23 υἱοὶ Σανάας, τρισχίλιοι ἑξακόσιοι τριάκοντα·

20 οἱ ἐξ Αδιδου] Χαδιασαι B (A fere) al; qui Enocadies Vulg — Αριμμου] AMMIΔΑΙΟΙ A; AMMIΔΙΟΙ B al resulted from confusion of Δ and P then transposition of syllables. These names om. from vv. 32 and 33 then inserted from margin into this verse — οἱ ἐκ Παμα] L; Κειραμας B; Κιραμα A al; Εκηραμα h; Καριαμα N v; Gramas Vulg. “κε” ditt. for ἐκ — καὶ Γάββης] A al; om καὶ B; Gabea Vulg; Καββης B; qui erant in Necla ... bis et modius et qui decem miras ... Cabbes et qui erant Demacha, V. L. C.; qui Enocadies et Modiae, ... qui ex Gramas et Gabea Vulg.

21 Μακμῶς] from ΜΑΚΑΛΩΝ A, B al; Μακαδων v; Μακαμων 71; ἀνδρες Μακμας L — οἱ ἐκ Βαιθήλου] from Βητολιφ A, j; Βετολιφ B; Βητολιων N, h, 71, γ, t, 236; Βητωλιων 44, 74, q; Βαιθηλ καὶ τῆς Γαι L. ΒΗΤΟΛΙΩ = ΒΑΙΘΗΛΟΥ; Besselon Vulg — υἱοὶ Μαγβεῖς] conjectural. ΜΑΓΒΕΙΣ from ΝΕΙΦΕΙΣ B; υἱοὶ Φινεῖς A; υἱοὶ Μαχβεῖς L; υἱοὶ Νηφεῖς k; υἱοὶ Νειφεῖς B^{ab}.

22 Esd. A, B al leave out Ez. 28^b and 29^a. Vulg. shows that the original contained these lost names: Et Ceagge, 65, qui ex Bastaro 122, qui ex Bechenobes 55 = καὶ ἐξ Αγγε (or) Αγγαι, 65, οἱ ἐκ Ναβαυ αχαρ 122, οἱ ἐκ Βενενωβ. The last two names are doublets for נבנ נבו of Neh. and בני נוב (or) נבו of Ez. (Bewer p. 24) — υἱοὶ Αιλάμου Ἀλλου] from Καλαμωκαλου B; Καλαμωλαλου A; Αιλαμ ετερου L; Esd. A, B al om part of vv. 32 and 33 of Ez. due to similarity of ΑΛΛΟΥ and ΑΔΙΔΟΥ (τιτη) and ΑΡΟΜ (ρηη) and ΑΣΟΜ (see above Esd. V:16) — ασνδ] supplied from Ez., L and v. 15 above — τριακοσιοι] A; διακοσιοι B.

23] Σανασ] A; Αναας N al; Σανδε h; Σανας p; Σεναα L;

24 Οἱ ἱερεῖς οἱ υἱοὶ Ἰέδδου τοῦ υἱοῦ Ἰησοῦ, εἰς τοὺς υἱοὺς Ἑλιασίβου, ἐννακόσιοι ἐβδομήκοντα δύο· υἱοὶ Ἑμμήρου, χίλιοι πεντήκοντα δύο· 25 υἱοὶ Φασσούρου, χίλιοι διακόσιοι τεσσαράκοντα ἑπτὰ· υἱοὶ Χαρήμ, χίλιοι δέκα ἑπτὰ.

26 Οἱ Λευῖται υἱοὶ Ἰησοῦ καὶ Καδμηῆλου καὶ Βάννου καὶ Ἰούδα, ἐβδομήκοντα τέσσαρες·

Ανας v; Αννας 248; Σαναιας 71; ΣΑΜΑ B — τριακοντα] (Α' = 30) A, N, 44, e, k, 64, 71, p, n, q, y, t, j, v, 248; εξακοσιοι τριακοντα L; εις B (α' = 1).

24 οι υιοι] B al; om οι A, L, 44, p — Ιεδδου] B al; Εδδου A*, N, 44, p; Ιεδδουκ L; Ιεδδαει v; cf. Neh. XII:21 and I Ch. XXIV:7; Jeddus Vulg — υιου] B, h, 64, 71, 74, p, n, q, y, t, 236, j, 248; om A; υιοι των ιερεων· υιοι Ιεδδουκ τφ οικφ Ιησου L; του υιου Ηλι v; Vulg has Euther for Ιησου — εις τους υιους Ελιασιβου] A, B al; om L, k — Ελιασιβου] Eliasib Vulg = ΑΛΙΑΣΕΙΒ = ΑΝΑΣΕΙΒ A, v (ΑΝΑΣΙΒ N); Ανασηβ 71; Ανασειμ n; ΣΑΝΑΣΕΙΒ Ald; ΣΑΝΑΣΗΒ 248; ΣΑΝΑΒΕΙΣ B, h; Enas-sibe V. L. C. cf. IX: 1 for Ελιασιβου — εννακοσιοι] A, L al; οκτακοσιοι B [h, N, k, 74] — Εμμηρου] N; Εμμηρουθ A, 74; Ερμηρου B; Ιερμηρους h; Εμμηρ L; εκ Μηρουθ Ald. cf. IX:21 — χιλιοι] A, L al; διακοσιοι B [h, k]; οκτακοσιοι N.

25 Φασσουρου] A al; Φασσορου B; Φαδασσουρ L; Φασθοουρας v — Χαρημ] > Χαρμη A, N, v; Καρμη k, 64, n; Αραμ L; Caree Vulg — χιλιοι 2°] A, L, N al; διακοσιοι B [h].

26 οι] B; οι δε A, N al — Ιησου] from Ιησουε A, 44, k, 71, 74, p, n, y, t, 236; Ιεσσουε 64, j, 248; Ιησουεις B. The εις is [Ιησου] εις from v. 24 — και] A, N al; εις B, h — Καδμηῆλου] A, n, y, al; Κοδωηλου B, h (Καδωηλου 236); Κεδμηηλ L; Caduhel Vulg — Βαννου] A, B al; om L; Bamis Vulg — Ιουδα] or Ωδουια > ΣΟΥΔΙΟΥ A, B al; Ωδουια L; ΣΟΥΗΟΥ 64; ΣΟΥΙΟΥ j, 248; ΣΟΥΛΕΙΟΥ v; Edias Vulg. cf. Esd. V:56. Prh. ΚΑΙ ΣΟΥΔΙΟΥ = ΚΑΙΟΥΔ C = O, ditt. of ΙΟΥ and omission of "A" because of confusion of A and Δ.

27 Οἱ ἱεροφάλτοι υἱοὶ Ἀσάφ, ἑκατὸν εἴκοσι ὀκτώ· 28 οἱ θυρωροί, υἱοὶ Σαλούμου, υἱοὶ Ἀτήρ, υἱοὶ Τολμάνης, υἱοὶ Ἀκκούβ, υἱοὶ Ἀτητά· υἱοὶ Σωβεὶ, οἱ πάντες ἑκατὸν τριάκοντα ἑννέα·

29 Οἱ ἱερόδουλοι, υἱοὶ Σηά, υἱοὶ Ἀσειφά; υἱοὶ Ταβαώθ, υἱοὶ Κηράς, υἱοὶ Σουά, υἱοὶ Φαδών, υἱοὶ Λαβανά, υἱοὶ Ἀγγαβά, 30 υἱοὶ Ἀκκούβ, υἱοὶ Οὐτά, υἱοὶ Κητάβ, υἱοὶ Ἀκκαβά, υἱοὶ Σαβλεὶ, υἱοὶ

27 οι] many MSS.; υιοι A, B, h, 64, 71, 74, y, t, 236, j, v.

28 οι θυρωροι] A al; + τετρακοσιοι B = υ' = 400 instead of υ + δι of B wh. = υιοι — Σαλουμου] Σαλουμι' A al; Ισμαηλου B; Σελλουμ L; Σαλωμων v; Esmenni Vulg — υιοι Ατηρ] h; Αταρ A al; om B; Azer Vulg; Αζηρ L; Αταλ 64, j, 248; — Τολμανης] cf. IX:25 from Τολμαν A al; om B; Τομαρ h; Αμον Vulg — Ακκουβ] L; Δακουβι A al; Δακου h; Λακουβατου, χιλιοι· B; Accuba, Topa Vulg — Ατητα] A al; om B but notice Δακουβατου h and Λακουβατου, χιλιοι B = Ακκουβ + ατου + α' and Accuba, Topa, of Vulg — Σωβει] from Σαβει A al; Τωβεις B h; Σαβιοι N (οι ditt); ΤΩΒΕΙΣ of B = ΥΙΟ[ΙΩΒΕΙΣ; Tobi Vulg — οι] A, L al; om B.

29 Σηα] from Sel Vulg; Ησαυ A, B al (transp. of letters w. ditt. of first letter of υιοι) — Ασειφα] A al; Τασειφα B. T ditt. of preceding I; Ασηφαθ k; Πασιφα h; Gaspha Vulg — Σουα] B, N al; Σουσα A; Su Vulg; Ιωσια L originally Σια with Ιω corrupt ditt. of υιοι — Φαδων] L; Φαλαιου A, B al; ΛΑ = Δ, ΙΟΥ = ΩΝ; Hellu Vulg — Αγγαβα] A, B^{ab} mg; N al; Armacha Vulg.

30 Ουτα and Κηταβ] A, B al; Utha and Cetha Vulg; wanting in M. T. due to careless copying. They must have been in Theodotion's text as Κηταρ of Neh. VII:48 shows in most Greek MSS. including codices A and s (E. S. p. 89) — Ακκαβα] B; Αγαβα N al; Γαβα A; Αγαβ L; Aggab Vulg — Σαβλει] from ΣΑΒΑΕΙ and ΣΥΒΑΕΙ A, B al; Σαμειι h; Σαβαι k; Obai Vulg; Σελαμει L — Γαδουλ] from Γεδδηλ L; ΚΑΘΟΥΑ A al; ΚΟΥΑ B; Ακουα h; Canna Vulg — Γααρ] from ΓΕΔΔΟΥΡ A al corrupt ditt. of ΥΙ[ΟΥ] = ΥΡ, ΔΔ = ΑΑ, Ο = Ρ; Κεδδουρ B; Γαδδουρ k, 71; Γαηλ L; Geddu [et An] prh Vulg.

Ἀνάν, υἱοὶ Γαδοῦλ, υἱοὶ Γαάρ, 31 υἱοὶ Ῥαίτου, υἱοὶ Ῥεσάν, υἱοὶ Νοκεδά, . . , υἱοὶ Γαζημά, υἱοὶ Ὀζίου, υἱοὶ Φασσέ, . . , υἱοὶ Βασσαί, υἱοὶ Ἀσανά, υἱοὶ Μαανί, υἱοὶ Ναφισί, υἱοὶ Βαχβούκ, υἱοὶ Ἀχιφά, υἱοὶ Ἀρούρ, . . , υἱοὶ Βασαλώθ, 32 υἱοὶ Μεεδά, υἱοὶ Χαρεσά, υἱοὶ Βαρχούς, υἱοὶ Σισερά, υἱοὶ Θόμει, υἱοὶ Νασιέ, υἱοὶ Ἀτεφά.

31 Ραιου] from Ραια L; Ιαιριου B, 74, p, q, y, t; Ιαιρι 248; Ιαιριου A al; Radin Vulg — Ρεσαν] > Δεσαν A; Ρασων L; Δαισαν B; Desanon Vulg. Prh. error in original bet. Resh and Dalet — Νοκεδα] Nachoba Vulg; Νεχωδα L; Νοεβα A, B al (x was carelessly dropped, Δ became B); Νοερα k; Νοεβαν 236; — Γαζημα] from Γαζηρα A, B al; Γαζαμ L; Caseba filii Gaze Vulg — Χασεβα, υιοι Γαζηρα A B is a doublet — Ὀζιου] A, B al; Ὀδιου h; Αζα L; Ozui Vulg — Φασσε] conjectural > Φασσα L; ΦΙΝΟΕ A, B al; Sinone Vulg; ΦΙΝΕΕΚ p; Φινοεμ N; Φινεεμ 44, 71; ΦΙΝΕΕΣ 64, n, j; ΦΙΝΕΕ 74. — Prh. Φασσα of L and fol. name Βεσσερ L; Βασθαι A, B al were confused so Φινεες > ΦΙΝΟΕ is possible — υιοι Βασσαι] pr υιοι Ασαρα A, B al is a doublet for Ασανα; Αtre Vulg (?); Βεσσερ L; Βασσθε N; Βασθαι A, B al; Hasten Vulg. Θ was rd. instead of Σ — Ασανα] A al; Ασεννα L; Ασαννα B; Asiana Vulg; Ασανναυ h — Μαανι] A al; Μανει B; Βαανι N; Μαανη k; Αμανι 236; Μοονειμ L; Μανει Vulg — Ναφισι] A, B al; Νεφωσειμ L; Nasissim Vulg — Βαχβουκ] L; Ακουφ B; Ακουμ A, N; Ακουβ al; Accusu Vulg. A, B al were corrupted by proximity to next word Αχειβα or Αχιφα — Αχιφα] A, N al; Αχειβα B; Ακουβ k; Αχινα 44; Agista Vulg — Αρουρ] conjectured > Ασουρ A, B, N al and Αρουαρ L; Azui Vulg — Βασαλωθ] N al; pr. υιοι Φαρακεμ A, B al wh. is a doublet for Βασαλεμ B; Βααλωθ A; Βαλουωθ L; Phasalon Vulg.

32 Μεεδα] A al; Μεειδα L; Meeda Vulg; Gedda V. L. C.; Δεδδα B, h — Χαρεσα] conjectured > Χαρεα A al; Βαασα L; Caret V. L. C.; Caree Vulg; om B, h, k; pr. υιοι Κουθα A al; om B, h; Cutha V. L. C.; Phusa Vulg ΚΟΥΘΑ prh = ditt. for ΧΑΡΕΑ. (Bewer conjectures ΚΟΥΘΑ = ΜΑΟΥΔΑ, Θ = Δ, Κ = Α and loss of M. Bayer p. 52 considers it a misreading

33 Υἱοὶ παίδων Σαλωμών, υἱοὶ Ἀσαφῆρεθ, υἱοὶ Φαριδά, υἱοὶ Ἰηλῆ, υἱοὶ Δορκῶν, υἱοὶ Γεδδῆλ, υἱοὶ Σαφατία, 34 υἱοὶ Ἀτίλ, υἱοὶ Φακαρὲθ Σαβίμ, ... υἱοὶ Ἀμών·

of בני כושי as בני כושי lacking in verse 33) — Βαρχους] > Βαρχουε A al; Βαχους B, h; Χαρχους j, 248; Βερκως L; Barches V. L. C.; Barcus Vulg — Σισερα] from Hapl. Σεραρ A, B al; Σεραρι t; Σεσαρ 74; Saree Vulg; Σισαρα L — Θομει] A; Θομεει N; Θομθει B; Θομοιμ 44 al; om k; Θομοιθ 71; Θομοι al; Θεμαα L; Coesi Vulg — Νασιε] from ΝΑΣΙΘ A, N al (Νασειθ N, n); Μασιθ 71, p; Νασει B; Νεσια L; Nasith Vulg — Ατεφα] or Ατειφα A, B, N al; Ατουφα L; filii Agisti, filii Pedon Vulg.

33 Ασσαφερεθ] > Ασσαφειωθ B; Ασαφφιωθ A; Ασαπφρωθ 44, 71, p; Σαφαιωθ h; Ασωφερεθ L; Asophot Vulg — Φαριδα] A, B, N al; Φαριδαδ k; Φαριαδ n; Φαριδα j, 248; Φαδουρα L; Phasida Vulg — Ιηηλι] A, N al; or Ιειηλει B; Ιελη 44; Ιεδλαα L; Celi Vulg — Δορκων] > Λοζων A, B al and Δερκων L; Dedon Vulg — Γεδδῆλ] > Ισδαηλ A, B al; Σαδαι L; Gad-dahel Vulg — Σαφατια] L from Σαφυθι A al; Σαφυει B; Σαφυθι 71, p; Σαφουι h; Σαφυτει N; Sephegi Vulg.

34 Ατιλ] from ΑΓΙΑ A, B al; Αττιλ L; Aggia Vulg — Σαβίμ] from ΣΑΒΕΙΗ B; ΣΑΒΙΗ A; Σαβαιη 44; Σαμειη h; Sabathen Vulg; των Σαβωειμ L. Confusion of H, M and B. — The following names are prh. variants for Θομθει, Νασει, Ατεφα, Αβδησελμα (a corruption of this reading and not of παιδων Σαλωμων) Σωται (lacking in Esd. A, B) Ασαφερεθ, Φαρειδα. Σαρωθι B; Σαρωθις A, N al; Caroneth Vulg — Μεισαιας B; Μασιας A, N al; Αμασιας 74; Malsith Vulg — Γας A, B al; (Amae, Sasus Vulg) — Αδδους B; Addus Vulg — Σουβας A, B, N al; Suba Vulg; Ισιβας 71 — Αφερρα A, B al; Eura Vulg — Βαρωδισ A, B al; Βαραδισ 44; Βραρωδισ 74: Rahotis Vulg — Σαφαγ B; Σαφατ A, N al; Σαφαι h; Phasphat Vulg — Φαρειδα is prh. a variant of Σαβειη (Bewer p. 30) — Αμων] from ΑΛΛΩΝ B, h al; ΑΔΛΩΝ A; ΑΛΩΝ N 71; AMEEI L; Malmon Vulg.

35 Πάντες οἱ ἱερόδουλοι καὶ οἱ υἱοὶ τῶν παίδων Σαλωμῶν
 τριακόσιοι ἐνενήκοντα δύο. 36 οὗτοι ἀναβάντες ἀπὸ Θελμέλες καὶ
 Θελερσάς· ἡγούμενος αὐτῶν Χαρὸυβ Ἀδάν καὶ Ἀμάρ. 37 καὶ οὐκ
 ἡδύναντο ἀπαγγεῖλαι τὰς πατριάς αὐτῶν καὶ γενεάς ὥς ἐκ τοῦ
 Ἰσραήλ εἰσιν· υἱοὶ Δαλαία, υἱοὶ Τουβαία, υἱοὶ Νεκωδάν, ἐξακόσιοι
 πεντήκοντα δύο. 38 καὶ ἐκ τῶν ἱερῶν οἱ ἐμποιοῦμενοι ἱερωσύνης,
 καὶ οὐκ εὐρέθησαν· υἱοὶ Ὀβαιά, υἱοὶ Ἀκκώς, υἱοὶ Ἰαδδούς τοῦ

35 ἐνενηκοντα] L, y; εβδομηκοντα A, B al. The ε' (90) was
 read as ο' (70).

36 Θελμελες] from Θερμελεθ A, B al; Θελμελες L; Thelmela
 Vulg — Θελερσας] B al; Θελσας A; Θεσσαρ k; Θερσας 71, v;
 Θαλαα L; Telharsa Vulg — Χαρουβ Ἀδαν] from Χαρααθαλαν
 B al; Χαραλλαθαρ N; Χαλααθαλαρ 44, k, 236; Χαρααθαλαρ
 64, 74, p, n, t, j; Χαρα· Ἀθαλαρ' και Αλαρ'· A; Χαρααθαλαρ
 q; Carmellan et Careth Vulg — Αμαρ] from ΑΛΛΑΡ B, k,
 248; ΑΛΑΡ A; ΑΑΔΑΡ N; ΑΛΑΑΒ 44; ΑΑΛΑΒ p; — ἡγου-
 μενος] is due to translator mistaking proper name ΑΜΑΡ for
 Aramaic word meaning "to command" so ἡγουμενος is prb. a
 doublet for ΑΜΑΡ.

37 Δαλαία] from ΔΑΛΑΝ A; Ασαν B, h; Θαλαν 44; Λαδαν
 k, 64, j; Δαλαίου L; Λωδαν n; Λαβαν v; Dalari Vulg; Dathan
 V. L. C. — υιοι] L Vulg; του υιου all other readings, due to
 dittography of first syl. of Τουβαία — Τουβαία] from του Βαν
 A, N al; του Βαεναν B; υιοι Τοβίου L; filii Tubal Vulg —
 Νεκωδαν] A, B al; Νεκαλαν k; Nechodaici Vulg.

38 οι εμποιοουμενοι] A, B al; μεταποιουμενοι L — Οβαια] from
 Οβδια A al or Οββεια B; Ωδουια L; Ομβια h; Αβδια 44, 71, p; Obia
 Vulg. OBAIA became ΩBAIA then ΩAIA then ΩΔΙΑ (ΩΔΟΥΙΑ) L,
 by conjectural correction from name among list of Levites in
 v. 26 — Ακκως] A, N al; Ακβως B; Ακβος 71; Ακκωε v; Ακ-
 κους L; Achisos Vulg — Ιαδδους] B, N, q, y; Ιοδδους A, 44,
 p, t; Αδδους h; Οδδους k, 64, n, j, 248; Ιωδδους 74; Addin
 Vulg; Βερζελλει L. M. T. (Bewer p. 31 considers ΙΑΔΔΟΥΣ
 to be a corruption of ΖΑΛΛΟΥΣ) — Αγιλαδι] so Bewer and

λαβόντος Ἀγιλάδι γυναῖκα τῶν θυγατέρων Βορζελλέου, καὶ ἐκλήθη ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. 39 καὶ τούτων ζητηθείσης τῆς γενικῆς γραφῆς ἐν τῷ καταλοχισμῷ καὶ μὴ εὐρεθείσης, ἐχωρίσθησαν τοῦ ἱερατεύειν. 40 καὶ εἶπεν αὐτοῖς Νεεμίας Ἀταρσάθα μὴ μετέχειν τῶν ἁγίων αὐτοῦς ἕως οὗ ἀναστῇ ἀρχιερεὺς ἐνδεδυμένος τὴν δήλωσιν καὶ τὴν ἀλήθειαν.

41 Οἱ δὲ πάντες ἦσαν ἀπὸ Ἰσραὴλ ἀπὸ δωδεκαετοῦς, χωρὶς παίδων καὶ παιδισκῶν, μυριάδες τέσσαρες δισχιλίοι τριακόσιοι ἐξήκοντα. παῖδες τούτων καὶ παιδίσκαι ἐπτακισχίλιοι τριακόσιοι τριάκοντα ἐπτά· ψάλται καὶ ψαλτηροί, διακόσιοι τεσσαράκοντα

Bayer; AΥΓΙΑΝ A, B al; Ὑγίαν k; Αὐδιαν 71; Αὐγείαν L, v; om 74 Vulg; L has του Γαλααδιτου γυναικα Αὐγείαν; του Γαλααδειτου γυναικα και Αὐγίαν b (conflate) — Βορζελλέου] or Βερζελλαιου N, 44, e, 64, 74, n, q, y, j; Ζορζελλέου A; ΦΑΗΖΕΛΔΑΙΟΥ B (ΒΕΡΖΕΛΛΑΙΟΥ); Βερζελλει L; Phargeleu Vulg.

39] και τουτων] A, B al; και ουτοι L — om και 2° A — ἐχωρισθησαν] A, B al; ἐκωλυθησαν L; prohibiti sunt V. L. C. and Vulg.

40 Νεεμίας] A al; Ναιμίας B; Νεαιμίας v — Αταρσάθα] Neh. VIII:9 and X:2; και Ατθαρίας A, B al; και Αττιθαρίας N, v; και Αθαρασθας b; ο και Αταρασθας L; ο και Ατθαρατης y; om Syr; et Astharas Vulg — μη μετεχειν] A, B al; + αυτους L — αγιων αυτους] A, N, 44, k, 71, 74, p, n, q, y, t, 236, j, 248; αυτου v; om B [h, e, 64] — εως ου] A; εως αν L; om ου B al — αναστη] A, B, L al (αν στη A, v) — αρχιερευς] A, L, Vulg, Syr al; ιερεις B, h, k.

41 ησαν απο Ισραηλ] L, e, 64, j, 248; οι απο Ισραηλ ησαν 44, 71, 74, p, q, y, t, 236; ησαν Ισραηλ A, B, N, n, v; ησαν υιοι Ισραηλ k; om Ισραηλ h — δωδεκαετους] A, B, Syr al; δεκαετους L + και επ' ανω (or επανω) L [e, 44, 71, 74, p, q, y, t, 236].

πέντε. 42 κάμηλοι τετρακόσιοι τριάκοντα πέντε, καὶ ἵπποι ἑπτακόσιοι τριάκοντα ἑξήμιονοι διακόσιοι τεσσαράκοντα πέντε, ὑποζύγια ἑξακισχίλια ἑπτακόσιοι εἴκοσι.

43 Καὶ ἐκ τῶν ἡγουμένων κατὰ τὰς πατριάς ἐν τῇ παραγίνεσθαι αὐτοὺς εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ θεοῦ τὸ ἐν Ἱερουσαλὴμ ἠῤῥξαντο ἐγείραι τὸν οἶκον ἐπὶ τοῦ τόπου αὐτοῦ κατὰ τὴν αὐτῶν δύναμιν, 44 καὶ δοῦναι εἰς τὸ ἱερὸν γαζοφυλάκιον τῶν ἔργων χρυσοῦ μνᾶς χιλίας καὶ ἀργυρίου μνᾶς πεντακισχιλίας καὶ στολὰς ἱερατικὰς ἑκατόν. 45 καὶ κατοικίσθησαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται καὶ οἱ ἐκ τοῦ λαοῦ ἐν Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν τῇ χώρᾳ, ὅτε ἱεροφύλαται καὶ οἱ θυρωροὶ καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἐν ταῖς κώμαις αὐτῶν.

46 Ἐνστάντος δὲ τοῦ ἐβρῆμου μηνός, καὶ ὄντων τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐκάστου ἐν τοῖς ἰδίοις. συνήχθησαν ὁμοθυμαδὸν εἰς τὸ εὐρύχωρον τὸ πρὸ τοῦ πυλῶνος τοῦ πρὸς τὴν ἀνατολήν. 47 καὶ καταστάς Ἰησοῦς ὁ τοῦ Ἰωσεδέκ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ οἱ ἱερεῖς καὶ Ζοροβαβὲλ ὁ τοῦ Σαλαθιὴλ καὶ οἱ τούτου ἀδελφοὶ ἡτοίμασαν

42 κάμηλοι] B, Syr, L al; pr. και A — ἑπτακοσιοι (ψλς') L, N, M. T. k, 64, n, j, v, 248; ἑπτακισχιλιοι A, B, Syr, Vulg al; διακοσιοι e — ἑξακισχίλια ἑπτακοσιοι εικοσι (εφκε' A, B al) (Bayer p. 74).

43 παραγίνεσθαι] A; παραγινεσθαι B (Thackeray Gr. p. 114).

45 εκ του λαου] A, N, L, 44. k. 64, 71, 74, p, n, t, j, 248; pr. αυτου B, Syr [h, e, q, y, 236] — εν τη χωρα] L, Syr, v (cf. Esd. IX:37 = Neh. II:72); om εν A, B al.

46 ενσταντος] Thackeray Gr. p. 117; εσταντος B, A*; εστ. B^b (ενστ. A¹ — το προ του] Bewer p. 36 [cf. Esd. IX:41]; του πρωτου A, B, Syr al; om πρωτου L, Vulg M. T. — προς την ανατολην] A, L, 44. 71, 74, p, q, t; προς τη ανατολη B al.

47 καταστας] A, B, Syr al; κατεστη L — Ισραηλ] B, v al; pr. του A, L, h; om Ισραηλ Syr.

τὸ θυσιαστήριον τοῦ θεοῦ Ἰσραήλ, 48 προσενέγκαι ἐπ' αὐτοῦ ὀλοκαυτώσεις ἀκολούθως τοῖς ἐν τῇ Μωυσέως βίβλῳ τοῦ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ διηγορευμένοις. 49 καὶ ἐπισυνήχθησαν αὐτοῖς ἐκ τῶν ἄλλων ἐθνῶν τῆς γῆς· ὅτι ἐν ἔχθρᾳ ἦσαν αὐτοῖς· καὶ κατίσχυσαν αὐτοὺς πάντα τὰ ἔθνη τὰ ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ κατώρθωσαν τὸ θυσιαστήριον ἐπὶ τοῦ τόπου αὐτοῦ· καὶ ἀνέφερον θυσίας κατὰ τὸν καιρὸν καὶ ὀλοκαυτώματα τῷ Κυρίῳ τὸ πρωινὸν καὶ τὸ δειλινόν. 50 καὶ ἡγάγosan τὴν τῆς σκηνοπηγίας ἐορτὴν ὡς ἐπιτέτακται ἐν τῷ νόμῳ, καὶ θυσίας καθ' ἡμέραν, ὡς προσῆκον ἦν· 51 καὶ μετὰ ταῦτα προσφοράς ἐνδελεισμοῦ, καὶ θυσίας σαββάτων καὶ νομηνιῶν καὶ ἐορτῶν πασῶν ἡγιασμένων. 52 καὶ ὅσοι ἠῤῥξαντο εὐχὴν τῷ θεῷ ἀπο τῆς νομηνίας τοῦ ἐβδόμου μηνός, ἤρξαντο προσφέρειν θυσίας τῷ θεῷ

48 προσενεγκαι] A, B, Syr; προσενεγκειν L; και προσηνεγκαν 44, 71, 74, p, q, y, t, 236; προσενεγκε v — επ' αυτου] B; επ' αυτο A al; om 44; επ' αυτω k, 71, 74, p, v, 248.

49 της γης] A, B, L, Syr, Vulg al; om 44, 71, 74, p, t, 236 — οτι εν εχθρα ησαν αυτοις] A, B, L, Syr al; om 44; εν χαρα ην (ησαν 236) 71, 74, p, q, y, t — και κατωρθωσαν] A, L; κατωρθωθησαν B + επι B; om A, L al — αυτου] A, N, Syr al; αυτων B, L — τω Κυριω] A, L al; om τω B — και κατισχυσαν] A, B^{ab}, L, Syr al; om και B, h. A, B, L, Syr al rd following order: και κατωρθωσαν το θυσιαστηριον επι του τοπου αυτου· οτι εν εχθρα ησαν αυτοις και κατισχυσαν αυτοις παντα τα εθνη τα επι της γης· και ανεφερον κτε (Bewer pp. 37, 38, 39 reconstructs verse 49 on the basis of doublets as follows: και κατωρθωσαν το θυσιαστηριον επι της γης). On this sacrifice see Int. Crit. Com. Daniel p. 336.

50 την της σκ.] B al; τας σκ. A.

51 προσφοράς] A, B, L al; προσφοραν 44, (and om και) 74, p, q, t, 236.

52 εβδόμου] A, L, Syr al; πρωτου B, h — ηρξαντο] A, L, Syr al; ηρξατο B.

καὶ ὁ ναὸς τοῦ θεοῦ οὕτω ψκοδόμητο. 53 καὶ ἔδωκαν ἀργύριον τοῖς λατόμοις καὶ τέκτοσιν, καὶ ποτὰ καὶ βρωτὰ καὶ κάρβα τοῖς Σιδωνίοις καὶ Τυρίοις εἰς τὸ παράγειν αὐτοὺς ἐκ τοῦ Λιβάνου ξύλα κέδρινα, διαφέρειν σχεδίας εἰς τὸν Ἰόππης λιμένα, κατὰ τὸ πρόσταγμα τὸ γραφὲν αὐτοῖς παρὰ Κύρου τῶν Περσῶν βασιλέως. 54 καὶ τῷ δευτέρῳ ἔτει παραγενόμενος εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ θεοῦ εἰς Ἱερουσαλὴμ μηνὸς δευτέρου ἤρξατο Ζοροβαβὲλ ὁ τοῦ Σαλαθιήλ καὶ Ἰησοῦς ὁ τοῦ Ἰωσεδὲκ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται καὶ πάντες οἱ παραγενόμενοι ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας εἰς Ἱερουσαλὴμ, 55 καὶ ἐθεμελίωσαν τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ τῇ νομηνίᾳ . . . 56 καὶ ἔστησαν τοὺς Λευίτας ἀπὸ εἰκοσαετοῦς ἐπὶ τῶν ἔργων τοῦ Κυρίου· καὶ ἔστη Ἰησοῦς καὶ οἱ υἱοὶ καὶ οἱ ἀδελφοί, καὶ Καδμιήλ καὶ οἱ υἱοὶ καὶ Ἰούδα καὶ

53 καρρα] A, 44, q, y, 236; χαρα B, Syr; καρδα N; καρυα L; καρπους k. Bewer p. 4 conjectures XAPA = ΕΛΑΙΟΝ. X = ΕΛ, P = ΙΟ, A = N but καρρα and not χαρα seems to be the reading here. Vulg has: . . . et pabula cum gaudio. Et dederunt carra Sidoniis et Tyriis, etc. Fritzsche conjectures μυρα "ointments" and Lupton calls attention to χορους "measures" in LXX of Kings V:6—11 from the Heb. Kor, Aramaic Kora — κατα] A, L, Syr al; και B — των] A; του B — Περσων] om Syr.

54 μηνος δευτερου] A, B al; om 71; εν μηνι τω δευτερω L — και οι Λευιται] Syr, L, Vulg, 44, 71, p, q, t, 248; om οι 74; om και A, B al.

55] ναον] B al; οικον A, N, k, 64, n, j, v, 248 — νομηνιᾳ] + του δευτερου μηνος του δευτερου ετους εν τω ελθειν εις την Ιουδαιαν και Ιερουσαλημ A, B, Vulg, Syr al appears to be a doublet of v. 54 τω δευτερω . . . μηνος δευτερου due to presence of νομηνιᾳ wh. M. T. omits.

56 Καδμιηλ] many MSS.; Κεδμιηλ L; ο Δαμαδιηλ B, h; Καδωηλ A, n; ~~Καδωηλ~~ Syr; om Vulg; Ζοδμοηλον, Ζοδμιηλον etc. obdoilum (Nestle's Jos. Lat.). The rest of the verse in A, B al is in confusion. After Καδμιηλ A, B, Syr al rd: ο αδελφος και οι υιοι Ιησου Ημαδαβουν, και οι υιοι Ιουδα του Ειλιαδουν συν τοις

δι' ὕμνων εὐλογοῦντες τῷ Κυρίῳ, ὅτι ἡ χρηστότης αὐτοῦ καὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας ἐν παντί Ἰσραήλ. 59 καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἐσάλπισαν καὶ ἐβόησαν φωνῇ μεγάλῃ, ὑμνοῦντες τῷ Κυρίῳ ἐπὶ τῇ ἐγέρσει τοῦ οἴκου Κυρίου. 60 καὶ ἦλθosan ἐκ τῶν ἱερέων τῶν Λευιτῶν καὶ τῶν προκαθημένων κατὰ τὰς πατριάς αὐτῶν οἱ πρεσβύτεροι οἱ ἑωρακότες τὸν πρῶτον οἶκον πρὸς τὴν τοῦτου οἰκοδομήν μετὰ κραυγῆς καὶ κλαυθμοῦ μεγάλου, 61 καὶ πολλοὶ διὰ σαλπίγγων καὶ χαρᾶς μεγάλῃ φωνῇ· 62 ὥστε τὸν λαὸν μὴ ἀκούειν τῶν σαλπίγγων διὰ τὸν κλαυθμὸν τοῦ λαοῦ· ὁ γὰρ ὄχλος ἦν ὁ σαλπίζων μεγάλως, ὥστε μακρόθεν ἀκούεσθαι.

63 Καὶ ἀκούσαντες οἱ ἐχθροὶ τῆς φυλῆς Ἰούδα καὶ Βενιαμὴν ἦλθosan ἐπιγινῶναι τίς ἡ φωνὴ τῶν σαλπίγγων, 64 καὶ ἐπέγνωσαν ὅτι οἱ ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας οἰκοδομοῦσι τὸν ναὸν τῷ Κυρίῳ θεῷ Ἰσραήλ. 65 καὶ προσελθόντες τῷ Ζοροβαβέλ καὶ Ἰησοῦ καὶ τοῖς ἡγουμένοις τῶν πατριῶν λέγουσιν αὐτοῖς Συνοικοδομήσομεν ὑμῖν·

confitentes V. L. C. — τῷ Κυρίῳ] A, B, L al; τὸν Κυρίον 71, 74, p, y, t, 236 — ἐν παντί] A, Syr^{vid} al; om ἐν B, L, h, 74, y, t, 236; παντῶν Ἰσραὴλ p.

59 Κυρίου] B, L al; pr. τοῦ A 64, 248.

60 οἱ εωρακότες] om οἱ B — εωρακότες] B, L al; προεωρακότες A — πρῶτον] Bewer; προ τοῦ B, h; προ τουτου A, L al — μετὰ κραυγῆς καὶ κλαυθμοῦ μεγάλου] A, B, N, L, h, k, n, v; μετὰ φωνῆς καὶ κλαυθμοῦ 44, 74, p, q, y, t, 236; μετὰ κραυγῆς μεγάλης καὶ κλαυθμοῦ h.

61 δια] A, B al; Μετὰ L, 44, 74, p, q, y, t, 236, v; per tubas et gaudia magna, ingenti et magna voce laudabant Deum V. L. C. — χαρᾶς] A, L al; χαρὰ B — φωνῇ] A, N, 64, j, v, 248; pr τῇ B, L, p, t al. — כבב = ἦλθosan ... μετὰ κραυγῆς κτέ. לר כבב = (ἦλθosan) μεγάλη φωνή. כבב .. כבב = ἐκ ... καὶ πολλοί.

62 οχλος] A, B, L al; λαος 44, 74, p, q, y, t, 236 — μεγαλως] B; μεγαλωστι A, L, N, 44, h, 64, 74, p, q, y, t, 236, j, 248; om k.

65 συνοικοδομήσομεν] A, B, 44, n; οικοδομήσομεν L; συνοικοδομήσωμεν al; Reaedificemus V. L. C.

66 ὁμοίως γὰρ ὑμῖν ἀκούομεν τοῦ Κυρίου ὑμῶν, καὶ αὐτῷ ἐπιθύομεν ἀπὸ ἡμερῶν Ἀσαρεδῶν βασιλέως Ἀσσυρίων, ὃς μετήγαγεν ἡμᾶς ἐνταῦθα. 67 καὶ εἶπον αὐτοῖς Ζοροβαβέλ καὶ Ἰησοῦς καὶ οἱ ἡγούμενοι τῶν πατριῶν τοῦ Ἰσραὴλ Οὐχ ἡμῖν καὶ ὑμῖν τοῦ οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον Κυρίῳ θεῷ ἡμῶν· 68 ἡμεῖς γὰρ μόνοι οἰκοδομήσομεν τῷ Κυρίῳ τοῦ Ἰσραὴλ, ἀκολούθως οἷς προσέταξεν ἡμῖν Κῦρος ὁ βασιλεὺς Περσῶν. 69 τὰ δὲ ἔθνη τῆς γῆς ἐπικοιμώμενα τοῖς ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ

66 ἐπιθυομεν] A, L al; ἐπιθυωμεν v; ἐπιθυσομεν B, h — Ἀσαρεδῶν] E. S. pp. 99 and 169; Ἀσβασαρεθ A, 64, 74, n, y, t, 236, j, v (Ἀσβεσαρωθ 71, Ἀσβεσαρεθ 44, p, Ἀβασσαρεθ 248); Ἀσβακαφαθ B, h; Ἀσβακαρεθ N; Ἀχορδαν L is a careless haplogram of Ἀσορχαδαν; Nachorde V. L. C. (due, as in b Ναχορδαν, to the preceding N); ~~Λεσδαλ~~ Syr; Asbazareth Vulg. Original translit. lost the ambiguous ending ων and then received an increment at the beginning wh. may have been due to ditto-graphy (Ασβ + Ασαρ) but in wh. the recollection of the name Sasabassar also exercised its influence. (E. S.) — ἐνταυθα] B; ἐντευθα A (Thack. Gr. p. 79).

67 εἶπον] (εἶπαν A) Syr; εἶπεν B, L, Vulg al; ἀπεκρινοντο 44 — θεῷ] B; pr. τῷ A — ἡμιν καὶ] A, L, Syr, Vulg, (οὐχ ὑμιν καὶ ἡμιν) k, q, 236 al; non est vobis V. L. C.; om ἡμιν B, h.

69 ἐπικοιμώμενα] A, B al; ἐπικοινωνοντα L, y; Gentes autem terrae quae commixtae erant V. L. C.; incumbentes his Vulg; "that were set over them" Syr; ἐπικείμενα "pressing hard upon" Fritzsche's conjecture. Of ἐπικοιμασθαι Stephanus (Thesaurus Linguae Graecae) says; Indormio [Gl.]. Incubo: ut ἐγκοιμωμαι [Plato Euthy. p. 300: Ἀλλὰ μοι δοκεῖς οὐ καθεσθῶν ἐπικεκοιμηθῆναι. Lucian. Alex. c. 49: Λαμβανὼν τὰ βιβλία ἐπεκοιματο αὐτοῖς.] Sed in VV. LL. ἐπικοιμώμενα ex I Esdra [5, 72] affertur pro Insidiantia; verum scriptura illa merito suspecta ibi fuerit. [Polyb. 2, 13, 14: εὐροντες σφας ἐπικεκοιμημένους ἐν τοῖς ἐμπροσθεν χρόνοις, Dormitasse, negligentes fuisse.] The word is used by A in Dt. XXI: 23 where B has κοιμαω and again by B in IV Kings III: 19 where A has κοιμαω. ἐπικοιμασθαι

καὶ πολιορκοῦντες εἶργον τοῦ οἰκοδομεῖν, 70 καὶ ἐπιβουλὰς καὶ
 δημαγωγίας καὶ ἐπισυστάσεις ποιούμενοι ἀπεχώλυσαν τοῦ οἰκοδομῆσαι
 καὶ ἐπιτελεσθῆναι τὴν οἰκοδομὴν πάντα τὸν χρόνον τῆς ζωῆς τοῦ
 βασιλέως Κύρου· καὶ εἵρχθησαν τῆς οἰκοδομῆς ἔτη δύο ἕως τῆς
 Δαρείου βασιλείας.

is usually taken in the sense of "sleeping on them" or "lying
 as an incubus on them". It seems here to picture besiegers
 "sleeping on their arms, near the enemy" so as to be ready
 for instant action in order to prevent progress in the work of
 rebuilding — εἶργον] A, B, Syr al; + αὐτοὺς b, y, Vulg;
 αὐτοῖς L.

70 ἐπιβουλὰς] A, N, e, k, 64, n, y, 236, j, v, 248 al; βουλὰς
 B, L — δημαγωγίας] A, L, N, e, k, 64, n, y, 236, j, v, 248 al;
 δημαγωγούντες B al; om δημαγωγούντες 44, 71, 74, p, q, t —
 ἐπισυστάσεις] A, L, N, k, 64, n, j, v, 248; στάσεις 44, 71, 74,
 q, t, 236; ἐπιστάσεις y; συστάσεις B — οἰκοδομῆσαι καὶ ἐπιτε·]
 L, Syr, 64, 71, 74, p, n, q, y, t, j, v, 248, 44^{vid}; ἐπιτελεσθῆναι
 A; ἀποτελεσθῆναι B^{ab} al; ἀποελεσθῆναι B* (Thack. Gr. p. 114) —
 εὗς τῆς Δαρείου βασιλείας] A, B, (β-ς Δ-ου) L, Syr, Vulg al;
 om 44, 71, 74, p, q, y, t, 236.

VI

1 Ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ ἔτει τῆς Δαρείου βασιλείας ἐπροφήτευσεν Ἀγγαῖος καὶ Ζαχαρίας ὁ τοῦ Ἐδδῶ οἱ προφηταὶ ἐπὶ τοὺς Ἰουδαίους τοὺς ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Ἱερουσαλὴμ, ἐπὶ τῷ ὀνόματι Κυρίου θεοῦ Ἰσραὴλ ἐπ' αὐτούς. 2 τότε στάς Ζοροβαβὲλ ὁ τοῦ Σαλαθιὲλ καὶ Ἰησοῦς ὁ τοῦ Ἰωσεδὲκ ἤρξαντο οἰκοδομεῖν τὸν οἶκον τοῦ Κυρίου τὸν ἐν Ἱερουσαλὴμ, συνόντων τῶν προφητῶν τοῦ Κυρίου βοηθούντων αὐτοῖς.

3 Ἐν αὐτῷ τῷ χρόνῳ παρῆν πρὸς αὐτοὺς Σισίννης ὁ ἑπαρχος
Συρίας καὶ Φοινίκης καὶ Σαθραβουζάνης καὶ οἱ συνέταιροί· καὶ

1 Ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ εἶται τῆς Δαρειοῦ βασιλείας] A, B, L, Vulg al; om Syr due to homoeoteleuton — Δαρειοῦ] B, L, b, 44 al; pr. του A, N, 64, 74, p, t, 236, j, 248 — Ἐδδω] b L(or) Ἀδδω A al; Ἐδδῆιν B, h; filius Sadoc V. L. C. (Σ=E, Α=Δ); Addin Vulg; om Syr — των προφητων] A, B al; pr. αυτοις b, L, Syr; cum eis V. L. C.; eis Vulg — βοηθουντων] A, B al; pr. και b, k, Vulg.

3 Σισιννης] A, B, L al; Σισιννιος k; ~~Σισιννης~~ Syr; Sisines V. L. C. (see E. S. p. 172) — Σαθραβουζανης] A, B al; Σαθραβζανης L; Σαθραβουρζανης h (and B in v. 7); Σαθραβουζανιος k; Satrabuzanes Vulg; ~~Σαθραβουζανης~~ Syr; Satharbuzzanes V. L. C. — συνεταιροι] B, L al; + αυτων V. L. C. and k; αυτου A, 64, 74, n, j, v, Vulg; ~~Σαθραβουζανης~~ Syr (= συν) — ειπον] pl. as in A, Syr, b, L, V. L. C. Vulg 44, 236, al; ειπεν B, v.

εἶπον αὐτοῖς 4 Τίνος ὑμῖν συντάξαντος τὸν οἶκον τοῦτον οἰκοδομεῖτε καὶ τὴν στέγην ταύτην καὶ τᾶλλα πάντα ἐπιτελεῖτε; καὶ τίνες εἰσὶν οἱ οἰκονόμοι οἱ ταῦτα ἐπιτελοῦντες;

5 Καὶ ἔσχosan χάριν ἐπισκοπῆς γενομένης ἐπὶ τὴν αἰχμαλωσίαν παρὰ τοῦ Κυρίου οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαίων, 6 καὶ οὐκ ἐκωλύθησαν τῆς οἰκοδομῆς μέχρις οὗ ἀποσημανθῆναι Δαρείῳ περὶ αὐτῶν καὶ προσφωνηθῆναι.

7 Ἀντίγραφον ἐπιστολῆς ἧς ἔγραψαν Δαρείῳ καὶ ἀπέστειλαν Σισίννης ὁ ἑπαρχος Συρίας καὶ Φοινίκης καὶ Σαθραβουζάνης καὶ οἱ συνέταιροι οἱ ἐν Συρίᾳ καὶ Φοινίκῃ ἡγεμόνες.

8 Βασιλεῖ Δαρείῳ χαίρειν· πάντα γνωστὰ ἔστω τῷ κυρίῳ ἡμῶν τῷ βασιλεῖ· ὅτι παραγεγόμενοι εἰς τὴν χώραν τῆς Ἰουδαίας καὶ ἔλθοντες εἰς Ἱερουσαλὴμ τὴν πόλιν κατελάβομεν τῆς αἰχμαλωσίας τοὺς πρεσβυτέρους τῶν Ἰουδαίων ἐν Ἱερουσαλὴμ τῇ πόλει οἰκοδομοῦντας οἶκον τῷ Κυρίῳ μέγαν καὶ καινόν, διὰ λίθων ξυστῶν καὶ πολυτελῶν, καὶ ξύλων τιθεμένων ἐν τοῖς τοίχοις, 9 καὶ τὰ ἔργα

4 στεγὴν] A, B, L al; πολιν 44, 71, 74, p, q, y, t, 236 — και τινες] B, L, Vulg, Syr al; om και A — επιτελουντες] B^{ab}A; τελουντες B* — ταυτα] τα B*.

5 γενομενης] A, L al; γενομενοι B — επι την αιχμαλωσιαν] = 'בש and οι πρεσβυτεροι = 'בש (Bewer).

6 μεχρις ου] B al; αχρι του L, b'; μεχρι του A, k, n, j, 248; αχρι ου b — αποσημανθηναι] B, L al; υποσημανθηναι A, k, 64, n, j, 248.

7 εγραψαν] L, b, Syr; εγραψεν A, B al; om Vulg — απεστειλαν] B, b, [h], Syr, Vulg; απεστειλε A, N, k, 64, n, q, y, t, (236 mg); j, 248; om v.

8 ελθοντες εις] A, B^{ab}, (mgg), Syr al; om B* — και καινον] και conjecturally supplied. Its original loss due to καινον — και πολυτελων] A, Vulg; om και B, L, Syr al — και ξυλων] (ξυλα) L, V. L. C., Vulg, Syr, 44, 71, p, t; om και A, B al — τοιχοις] A, L, V. L. C., Vulg al; οικois B, Syr — καινον] cf. v. 25.

9 σπουδης] B, L al; σπουδην A; σπουδη k; σπουδαις 44, t.

ἐκεῖνα ἐπὶ σπουδῆς γιγνόμενα, καὶ εὐδοούμενον τὸ ἔργον ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν, καὶ ἐν πάσῃ δόξῃ καὶ ἐπιμελείᾳ συντελούμενα. 10 τότε ἐπυνθανόμεθα τῶν πρεσβυτέρων τούτων λέγοντες Τίνος ὑμῖν προστάξαντος οἰκοδομεῖτε τὸν οἶκον τοῦτον καὶ τὰ ἔργα ταῦτα ἐθεμελιοῦτε; 11 ἐπηρωτήσαμεν οὖν αὐτοὺς ἕνεκεν τοῦ γνωρίσαι σοι καὶ γράφαι σοι τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἀφηγουμένους, καὶ τὴν ὀνοματογραφίαν ἡτοῦμεν αὐτοὺς τῶν προκαθηγουμένων.

12 οἱ δὲ ἀπεκρίθησαν ἡμῖν λέγοντες Ἡμεῖς ἐσμεν παῖδες τοῦ Κυρίου τοῦ κτίσαντος τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. 13 καὶ φκοδομητο ὁ οἶκος ἔμπροσθεν ἐτῶν πλειόνων διὰ βασιλέως τοῦ Ἰσραὴλ μεγάλου καὶ ἰσχυροῦ, καὶ ἐπετετέλεσθη. 14 καὶ ἐπεὶ οἱ πατέρες ἡμῶν παραπικράναντες ἡμαρτον εἰς τὸν Κύριον τοῦ Ἰσραὴλ τὸν οὐράνιον, παρέδωκεν αὐτοὺς εἰς χεῖρας Ναβουχοδοноσορ βασιλέως τῆς Βαβυλωνίας, βασιλέως τῶν Χαλδαίων. 15 τὸν τε οἶκον καθελόντες ἐνεπύρισαν, καὶ τὸν λαὸν ἡχμαλώτευσαν εἰς Βαβυλῶνα, 16 ἐν δὲ τῷ πρώτῳ ἔτει βασιλεύοντος Κύρου χώρας Βαβυλωνίας ἔγραψε βασιλεὺς Κῦρος οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον τοῦτον, 17 καὶ τὰ ἱερά

11 ἐπηρωτήσαμεν] L, b, 236 al; ἐπερωτήσαμεν A, B (Thack. Gr. p. 199) — αὐτοὺς] A, B, L al; παρ' αὐτῶν 64, j, 248 — προκαθηγουμένων] B, L al; προκαθημένων A.

12 Ἡμεῖς] A, N, V. L. C., Vulg, k, 64, 71, p, n, q, y, t, 236, j, v, 248; om B, L.

13 φκοδομητο] L al; φκοδομειτο A; οἰκοδομειτο B.

14 τῆς Βαβυλωνίας] A, N, Vulg, k, n, v; Βαβυλωνος B, L, 64, 248.

15 καθελόντες . . . ἐνεπύρισαν] A, B, Syr, Vulg; καὶ καθελὼν τὸν οἶκον . . . ἐνεπύρισε L, b.

16 βασιλεὺς] B, L, h, p, t, 236; pr. ο A al — οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον τοῦτον] B, L, b, 44, h, p, t, 236; τὸν οἶκον τοῦτον οἰκοδομῆσαι [e, 248, q, y] Vulg, Syr^{vid}; τὸν οἶκον τοῦτον οἰκοδομηθῆναι A, N, k, 64, n, j, v.

17 παλιν] A, B, Vulg, Syr al; παντα L, b — Βαβυλωνί] A, N al; Βαβυλωνία B [h, e, j, y]; om 71; Βαβυλωνος t — Σασα-

σκεύη τὰ χρύσεια καὶ τὰ ἀργύρεα, ἃ ἐξήνεγκε Ναβουχοδονοσόρ ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ ἐν Ἱερουσαλήμ καὶ ἀπηρεύατο αὐτὰ ἐν τῷ αὐτοῦ ναῷ, πάλιν ἐξήνεγκεν αὐτὰ Κῦρος ὁ βασιλεὺς ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ ἐν Βαβυλῶνι, καὶ παρεδόθη Ζοροβαβὲλ καὶ Σασαβασσάρῳ τῷ ἐπάρχῳ. 18 καὶ ἐπετάγη αὐτῷ, καὶ ἀπήνεγκε ταῦτα τὰ σκεύη ἀποθεῖναι ἐν τῷ ναῷ τῷ ἐν Ἱερουσαλήμ, καὶ τὸν ναὸν τοῦ Κυρίου τοῦτον οἰκοδομηθῆναι ἐπὶ τοῦ τόπου. 19 τότε ὁ Σασαβάσσαρος ἐκεῖνος παραγενόμενος ἐνεβάλετο τοὺς θεμελίους τοῦ οἴκου τοῦ Κυρίου τοῦ ἐν Ἱερουσαλήμ, καὶ ἀπ' ἐκείνου μέχρι τοῦ νῦν οἰκοδομούμενος οὐκ ἔλαβε συντέλειαν.

20 Νῦν οὖν εἰ κρίνεται, βασιλεῦ· ἐπισκεπήτω ἐν τοῖς βασιλικαῖς βιβλιοφυλακίαις τοῦ Κύρου βασιλέως τοῖς ἐν Βαβυλῶνι, 21 καὶ

βασσαρῳ] cf. II: 11; Σαβανασσαρῳ B; Σαναβασσαρῳ A; Σασαβαλασσαρῳ L; Salabassar V. L. C.; Salmanasaro Vulg; ~~ισαβασ~~ Syr; om και 5° h, 71, [e].

18 ταυτα τα σκευη] A, N, Vulg, e, k, 64, n, j, v, 248. παντα and ταυτα are doublets in παντα τα σκευη ταυτα B al, L, y, 236, Syr — τουτον] A, L, N, Syr, Vulg al; om B — και απηνεγκε] B al; απενεγκατι A, N, e, k, 64, n, j, 248, y, 236; του απενεγκειν L, b.

19 εκεινος] A, N, b, d, 71, p, n, t, 236, j, 248, Syr, V. L. C. al; om B, Vulg; εν τουτοις v — του Κυριου] A, N, 64; om Κυριου L, b, k; om του B, d al — ενεβαλετο] A al; ενεβαλε L, b; εισεβαλλετο B*; ενεβαλλετο B^{ab}.

20 ει κρινεται] A al; om ει B, h; om ει and rd κρινατε 44, 71, p, q, t, 236; ει κρινετε 64, j, Syr; ει κρινεις L, b, V. L. C.; nunc ergo si judicatur a te Vulg — βασιλεως τοις εν Βαβυλωνι] B, L, Syr, V. L. C., Vulg, N, b, h, p, q, y, t, (om τοις) 71, 236; τοις εν Βαβυλωνι 44, v; om A, 64, n — του Κυρου] [N, h, p, q, y, t, 71, 236] al; (om του L, b) Syr, Vulg, V. L. C.; του κυριου A, B, 64, n.

21 ευρισκηται] A, B, L, Vulg 44, 64, p, q, 236, j; ευρισκηται al Syr; ευρισκεται t — οικου] A, B^{ab} mg, Syr al; om B*.

ἐὰν εὐρίσκηται μετὰ τῆς γνώμης Κύρου τοῦ βασιλέως γενομένην τὴν οἰκοδομὴν τοῦ οἴκου τοῦ Κυρίου τοῦ ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ κρίνηται τῷ κυρίῳ βασιλεῖ ἡμῶν, προσφωνησάτω ἡμῖν περὶ τούτων.

22 Τότε ὁ βασιλεὺς Δαρεῖος προσέταξεν ἐπισκέψασθαι ἐν τοῖς βιβλιοφυλακίαις τοῖς κειμένοις ἐν Βαβυλῶνι, καὶ εὐρέθη ἐν Ἑκβατάνοις τῇ βάρει τῇ ἐν Μηδία χώρα τόμος εἷς ἐν ᾧ ὑπερνημάτιστο τάδε

23 Ἐτους πρώτου βασιλεύοντος Κύρου βασιλεὺς Κῦρος προσέταξε τὸν οἶκον τοῦ Κυρίου τὸν ἐν Ἱερουσαλὴμ οἰκοδομῆσαι, ὅπου ἐπιθύουσι διὰ πυρὸς ἐνδελεχοῦς, 24 οὗ τὸ ὕψος πηχῶν ἐξήκοντα, πλάτος πηχῶν ἐξήκοντα, διὰ δόμων λιθίνων ξυστῶν τριῶν καὶ δόμου ξυλίνου ἐγχωρίου καινοῦ ἐνός, καὶ τὸ δαπάνημα δοθῆναι ἐκ τοῦ οἴκου Κύρου τοῦ βασιλέως. 25 καὶ τὰ ἱερὰ σκεύη τοῦ οἴκου Κυρίου τὰ τε χρυσᾶ καὶ τὰ ἀργυρᾶ, ἃ ἐξήνεγκε Ναβουχοδοноσοὺρ ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἀπῆνεγκεν εἰς Βαβυλῶνα, ἀποκατασταθῆναι εἰς τὸν οἶκον τὸν ἐν Ἱερουσαλὴμ οὗ ἦν κείμενα, ὅπως τεθῇ ἐκεῖ.

22 βιβλιοφυλακίαις] B, L, Syr, Vulg al; pr. βασιλικίαις A, L, N, 44, e, p, n, q, t, 236, v, 248 — τομος] A, 44, e, k, 71, n, q, y, t, 236; j, v; τοπος B, V.L.C., Syr, Vulg, L, b, [h, N, 64, 248, p] — εἷς] A, L, Vulg, Syr al; om B, h, b — ὑπερνηματιστο] A, L al; λεγων ταδε 44; υπομνηματιστο B, k, 64, 71, p, 108, n, t.

23 οἰκοδομησαι] A, B al; οἰκοδομηθηναι L, b, 71, y, Syr — ἐνδελεχους] A, B, L al; ἐνδελεχως 44, p, q, t, 236, v.

24 πηχων] A, L, y, 236 al; πηχεων B, 44, h, k, p, t, 236 — ξυλινου and ἐγχωριου] due to rendering גרס as well as גס (Marq. quoted by Cook) — καινου and ενος] double rendering of חדש and חדש — Κυρου] all vrs. and mss. cf. Jos. XI. 1:3.

25 τα 2^ο] om B, N — α] B al; om A — και απηνεγκεν] A, Syr al; om και B, h — και Ιερουσαλημ] om Vulg, L, b.

26 Προσέταξε δὲ ἐπιμεληθῆναι Σισίννη ἐπάρχῳ Συρίας καὶ Φοινίκης καὶ Σαθραβουζάνῃ καὶ τοῖς συνεταίροις τοῖς ἀποτεταγμένοις ἐν Συρίᾳ καὶ Φοινίκη ἡγεμόσιν ἀπέχεσθαι τοῦ τόπου, ἑᾶσαι δὲ τὸν παῖδα Κυρίου Ζοροβαβέλ, ἑπαρχὸν δὲ τῆς Ἰουδαίας, καὶ τοὺς πρεσβυτέρους τῶν Ἰουδαίων τὸν οἶκον τοῦ Κυρίου ἐκεῖνον οἰκοδομεῖν ἐπὶ τοῦ τόπου.

27 Καὶ ἐγὼ ἐπέταξα ὁλοσχερῶς οἰκοδομῆσαι, καὶ ἀτενίσαι ἵνα συμποῶσι τοῖς ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας τῆς Ἰουδαίας μέχρι τοῦ ἐπιτελεσθῆναι τὸν οἶκον τοῦ Κυρίου· 28 καὶ ἀπὸ τῆς φορολογίας κοίτης Συρίας καὶ Φοινίκης ἐπιμελῶς σύνταξιν δίδοσθαι τούτοις τοῖς ἀνθρώποις εἰς θυσίαν τῷ Κυρίῳ ἐπαρκῶς εἰς ταύρους καὶ κριοὺς καὶ ἄρνas, 29 ὁμοίως δὲ καὶ πυρὸν καὶ ἄλα καὶ οἶνον καὶ ἔλαιον ἐνδεδελεχῶς κατ' ἐνιαυτόν, καθὼς ἂν οἱ ἱερεῖς οἱ ἐν Ἱερουσαλήμ ὑπαγορεύσωσιν ἀναλίσκεσθαι καθ' ἡμέραν ἀναμφισβητήτως, 30 ὅπως προσφέρωνται σπονδαὶ τῷ θεῷ τῷ ὑψίστῳ ὑπὲρ τοῦ βασι-

26 συνεταίροις] A, B, L al; ἑτεροῖς 44, 71, p, q, t — Κυρίου 10] B, L al; pr. του A, h, 64, p, q, t, v, 248 — τοῖς ἀποτεταγμένοις] pr. και all MSS. and vrs. except 44. This και was prb. a later addition as translator was rendering כִּי־בְרָכָה wh. he correctly understood — ἐπαρχὸν] A al; ὑπαρχον B, Syr; om εἶσαι ... ἐπὶ τοῦ τοποῦ Vulg.

27 καγω δε B — ατενισαι] A, B al; + ἐκ τοῦ τοποῦ L, b; ανακαινισαι 44, 71, p, y, t, 236 (και ανεσαι n) — τῆς Ἰουδαίας] B, L, [e, k], Syr; των Ἰουδαιων A, N, Vulg, 64, n, j, v, 248 al.

28 εἰς θυσίαν] B, L, Vulg, Syr al; εἰς θυσίας A, N, 64, n, v, 248 — ἐπαρκῶς] conjecturally restored (Bewer p. 63); Ζοροβαβελ ἐπαρχῳ A, B, Syr, Vulg al; τοῦ Ζοροβαβελ L, b. Ζοροβαβελ is a later addition due to ἐπαρκῶς.

29 ἀναμφισβητήτως] B, L al; om 44; ἀναμφισβητως A.

30 σπονδαι] A, B al; pr. αι θυσiai και L, b — παιδων αυτου] L, Vulg, Syr (١٠٠, ١٠٠), and transposed 44, 71, 74, p, q, t, 236; αυτων b'; om αυτου A, B al — προσευχωνται] A, B al;

λέως καὶ τῶν παίδων αὐτοῦ, καὶ προσεύχονται περὶ τῆς αὐτῶν ζωῆς·

31 Καὶ προσέταξα ἵνα ὅσοι ἂν παραβῶσί τι τῶν γεγραμμένων καὶ ἀκυρώσωσιν, λημφθῆναι ξύλον ἐκ τῶν ιδίων αὐτοῦ καὶ ἐπ' αὐτοῦ κρεμασθῆναι, καὶ τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ εἶναι βασιλικά. 32 διὰ ταῦτα καὶ ὁ Κύριος, οὗ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπικέκληται ἐκεῖ, ἀφανίσαι πάντα βασιλέα καὶ ἔθνος ὃς ἐκτενεῖ χεῖρα αὐτοῦ κωλῦσαι ἢ κακοποιῆσαι τὸν οἶκον Κυρίου ἐκεῖνον τὸν ἐν Ἱερουσαλήμ. 33 ἐγὼ βασιλεὺς Δαρεῖος δεδογμάτικα ἐπιμελῶς κατὰ ταῦτα γίγνεσθαι.

pr. ἵνα L, b, om 44; προσευχεσθαι 74, p, q, y, t, 236 — ζωῆς] + ενδελεχως L, b; hostiae . . . instanter V. L. C.

31 προσεταξα] (Bewer p. 63); προσεταξα [ι = ι] να B, [h, n]; προσεταξε A, L, N, b', 44, e, k, 64, 71, 74, p, q, y, t, 236, j, v, 248; et constituit V. L. C.. et denuntietur Vulg; ܐܡܪܝܐ Syr — γεγραμμενων] B, Syr, Vulg al; προειρημενων και των προσγεγραμμενων A (et fere) N, e, k, 64, n, j, v, 248 — και 2^ο] B al; pr. η A, N, L, b, k, 64, n — επ' αυτου] B, L al; επι τουτου N, 64, n, j; επ' αυτο h; επι τουτων k; επι τουτο v; επι τουτω A — και τα υπαρχοντα κτέ cf. Dn. II:5 and III:29 "LXX" E. S. p. 85.

32 Κυριου] B, L al; pr. του A, N, k, 64, 248.

33] βασιλευς] pr. δε 64, j, 248 — γιγνεσθαι] B; γινεσθαι A (Thack. Gr. p. 114).

VII

1 Τότε Σισίννης ὁ ἑπαρχος κοίλης Συρίας καὶ Φοινίκης καὶ Σαθραβουζάνης καὶ οἱ συνέταιροι, κατακολουθήσαντες τοῖς ὑπὸ τοῦ βασιλέως Δαρείου προσταγεῖσιν, 2 ἐπεστάτουν τῶν ἱερῶν ἔργων ἐπιμελέστερον συνεργοῦντες τοῖς πρεσβυτέροις τῶν Ἰουδαίων καὶ ἱεροστάταις. 3 καὶ εὐδοα ἐγίγνετο τὰ ἱερὰ ἔργα, προφητευόντων Ἀγγαίου καὶ Ζαχαρίου τῶν προφητῶν. 4 καὶ συνετέλεσαν ταῦτα διὰ προστάγματος τοῦ Κυρίου θεοῦ Ἰσραήλ· καὶ μετὰ τῆς γνώμης Κύρου καὶ Δαρείου καὶ Ἀρταξέρξου βασιλέως Περσῶν. 5 συνετελέσθη ὁ οἶκος ἕως τρίτης καὶ εἰκάδος μηνὸς Ἀδάρ τοῦ ἕκτου ἔτους βασιλέως Δαρείου.

1 ο ἐπαρχος] A, L, b, 44, h, 64, 71, 74, p, n, q, y, t, 236, v, 248; om ο B al — προσταγείσιν] A, B al; προσταχθεῖσιν L, b; προσταγμασιν 44, 71, 74, p, q, t; προστεταγοσιν k.

2 Ιουδαιων] B, L, Vulg, Syr al; ιερων (ιεραιων A) y, 236 — ιεροσταταις] All MSS.; om k. Lupton considers this a possible corruption of ιερου προσταταις as in 2 Macc. III : 4.

4 του Κυριου] A, B, N, k; om του L, b al — Κυρου] A, L, b, 44, h, 64, 74, p, n, t, 236, v; pr. του B al — βασιλεων Περσων] A, Syr al; βασιλεως B, L, Vulg, 44, q, v; pr. των 64, 248. Sing. of B al suggests to Cook that only one name was originally written.

5 συνετελεσθη] B, Vulg, L al; pr. εως του εκτου ετους Δαρειου βασιλεως Περσων A, Syr, V. L. C., N, e, h, n, 248 (fere 64,

6 Καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας οἱ προστεθέντες ἀκολούθως τοῖς ἐν τῇ Μωσέως βίβλῳ. 7 καὶ προσήνεγκαν εἰς τὸν ἐγκαινισμὸν τοῦ ἱεροῦ τοῦ Κυρίου ταύρους ἑκατόν, κριοὺς διακοσίους, ἄρνas τετρακοσίας, 8 χιμάρους ὑπὲρ ἁμαρτίας παντὸς τοῦ Ἰσραὴλ δώδεκα πρὸς ἀριθμὸν ἐκ τῶν φυλάρχων τοῦ Ἰσραὴλ δώδεκα. 9 καὶ ἔστησαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται ἐστολισμένοι κατὰ φυλὰς ἐπὶ τῶν ἔργων Κυρίου θεοῦ Ἰσραὴλ ἀκολούθως τῇ Μωσέως βίβλῳ, καὶ οἱ θυρωροὶ ἐφ' ἑκάστου πυλῶνος.

10 Καὶ ἡγάγosan οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τῶν ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας τὸ πάσχα ἐν τῇ τεσσαρεσκαίδεκάτῃ τοῦ πρώτου μηνός, ὅτι ἡγνίσθησαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται ἅμα, 11 καὶ πάντες οἱ υἱοὶ τῆς αἰχμαλωσίας οὐχ ἡγνίσθησαν· ὅτι οἱ Λευῖται ἅμα πάντες ἡγνίσθησαν,

k, v) — οἶκος] B, L, b, Vulg, 44, e, h, 71, 74, p, q, t; + ο ἅγιος A, Syr al — βασιλεως] A, B, L al; pr. ἐπὶ τοῦ 71, 74, p, q, t.

6 Μωσσεως] A, B; in v. 9 Μωυσεως B; Μωσσεως A and Μωυσεως A, B in VIII:3.

7 τοῦ ἱεροῦ] A, B, L al; τοῦ ναοῦ 44, 71, 74, p, q, t. 236.

8 χιμαρους] A, B, L al; + τριακοσιους 44, 71, 74, p, q, y, t, 236 — ὑπερ] A, B, L al; καὶ περὶ 44, 71, 74, p, q, y, t, 236 — ἐκ τῶν φυλάρχων] A, B, Syr al; ἐκ τῶν φυλῶν 44, 74, p, q, y, t, 236, v; τῶν φυλῶν L, b, Vulg — δώδεκα 1^ο] om v — δώδεκα 2^ο] om b', v, 248.

9 ἐστολισμένοι κατὰ φυλὰς] B, L, 44, h, p, t, 236; transp. A al; om Syr — Κυρίου] pr. τοῦ N, k, n, v — θεοῦ] pr. τοῦ A, L, b — θυρωροὶ] A, B al; πυλωροὶ L, b, y.

10 τῶν] A, B, L al; om k, 74; οἱ 248 — οὐ] A, N, V. L. C., 44, h, 71, 74, p, t, 236, j, v, 248; om 64; οὐτε B, L al, Vulg.

11 υἱοὶ] A, B al; + ἐκ b'; om υἱοὶ L — οὐχ] L, b, h, V. L. C., Syr; οὐ A, B, Vulg al; om οὐ ἡγνίσθησαν v, k, 71 — οὐ οἱ Λευῖται . . . ἡγνίσθησαν] A, B, L, N, Syr, Vulg, b, h; om e, 64, 74, p, n, q, y, t, 236, j, 248; ἅμα πάντες ἡγνίσθησαν (om οὐ οἱ Λευῖται) v.

12 καὶ ἔθυσαν τὸ πάσχα πᾶσιν τοῖς υἱοῖς τῆς αἰχμαλωσίας καὶ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν τοῖς ἱερεῦσι καὶ ἑαυτοῖς. 13 καὶ ἐφάγosan οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ οἱ ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας, πάντες οἱ χωρισθέντες ἀπὸ τῶν βδελυγμάτων τῶν ἐθνῶν τῆς γῆς, ζητοῦντες τὸν Κύριον. 14 καὶ ἠγάγosan τὴν ἐορτὴν τῶν ἀζύμων ἑπτὰ ἡμέρας εὐφραινόμενοι ἔναντι Κυρίου, 15 ὅτι μετέστρεψε τὴν βουλὴν τοῦ βασιλέως Ἀσσυρίων ἐπ' αὐτοῦς, κατισχύσαι τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὰ ἔργα Κυρίου θεοῦ Ἰσραὴλ.

13 παντες] pr. και 44, 71, 74, p, q, t; om v — ζητουντες] pr. οι b', 44, 71, 74, p, q, t, 236.

14 Κυριου] B, L, 44, h, k, p, t, 236, j al; pr. του A, N, 64, 74, v.

15 μετεστρεψε] A, B, Syr, Vulg al; μετεστρεψαν L, b.

VIII

1 Καὶ μεταγενέστερος τούτων ἔτι, βασιλεύοντος Ἀρταξέρξου τοῦ Περσῶν βασιλέως, προσέβη Ἐζρας Σαραίου Ἐζερίου τοῦ Χελκίου τοῦ Σαλούμου 2 τοῦ Σαδδούκου τοῦ Ἀχιτῶβ τοῦ Ἀμαρίου τοῦ Ἀζαρίου τοῦ Μαρερῶθ τοῦ Ζαραίου τοῦ Ὀζίου τοῦ Βοκκὰ τοῦ Ἀβισούε τοῦ Φινεές τοῦ Ἐλεαζάρ τοῦ Ἀαρὼν τοῦ πρώτου ἱερέως.

1 ετι] Torrey's conjecture; επι L; εστι A, B al — του Περσων βασιλεως] A al; του βασιλεως Περσων B, L, b, h — προσεβη] A, B, L, 64, 74, q al; προσεβη 44, k, 71, p, y, t, 236 and pr. οτε 44, 71, 74, q, y, t, 236; οτι p — Ἐζρας] A al; Εσρας B, 64, [74, q] al; Εζδρας L; Εσδρας 44, k, 71, p, y, t, 236; Esdras Vulg; ܐܝܕܐ Syr — Σαραιου] A, b, 44, 64, 71, 74, p, n, q, y, t, 236, j, 248; ܠܝܠܐ Syr; Σαρσεου e, k; om Vulg; Αζαραιου B, [h] (due to confusion of Z and Σ and telescoping of ΕΣΡΑΣ and ΑΖΑΡΑΙΟΥ) — Ἐζερίου] A, 44, e, k, 64, 71, p, n, q, y, t, 236, j, 248; Εζαιριου h; Αζιραιου 74; Αζαριου L; Ζεχριου B; om b'; ܠܝܕܐ Syr; Azariae Vulg — Σαλουμου] 64, j, 248; Σελουμ L; Σαλημου A, B al; om 44; Solome Vulg; ܣܠܡܐ Syr. Prh. rd. w. ΛΑ as in IX:25 but here and in V:28 reading is w. one Λ.

2 Σαδδούκου] A al; Σεδδoux L; ܣܕܕܝܐ Syr; Sadoc V. L. C. Vulg; Σαδδουλουκου B, h — Αμαριου] A, L al; Ameri Vulg; ܠܝܡܪܝܐ Syr; Abariae V. L. C. Αμαρθειου B, h; Αμωριου k — Αζαριου] 74, 236; Εζ[]ιου A, 64, n, j, 248; ܠܝܐܕܐ Syr; Οζειου B — Μαρερωθ] A, p, n, q, y, t; ܠܝܡܪܐ Syr; Μερερωθ k; Βαρερωθ 74;

3 οὗτος Ἐζρας ἀνέβη ἐκ Βαβυλωνίας ὡς γραμματεὺς εὐφυῆς ὢν
 ἐν τῷ Μωσέως νόμῳ τῷ ἐκδεδομένῳ ὑπὸ τοῦ θεοῦ τοῦ Ἰσραήλ,
 4 καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς δόξαν, εὐρόντος χάριν ἐναντίον αὐτοῦ
 ἐπὶ πάντα τὰ ἀξιώματα αὐτοῦ. 5 καὶ συνανέβησαν μετ' αὐτοῦ ἐκ
 τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ καὶ τῶν ἱερέων καὶ Λευιτῶν καὶ ἱεροφαλτῶν
 καὶ θυρωρῶν καὶ ἱεροδοῦλων εἰς Ἱερουσαλήμ, 6 ἔτους ἐβδόμου
 βασιλεύοντος Ἀρταξέρξου ἐν τῷ πέμπτῳ μηνί· οὗτος ὁ ἐνιαυτὸς
 ἔβδομος τῷ βασιλεῖ· ἐξελθόντες γὰρ ἐκ Βαβυλωνίας ἐν τῇ νουμηνίᾳ
 τοῦ πέμπτου μηνὸς παρεγένοντο εἰς Ἱερουσαλήμ κατὰ τὴν δοθεῖσαν

Μαριαθ L; Μαριωθ 236; Μεμερωθ e, 64, j, 248; om B, [h, N, v, 44, 71, b'] Vulg — Ζαραιου] A, L, k, 64, 74, p, n, q, y, t, 236, j, 248; ωι Syr; om B al Vulg — Οζιου] B, L al; Σαουια A, k, 64, 74, p, n, q, y, t, j, 248; ~~Λαα~~ Syr; prh. corrupt from ΟΥΣΑΙΑ. The om. in many MSS. of names bet. Αμαριου and Οζιου is due to homoeoteleuton of Αμαριου and Εζεριου or Αζαριου and Οζιου — Βοxxα] A, B al; Βοxxει L; Bocci Vulg; ~~Λαα~~ Syr — Αβισους] L, 74, p, q, y, t, 236; Αβιουθ b; Αβισουμ (M prh. = AI) j, 248; Αβισε h; Αβησσους k; Αβεισαι B, [e]; Αβισουαι A, 64, n; ~~Λαα~~ Syr; Abisue Vulg. — Cf. list in IV Esdras (Bensly, Cambridge 1895): — "Filii Sarei, Azarei, Helchiae, Salame, Sadoch, Acitob, Achiae, Finees, Heli, Ameriae, Aziei, Marimoth, Arna, Oziae, Borith, Abissei, Finees, Eleazar, Aaron, ex tribu Leui."

4 ευροντος] B al; ευροντες A; ευροντι 64, n, j, 248; ανθ' ὧν οτι ευρε b.

5 μετ' αυτου] 44, 71, 74, p, t, 236; om A, B al; αυτω b; et ascenderunt cum eo V. L. C.; cum ipso Vulg; ~~αυα~~ Syr.

6 ο 1°] A, b, 64; om B al — om τω B, h — εβδομος] A, L, Syr, Vulg al; δευτερος B — εξελθοντες] A, b' al; εξελθοντος B, L; ελθοντες k, 64 — γαρ] A, B al; ουν b; om 71 — εν] A, L, 44, 74, q, t, 236, v; om B, N — πεμπτου] A, L, N, Syr, Vulg, 44, 74, q, y, t, 236, v; πρωτου B al — Κυριου] A, N, 44, e, k, 64, 71, 74, p, y, t, 236, j, v, 248; + επ' αυτω B, [h, n, q], Syr; επ' αυτον γαρ ο Εζδρας ην, ος b; In his enim Esdras Vulg.

τῶν Ἰουδαίων αἰρετίζοντας καὶ τῶν ἱερέων καὶ τῶν Λευιτῶν ὄντων
δὲ αὐτῶν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ βασιλείᾳ συμπορεύεσθαι σοι εἰς Ἱερουσαλήμ.
11 ὅσοι οὖν ἐνθυμοῦνται, συνεξορμάσθωσαν, καθάπερ δέδοκται ἐμοί
τε καὶ τοῖς ἐπτά φίλοις καὶ συμβουλευταῖς· 12 ὅπως ἐπισκέψωνται
τὰ κατὰ τὴν Ἰουδαίαν καὶ κατὰ Ἱερουσαλήμ ἀκολούθως ᾧ ἔχεις
ἐν τῷ νόμῳ τοῦ Κυρίου, 13 καὶ ἀπενεγκεῖν δῶρα τῷ Κυρίῳ ἃ
πῶς ἔβλεπον ἐγὼ τε καὶ οἱ φίλοι εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ πᾶν χρυσίον

answer graciously or kindly," — *κρινας*] pr. *εμαυτου* 44, 71, 74, p, q, y, t, 236 — *αιρετιζοντας*] A, B, L al; *sua sponte* Vulg; *ܐܡܝܢܐ ܕܥܡܐ* Syr. Bewer considers this a doublet for *βουλομενους* along w. *οσοι ουν ενθυμουνται* — *οντων δε αυτων*] A, N, 44, e, k, 64, 71, 74, p, n, q, y, t, 236, j, v, 248; *ܐܝܬܐ ܕܥܡܐ* Syr; *των οντων* b; *και τωνδε* B, [h] — *ημετερα* B al; *ημερα* A.

11 συνεξομασθωσαν] B al; συνεξοματωσαν A, b, N, k, 64, n, j, v — φιλοις και συμβουλευταις] b, Syr, 44, k, 71, 74, p, q, y, t, 236; om και A, B, Vulg al. Cf. VIII:13 where we find οι φιλοι alone.

12 ὡς ... [Ιουδαιαν] ut visitent ea quae aguntur secundum
Judaeam, Vulg; diligenter adtendant Judaeae V. L. C. — τα
κατα] A, 74, q, t, 236, Vulg al; om τα B, b — Ιερουσαλημ]
A, L, Vulg al; — κατα Ιερουσαλημ] B, Syr, p, q, t, 236 (και
τα κατα Ισραηλ 74); om κατα 2° A, L, Vulg al — φ εχεις] h;
ως εχει A, N, 44, k, 64, 71, 74, p, q, y, t, j, v; φ εχει B al;
ois εχει b; ~~ܐܝܬܐ ܕܥܝܬܐ ܕܐܝܬܐ ܕܥܝܬܐ~~ Syr; ως εχεις n;
sicut habes in lege Domini Vulg — εν τη νομφ του Κυριου]
A, N, (ναφ) k, 64, q, y, j, v; om τη 44, 71, 74, p, t — ο νομος
(του b') Κυριου b; νομφ Κυριου B al; York (A. J. S. L. 293) would
rd. ακολουθουντες from observantes of Vulg. Prh. we should
rd. ακολουθως ὡς ἔχει εν τη νομφ του Κυριου. For ως εχει in
this sense "as it is", see Lid. and Sc. sub εγω B II 2.

13 Κυριω] B, b, Syr, h al; + του Ιωλ A Vulg — τφ Κυριω
2η] B, Syr, Vulg al; om A — αυτων] A, B, L, Syr, 44, 71,
t, 236 al; om Vulg (+ cum illo after Jerusalem) — Κυριου]
B, L, Syr, Vulg, N, h; + θεου A al.

καὶ ἀργύριον δ' ἐὰν εὗρεθῇ ἐν τῇ χώρᾳ τῆς Βαβυλωνίας τῷ Κυρίῳ
εἰς Ἱερουσαλὴμ σὺν τῷ δεδωρημένῳ ὑπὸ τοῦ ἔθνους εἰς τὸ ἱερὸν
τοῦ Κυρίου αὐτῶν τὸ ἐν Ἱερουσαλὴμ 14 συναχθῆναι, τό τε χρυσίον
καὶ ἀργύριον εἰς ταύρους καὶ κριοὺς καὶ ἄρνas καὶ τὰ τούτοις
ἀκόλουθα, 15 ὥστε προσενεγκεῖν θυσίας ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τοῦ
ἱεροῦ τοῦ θεοῦ αὐτῶν τὸ ἐν Ἱερουσαλὴμ. 16 καὶ πάντα ὅσα ἂν
βούλῃ μετὰ τῶν ἀδελφῶν σου ποιῆσαι χρυσίῳ καὶ ἀργυρίῳ, επι-
τέλει κατὰ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ σου. 17 καὶ τὰ ἱερὰ σκεύη σου
τὰ διδόμενά σοι εἰς τὴν χρεῖαν τοῦ ἱεροῦ τοῦ θεοῦ σου [παράδος
ἐνώπιον τοῦ θεοῦ] τοῦ ἐν Ἱερουσαλὴμ. 18 καὶ τὰ λοιπὰ ὅσα ἂν
ὑποπίπτῃ σοι εἰς τὴν χρεῖαν τοῦ ἱεροῦ τοῦ θεοῦ σου δώσεις ἐκ
τοῦ βασιλικοῦ γαζοφυλακίου.

19 Καὶ γὰρ δε Ἀρταξέρξης ὁ βασιλεὺς προσέταξε τοῖς γαζοφύλαξι
Συρίας καὶ Φοινίκης, ἵνα ὅσα ἂν ἀποστείλῃ Ἐζρας ὁ ἱερεὺς καὶ
ἀναγνώστης τοῦ νόμου τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου ἐπιμελῶς διδῶσιν
αὐτῷ ἕως ἀργυρίου ταλάντων ἑκατόν, 20 ὁμοίως δὲ καὶ ἕως πυροῦ
χόρων ἑκατόν καὶ οἴνου μετρητῶν ἑκατόν καὶ ἄλλα ἐκ πλήθους.

15 θυσίας] B, b, Syr, Vulg, 44, h, 71, 74, p, q, t, 236; + τῷ
Κυρίῳ A al — του ἱεροῦ] conjecture; του Κυρίου B, Syr, Vulg
(et fere) 74, t, 44, p al; om A, k, 236 — θεοῦ αὐτῶν] A, 44,
71, t, 236; om B, L, N, h.

17 καὶ τα] A al; καὶ κατὰ τα B, 44, 74, p, q, t, 236 — σου
1°] B, h, k, 74; του Κυρίου A, Syr al; om b', 71 Vulg — σοι]
A, b, Vulg, d al; om B, h, Syr al — παραδος . . . θεοῦ] see
E. S. p. 198; αναθησεις Jos.; pones V. L. C.; θησεις εναντιον του
(αυτου and om. sq. k) θεοῦ σου (b, N om.) του εν Ιερουσαλημ
(του x. τ. λ. b Ισραηλ) b, N, e, k, 64, y (see Moulton Z.A.T.W.
XX, 16); om al.

18 βασιλικου] B, b, v al; ἱεροῦ A.

19 καὶ γὰρ δε] A, N, b, 44, h, k, 64, 71, 74, p, n, q, y, t, 236,
j, 248, εἰ γὰρ δε v; καὶ εἰ γὰρ ιδου B [e, δ]; καὶ εἰ γὰρ δε L.

20 καὶ ἀλλα ἐκ πλήθους] (ολα) 74, (αλας) k, p, y, t, 236; ἀλλα
ἐκ πλήθους A, b, (εις πλ.) q, (πληθ^{vid}) t, Syr, Vulg al; et sal

21 πάντα κατὰ τὸν τοῦ θεοῦ νόμον ἐπιτελεσθήτω ἐπιμελῶς τῷ θεῷ τῷ ὑψίστῳ, ἕνεκα τοῦ μὴ γενέσθαι ὀργὴν ἐπὶ τὴν βασιλείαν τοῦ βασιλέως καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ. 22 καὶ ὑμῖν δὲ λέγεται ὅπως πᾶσι τοῖς ἱερεῦσιν καὶ τοῖς Λευίταις καὶ ἱεροφάλταις καὶ θυρωροῖς καὶ ἱεροδοῦλοις καὶ πραγματικοῖς τοῦ ἱεροῦ τούτου μηδεμία φορολογία μηδὲ ἄλλη ἐπιβολὴ γίγνηται καὶ μηδὲνα ἔχειν ἐξουσίαν ἐπιβαλεῖν τι τούτοις.

23 Καὶ σύ, Ἐζρα, κατὰ τὴν σοφίαν τοῦ θεοῦ ἀνάδειξον κριτὰς καὶ δικαστάς, ὅπως δικάζωσιν ἐν ὅλῃ Συρίᾳ καὶ Φοινίκῃ πάντας τοὺς ἐπισταμένους τὸν νόμον τοῦ θεοῦ σου· καὶ τοὺς μὴ ἐπισταμένους διδάξεις. 24 καὶ πάντες ὅσοι ἐὰν παραβαίνωσι τὸν νόμον τοῦ θεοῦ σου καὶ τὸν βασιλικὸν ἐπιμελῶς κολασθήσονται, ἐάν τε καὶ θανάτῳ ἐάν τε καὶ τιμωρίᾳ, ἢ ἀργυρικῇ ζημίᾳ ἢ ἀπαγωγῇ.

sine mensura, et caetera sine mensura V. L. C.; om. καὶ . . . πληθους B, h.

21 παντα] A Vulg al; om. B, b, Syr, h — ἐπιμελως] A, (diligenter) V. L. C., 44, p, al; om. B, b, Vulg, Syr, h, 71, 74 — ἐπι] A, b, N, k, 64, n, v; εἰς B al; 𐤌 Syr — αὐτου] A, L, Syr, Vulg al; om. B.

22 πραγματικοῖς] A, B al; γραμματικοῖς b, Syr, Vulg, N, n, y, 236, v; πρακτικοῖς k; om. 71 — τούτου] A al; του B, b, N, v; om. 64 — μηδεμία φορολογία] A, B al; μηδεμیان φορολογίαν b, 44, 71, p, q, y, t, 236; om. μία 64; μηδε μιαν φιλολογίαν 74 — ἐπιβολή] L, Vulg, Syr^{prh}, v; ἐπιβουλή B, (ἀλλήν ἐπιβουλήν) b', b, 44, 71, 74, p, q, y, t, 236; ἀλλὰ βουλή A — καὶ μηδενά] A, L, (et fere) N, k, 64, n, j, 248; om. καὶ B, h — τι] A, Vulg, V. L. C. al; om. B, b, h, t. York suggests αυτοῖς instead of τούτοις.

23 ὁλη] all vrs. Cf. II : 21, VI : 3, 7 (bis), VI : 26 (bis), VIII : 19 — ἐπισταμενους] B al + δε A, N, 74, p, n, t, 236.

24 τον νομον] pr καὶ B, h — τον βασιλικον] A, y al; του βασιλεως b; τους βασιλικους h; του βασιλικου B — η] A, L, Syr al; μη B, h — ἀργυρικῇ] A al; ἀργυριφ B, b, h (Con. and Stock § 11)

25 Εὐλογητὸς μόνος ὁ Κύριος τῶν πατέρων μου ὁ δὸς ταῦτα εἰς τὴν καρδίαν τοῦ βασιλέως, δοξάσαι τὸν οἶκον αὐτοῦ τὸν ἐν Ἱερουσαλήμ. 26 καὶ ἐμὲ ἐτίμησεν ἔναντι τοῦ βασιλέως καὶ τῶν συμβουλευόντων καὶ πάντων τῶν φίλων καὶ μεγιστάνων αὐτοῦ. 27 καὶ ἐγὼ εὐθαρσῆς ἐγενόμην κατὰ τὴν ἀντίλημψιν Κυρίου θεοῦ μου, καὶ συνήγαγον ἐκ τοῦ Ἰσραὴλ ἄνδρας ὥστε συναναβῆναί μοι.

28 Καὶ οὗτοι οἱ προηγούμενοι κατὰ τὰς πατριὰς αὐτῶν καὶ τὰς μεριδαρχίας, οἱ ἀναβάντες μετ' ἐμοῦ ἐκ Βαβυλῶνος ἐν τῇ βασιλείᾳ Ἀρταξέρξου τοῦ βασιλέως. 29 ἐκ τῶν υἱῶν Φινεές, Γηρσωμ· ἐκ τῶν υἱῶν Ἰθαμάρου, Δανιήλ· ἐκ τῶν υἱῶν Δαυίδ, Ἀττούς ὁ Σεχενίου·

— τιμωριᾶ] A, B al; ατιμιᾶ L; tormentis V. L. C. — ἀπαγωγῇ] A, B al; ὁσμευσαι L; exilio V. L. C. Jos. adds ερρωσο. Cf. Lag. Lat. text cited by Cook: bene valeas.

25 ευλογητος] B, L, h; pr. και ειπεν Εζρας ο γραμματευσ· A, Vulg, Syr, V. L. C., wh. Torrey considers a later addition — μονος] A, B, Syr al; om. L, 71, V. L. C., Vulg — των πατερων μου] A, (fere) v al; meorum V. L. C.; nostrorum Vulg; om. B, L, Syr, h — καρδιαν] A al; + μου B, h.

26 του βασιλεως] A, L, Syr, Vulg al; εναντι των βασιλευοντων B (et fere) h, 71 — και των συμβουλευοντων] Vulg, Syr al; om. b, h; και των συμβασιλευοντων A, N, 74, p, q, t, j, v; και μεγιστανων 71 — εναντι . . . αυτου] in conspectu omnium principum ejus V. L. C. των βασιλευοντων of B al is a telescoping of βασιλεως and συμβουλευοντων.

27 θεου] B; pr. του A, L al.

28 αναβαντες] B, L al; αναβαινοντες A, N, h, k, 64, v.

29 Φινεες] A, L al; Φορος B; Phares Vulg; Syr — Γηρσωμ] hence Ιησωμ N, p, n, t, 236; Γηρσων A; Γηρσαμ L; Γηρσαμι b; Γηρσεμ 44; Γηρσωμης v; Ταροσοτομος B; Gersomus Vulg; Syr — Ιθαμαρου] 44, k, 64, 71, 74, p, n, y, t, j; Ιθαμαρ A, L, N, 248; Ιοαμαρου v (Θ = Θ); Ιεταμαρου B; Siemarith Vulg; Syr — Δανιηλ] L; = ΓΑΜΑΗΛ A, N, 64, n, j; Γαμηλος B; Γαμαλιηλ al; Amenus Vulg; Syr — εκ των υιων] A al; om. εκ B; απο L — Αττους]

30 ἐκ τῶν υἱῶν Φορός, Ζαχαρίας, καὶ μετ' αὐτοῦ ἀπεγράφησαν ἄνδρες ἑκατὸν πενήκοντα· 31 ἐκ τῶν υἱῶν Φαάθ Μωάβ, Ἐλιωνίας Ζαραίου, καὶ μετ' αὐτοῦ ἄνδρες διακόσιοι· 32 ἐκ τῶν υἱῶν Ζαβοῆς, Σεχενίας Ἰεζήλου, καὶ μετ' αὐτοῦ ἄνδρες διακόσιοι· ἐκ τῶν υἱῶν Ἀδίν, Ὠβήδ Ἰωνάθου, καὶ μετ' αὐτοῦ ἄνδρες πενήκοντα·

A, L, 44, 74, p, q, y, t, 236; Λατγους 64; Ατους 71; Λατουσος n; Τατους v; om. B, Syr; Acchus Vulg — ο Σεχενιου] A al; om. B, Syr; ο Σελχωνιου 44; filius Seeciliae Vulg; Αττους... απο των υιων Σεχενιου L; Εχενιου n.

30 εκ των υιων] b', p, Vulg al; απο των υιων L; om. B, Syr; om. εκ A 44, 74, n, t, 236 — Φορος] A al; Φαρς B, b, Vulg; 𐤒𐤓𐤕 Syr — απεγραφησαν] L al; reversi sunt Vulg; απο γραφης A, B, Syr, 64, n, j, v, 248. O = E, and αν om. through haplography before ανδρες.

31 εκ των υιων Φααθ Μωαβ] A al; απο των υιων Φ. Μ. L; εκ των Μααθμωαβ B, h; ex filiis ductoris Moab (ilionis) Vulg; εκ των υιων Φαλεμωαβ N, [v]; Φαλομων e, 64, j, 248; 𐤒𐤓𐤕 𐤒𐤓𐤕 Syr — Ελιωνίας] = Ελιαωνίας A; Αβ]ελιαωνίας e, 64, j, 248 al; Ελιαλωνίας B; Ελιανα L; — ilionis Vulg; Ελιλωνίας 74; Ελιαενιν v; Αβ]ελιακνίας Ald; 𐤒𐤓𐤕 Syr. Cf. IX:22 and 28. — Ζαραιου] A, B, L al; Ζαρςου v; Αζαραιου k; Ζαχαριου n, 248; Zaraei Vulg; 𐤒𐤓 Syr.

32 Ζαβοῆς] A, B al; Zachues Vulg; 𐤒𐤓𐤕 Syr; om. b, k, v — Σεχενίας] A, N, 64, n, 248; Σεχενιου b; Εχενίας 44, p; Ιεχενίας 71; Ειεχονίας B h; 𐤒𐤓𐤕 Syr — Ιεζήλου] A al; Εζήλου 71; Αζιηλ b; Ιεθηλου B, h; Zechoeli Vulg; 𐤒𐤓𐤕 Syr — διακοσιοι] B, h, 71, 74, p, n, q, y, t, 236, Syr; Vulg has ducenti quinquaginta, and A, L al τριακοσιοι — εκ των υιων 2^ο] A al; om. εκ B — Αδιν] A, B (et fere) al; om. Vulg; 𐤒𐤓𐤕 Syr; Αμιναδαβ b; Αδηνωβηδ 44; Αδινωβηδ k, q, t; Αβηνωβηδ v = ΑΔΙΝ + ΩΒΗΔ — Ωβηδ] N, 44, k, 71, 74, n, q, t, p al; Ωβηθ A al; Ουβην B, h — πεντηκοντα] b; pr. διακοσιοι A, B, Syr al due to (ανδρε) ς' = 200.

33 ἐκ τῶν υἱῶν Ἑλάμ, Ἰεσσίας Γοθολίου, καὶ μετ' αὐτοῦ ἄνδρες ἐβδομήκοντα· 34 ἐκ τῶν υἱῶν Σαφατία, Ζαβδίας Μιχαήλου, καὶ μετ' αὐτοῦ ἄνδρες ἐβδομήκοντα· 35 ἐκ τῶν υἱῶν Ἰωάβ, Ἀβαδίας Ἰεζήλου, καὶ μετ' αὐτοῦ ἄνδρες διακόσιοι δέκα ὀκτώ· 36 ἐκ τῶν υἱῶν Βανιάς, Σαλιμῶθ Ἰωσαφίου, καὶ μετ' αὐτοῦ ἄνδρες ἑκατὸν ἐξήκοντα· 37 ἐκ τῶν υἱῶν Βηβαί, Ζαχαρίας Βηβαί, καὶ μετ' αὐτοῦ ἄνδρες εἴκοσι ὀκτώ· 38 ἐκ τῶν υἱῶν Ἀσγάδ, Ἰωάννης Ἀκατάν, καὶ μετ' αὐτοῦ ἄνδρες ἑκατὸν δέκα· 39 ἐκ τῶν υἱῶν Ἀδωνικάμ οἱ ἑσχατοί,

33 Ηλαμ (or) Ελαμ] A al; Ηλαν 248; Ιλαμ b'; Αιλαμ L; Sala; Maasias Vulg = ΕΛΑ: ΜΙΕΣΙΑΣ; ܠܡܫܝܐ Syr = (Λαμ, Εσιας B;) Λαμ B; (E. S. p. 99). Cf. Esd. IX: 27 for Ηλαμ — Ιεσσιας] A, L al (E. S. p. 99); Εσιας B — Γοθολιου] A, B al; Γοθονιου b; Gotholiae Vulg; ܠܕܠܝܐ Syr (Γ seems to be γ).

34 om. A — Σαφατια] cf. Esd. V: 9 and V: 34 and many MSS.; Σαφατιου b; Σοφοτιου B; Saphatie Vulg; ܠܫܦܬܝܐ Syr — Ζαβδίας] L; Ζαραϊας B al = ΖΑΡΑΙΑΣ = ΖΑΒΔΙΑΣ; Ζαρεας k, 74; Zarias Vulg; ܙܪܝܐ Syr.

35 Ιεζήλου] A, B al; Ιειηλ L; Πεζήλου N, v; om. 44; Jeheli Vulg; ܝܗܝܠܝܐ Syr. Prh. originally ΙΕΧΙΗΛΟΥ — διακοσιοι δεκα οκτω] b; 212 A, B al (prh. rdg. ܕܢܝܫܝܡ for ܕܢܝܫܝܡ).

36 Βανιάς, Σαλ(ε)ιμῶθ] B (et fere) al; [Βανι· Ας]σαλιμῶθ A, 64, t, j; Σαλιμῶθ Βανιας L; Baniae: Salimoth Vulg; ܠܫܠܝܡܘܬ ܒܢܝܐ for ܠܫܠܝܡܘܬ Syr.

37 υἱων Βηβαί] cf. Esd. V: 13; Βαβι A al is a possible reading but is more probably a corruption of BHBAI as is BAIHP of B; Beer Vulg; Βοκχει L; Μοκχει b'; Σαβι Ald = (Βαβι of A al); ܠܒܒܝ Syr — Ζαχαρίας] A, L al; Ζαχαριαι B — Βηβαί] A al; om. 44, 71; Βηβι v; Βιβαι 248; Βηβε N; Βημαι B; Bebei Vulg; ܒܒܝ, Syr; υἱος Βαβηι L.

38 εκ των υιων] A, Syr, Vulg al; απο τ. υ. L; υιοι B — Ασγάδ] L; Ασταθ [A] B, h; (Αστατ N, v; Αγαθ 44; Ασαθ 71) all corruptions of ΑΣΓΑΔ; Ezead Vulg; ܠܐܫܬܐܬ Syr — Ἀκαταν] A, B al; Eccetan Vulg; υἱος Ακκαταν L, γ; ܠܕܐܬܐ, ܐܬܐ Syr.

39 Αδωνικάμ] A, L al; Αδω[]καμ N; Αδωνικαμ B — Ελιφαλατος] A, 44, k, 71, 74, p, q, γ, t, j, v (et fere) L, N, n

καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα αὐτῶν· Ἐλιφάλατος, Ἰεουήλ καὶ Σαμαίας,
καὶ μετ' αὐτῶν ἄνδρες ἐβδομήκοντα· 40 ἐκ τῶν υἱῶν Βαγοί, Οὐθὶ
ὁ τοῦ Ζακχάρου, καὶ μετ' αὐτοῦ ἄνδρες ἐβδουήκοντα.

41 Καὶ συνήγαγον αὐτοὺς ἐπὶ τὸν λεγόμενον Ἑρα ποταμόν, καὶ παρεβόλομεν αὐτοῖσι ἡμέρας τρεῖς, καὶ κατέμαθον αὐτούς. 42 καὶ ἐκ τῶν ἱερέων καὶ ἐκ τῶν Λευιτῶν οὐχ εὗρον ἐκεῖ, 43 καὶ ἀπέστειλα

Ελειφαλα του Β al; Eliphalam Vulg; ܐܠܝܦܗܠܐ Syr — Ιεουηλ] A, k, 74, q, y, t, 236, j, 248; ος Ιεουηλ N; του Ιεουηλ 64; Ιεουλ 71; Ιεουηλ p; Ιειηλ L; ο Σιεουηλ n; Ιεθυηλ v; om. 44; του Ιεουηλ B [h, e, b']; filius Gebel Vulg; ܒܝܠܝܐ, ܒܝܠ Syr.

40 Βαροι] Cf. V:8 and 14 > Βαγο· A; Βαναι B h (=Βαροι); Βαραι k; Βαρο(ουθι) 64, j, 248; Βαγων 71; Βαροια L; Βαρους v; Βαρω al; حارو, حارو Syr; om. Vulg entire verse w. e, n.
— Ουθι ο του] A, k, 74, 248, [Ουθι ω του] q, [ουτου] j; Ιες του Ταδισουρου v al; om. 44, 71; Ουτου of B = ο του and Ουθι was lost through homoeoteleuton; Ωθαι και Ζαχχουρ L — Ζαχχουρου] = Ισταλκουρου A, q, al, I belonging to ΟΥΘΙ, Σ = Ζ, Λ = Χ; Ιστακαλκου B; Ζαχχουρ b; Ισκακουρου j, om. 44, 71; Ιεσταλκουρου k; Ιστακουρου 74; Ιστακυρου 248.

41 συνηγαγον] A, L, Syr, Vulg al; συνηγαγων B — επι] A, B al; παρα b — Εσα] Torrey's conjecture; or Εσια L; Θεραν A al; Ποθουαι and Θεραν N; Ευα Jos. Ant. I, I, 2; Θοουραν v; Θεια b', b; Thia Vulg; ܬܝܐ and ܬܝܐ Syr in v. 60; om. B. Original rd. either ܬܝܬܐ or ܬܝܬܐ i. e. EEPA or EEIA whence ΘEPA or ΘEIA and Thia; Jos.: εις το περαν του Ευφρατου. Bewer considers τον λεγομενον = TONΛ = (ΑΟΥΑ), ΕΓΟΜΕ-ΝΟΝ = (ΠΟΤΑΜΟΝ) and that ΘEPAN of A is a correction. II Esdras Θουε B; Αουε A.

42 των ιερων B, L, Syr al; υτων των (ιεραιων) ιερων A, Vulg (et fere) N, 44, k, 71, 74, p, n, q, y, t, v, 248; — Λευι- των] A, B, Syr Vulg al; pr. υτων των v — ευρον] b, k, 71, 74, v, Syr Vulg (non inveni) V. L. C.; ευρων A, B al.

43 και 1°] b, 44, 71, Syr, Vulg; om. A, B al — Ἰδουηλον] A, B al; Ἰδουηδον N; ἰδου ηλθον e, k, 64, n; Eccelon (Ecce = ἰδου

τῶν υἱῶν Χανουναίου καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν ἄνδρες εἴκοσι· 48 καὶ ἐκ τῶν ἱεροδούλων ὧν ἔδωκε Δαυὶδ καὶ οἱ ἡγούμενοι εἰς τὴν ἐργασίαν τῶν Λευιτῶν ἱεροδούλους διακοσίους καὶ εἴκοσι· πάντων ἐσημάνθη ἡ ὀνοματογραφία. 49 καὶ ἡβξάμην ἔκει νηστείαν τοῖς νεανίσκοις ἔναντι Κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν, 50 ζητῆσαι παρ' αὐτοῦ εὐδοσίαν ἡμῖν τε καὶ τοῖς συνοῦσιν ἡμῖν τέκνοις ἡμῶν, καὶ κτήνεσιν. 51 ἐνετρέπην γὰρ αἰτῆσαι τὸν βασιλέα πεζοὺς τε καὶ ἵππεῖς εἰς προπομπὴν ἔνεκεν ἀσφαλείας τῆς πρὸς τοὺς ἐναντιούμενους ἡμῖν. 52 εἵπομεν γὰρ τῷ βασιλεῖ ὅτι Ἰσχυὸς τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἔσται μετὰ τῶν

The Syr. would give us the following: Καὶ Ἀσεβιαν καὶ Ἀννουνον καὶ Ἰωσαιαν ἐκ τῶν ἀδελφῶν τῶν υἱῶν Χανουναίου καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν ἄνδρες εἴκοσι — ἄνδρες εἴκοσι] A, N, 44, k, 64, p, n, t, 236, v, 248; tr. B al; om. ἄνδρες b.

48 ἱεροδούλους διακοσίους καὶ εἴκοσι] A, v al; Ναθιναῖοι διακοσίοι εἴκοσι πάντες b; ἱεροδούλοι διακοσίοι εἴκοσι B, h — ἐσημάνθη] B al; οὗτοι ἐσημάνθησαν b; ὀνομασθῆ A — ἡ ὀνοματογραφία] A al; om. ἡ B 44, h, p; ἐν ὀνοματογραφίᾳ b.

49 τοῖς νεανίσκοις] A, B, Vulg, Syr al. Prh. misr. ܪܓܢܐ for ܪܗܢܐ and om. ܬܡܢܓܬܐ ܡܢ ܬܝܡܐ (Ball) — τοῦ θεοῦ] A, k, 64, Syr, (om. τοῦ) N, 44, 74, t, 236, v, j, 248; om. ἡμῶν 71; om. τοῦ θεοῦ B, L, Vulg, h, al.

50 συνοῦσιν ἡμῖν] A, L, Vulg, Syr al, (ἡμῶν) k; συνοικουσιν ἡμῖν 74; om. B, h, 71 — καὶ τοῖς κτήνεσιν] A, B al; καὶ τοῖς κτήνεσιν ἡμῶν καὶ πασι τοῖς συνοῦσιν ἡμῖν L.

51 αἰτῆσαι τὸν βασιλέα] A, L, Vulg, V. L. C. (petere a rege) Syr al; ζητῆσαι τὸν βασιλέα e, y; om. αἰτῆσαι v; om. αἰτῆσαι τὸν βασιλέα B, h — πεζοὺς τε καὶ ἵππεῖς] A, Vulg al; ἵππεῖς καὶ πεζοὺς B, b, Syr, h — εἰς προπομπὴν] b; καὶ προπομπὴν A al. The εἰς was lost due to IIIIEIΣ; in comitatu Vulg; ܐܠܐܝܝܢ Syr — ἐναντιούμενους] A, Syr^{vid} ܐܢܬܝܟܝܡܝܢ ܐܢܬܝܟܝܡܝܢ ܐܢܬܝܟܝܡܝܢ al; ἐναντίους B, b, h is a haplogram for ἐναντι[οῦμεν]ους.

52 ἡ Ἰσχυὸς b al; om. ἡ [A] B, 44, 74, p, t, v.

χαλκοῦ χρηστοῦ στίλβοντα χρυσοείδη σκεύη δώδεκα. 57 καὶ εἶπον αὐτοῖς Καὶ ὑμεῖς ἅγιοι ἐστε τῷ Κυρίῳ καὶ τὰ σκεύη ἅγια, καὶ τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον εὐχὴ τῷ Κυρίῳ, Κυρίῳ τῶν πατέρων ἡμῶν. 58 ἀγρυπνεῖτε καὶ φυλάσσετε ἕως τοῦ παραδοῦναι ὑμᾶς αὐτὰ τοῖς φυλάρχοις τῶν ἱερέων καὶ τῶν Λευιτῶν καὶ τοῖς ἡγουμένοις τῶν πατριῶν τοῦ Ἰσραὴλ ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐν τοῖς παστοφορίοις τοῦ οἴκου τοῦ Κυρίου ἡμῶν. 59 καὶ οἱ παραλαβόντες οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον καὶ τὰ σκεύη εἰς Ἱερουσαλὴμ ἤνεγκαν εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ Κυρίου.

60 Καὶ ἀναξέξαντες ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ Ἐερα τῇ δωδεκάτῃ τοῦ πρώτου μηνὸς εἰσῆλθομεν εἰς Ἱερουσαλὴμ κατὰ τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ Κυρίου ἡμῶν τὴν ἐφ' ἡμῖν· καὶ ἐρύσατο ἡμᾶς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ

57 Κυριῳ] B, L, Vulg, Syr al; + Κυριος A, N, 64, 74, p, t, 236, j, v, 248 — αγια] A, N, L, k, p, n, t, v, 248; pr. τα B al — ημων] A, B, Vulg al; υμων Syr.

58 υμας αυτα] b al; tr. A, B, h, k, p, t, 236; om. υμας N, v — ηγουμενοις] B, L al; ηγεμονοις A.

59 οι ιερεις] A, B al; om. οι b, 44, 71 — οι Λευιται] A, B al; om. οι b, 44, 71 — εις Ιερουσαλημ] b, in Jerusalem Vulg. Bewer suggests tentatively that TA EN = KAI EIS; τα εν Ιερουσαλημ A, B, Syr al. εν Ιερουσαλημ is prb. from v. 58 — ηνεγκαν] B, L, h [A]; εισηνεγκαν al, intulerunt in Jerusalem Vulg.

60 ποταμου] A, L, Syr, Vulg al; τοπου B — Εερα] or Εεια as in L, conjecture; Θερα Vulg; Θερα A, B al; Θεραν 248; Θεια b, b'; 𐤀𐤍𐤔𐤏 Syr (Sée v. 41) — πρωτου] B, L, Syr, Vulg, V. L. C. al; om. A, e — μηνος] + εως A, B, h, (promovimus . . . usquequo) Vulg, (donec) V. L. C, v al; om. εως b, e, n, j, 248, Syr (but cf. εως and 𐤀𐤍𐤔𐤏). Unless we read a finite verb here as Vulg does, instead of a participle as all MSS. and Syr have, we shall have to leave out εως before εισηλθομεν N. B. εως and the subjunctive in v; or more probably εως is a dittograph for εις. — εισηλθομεν] A, (εισηλωμεν) v, e, n, j, 248, Vulg, Syr al; ηλθομεν b; introivimus Vulg; ηλθοσαν B, h, venerunt

αὐτῇ τῇ ὥρᾳ. 63 οἱ δὲ παραγενόμενοι ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας προσ-
 ἤνεγκαν θυσίας τῇ θεῷ τοῦ Ἰσραήλ, ταύρους δώδεκα ὑπὲρ παντὸς
 Ἰσραήλ, κριοὺς ἐνενήκοντα ἑξ, ἄρνas ἐβδομήκοντα δύο, τράγους
 ὑπὲρ σωτηρίου δώδεκα· ἅπαντα θυσίαν τῇ Κυρίῳ. 64 καὶ ἀπέδωκαν
 τὰ προστάγματα τοῦ βασιλέως τοῖς βασιλικοῖς οἰκονόμοις καὶ τοῖς
 ἐπάρχοις κοίλης Συρίας καὶ Φοινίκης, καὶ ἐδόξασαν τὸ ἔθνος καὶ
 τὸ ἱερὸν τοῦ Κυρίου.

65 Καὶ τούτων τελεσθέντων προσήλθοσάν μοι οἱ ἡγούμενοι
 λέγοντες 66 Οὐκ ἐχώρισαν τὸ ἔθνος τοῦ Ἰσραήλ καὶ οἱ ἄρχοντες
 καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται τὰ ἀλλογενῆ ἔθνη τῆς γῆς καὶ τὰς
 ἀκαθαρσίας αὐτῶν, τῶν Χανααίων καὶ Χετταίων καὶ Φερεζαίων
 καὶ Ἰεβουσαιῶν καὶ Μωαβιτῶν καὶ Αἰγυπτίων καὶ Ἰδουμαίων.
 67 συνήκhsαν γὰρ μετὰ τῶν θυγατέρων αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ καὶ οἱ

63 τῇ θεῷ] A, B, Syr al; pr. Κυρίῳ L, Vulg, 44, (et fere) k;
 τῷ Κυρίῳ h; Κυρίῳ 71 — ταυρους δωδεκα υπερ παντος Ισραηλ
 κριους] A al; om. B, 236, because of homoeoteleuton due to Ισραηλ
 occuring twice but Κυρίῳ after Ισραηλ = κριοις as shown by
 comparing w. Syr. *l-wl* = κριοις (Bewer 79) — δυο] A, L, Vulg,
 248 al; εξ B — σωτηριου] A, B, Syr al; περι αμαρτιας b; υπερ
 αμαρτιας b; pro salute Vulg — απαντα] A, B al (Thack. Gr.
 p. 138) τα παντα ολοκαυτωματα L.

64 και απεδωκαν] A, B, L al; και edωκαν h; — κοιλης] A,
 Syr, Vulg al, om. B, b, h.

65 τουτων] A, (τουτων τοινυν) 44, (τουτων ουτω) k; των B, h.

66 ουκ εχωρισαν] A, B, Syr al; ουκ εχωρισθη L; non segre-
 gaverunt Vulg — το εθνος του Ισραηλ] A, L, V. L. C., Vulg,
 Syr al; om. B — τα αλλογενη εθνη] A, Syr al; απο των αλλο-
 γενων εθνων b; και αλλογενη εθνη B, Vulg; αλλα εθνη γενη h
 — και τας] A, Syr al; om. B, h; απο της ακαθαρσιας αυτων b;
 propter immunditias horum V. L. C. — αυτων] B, b, Syr, Vulg,
 h, V. L. C.; απο των εθνων A, 44 al; των εθνων 71 — των]
 A al; om B.

67 συνηκhsαν γαρ] L al; conjuncti enim sunt Vulg; *o:ma*
~~ma~~ Syr; Συνηκισαν τας B; συνηκhsαν γαρ τινας A — μετα

οἰοὶ αὐτῶν· καὶ ἐπεμίγη τὸ σπέρμα τὸ ἅγιον εἰς τὰ ἄλλογενῆ ἔθνη τῆς γῆς, καὶ μετεῖχον οἱ προηγούμενοι καὶ οἱ μεγιστάνες τῆς ἀνομίας ταύτης ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ πράγματος. 68 καὶ ἅμα τῷ ἀκοῦσαί με ταῦτα διέρρηξα τὰ ἱμάτια καὶ τὴν ἱερὰν ἐσθῆτα καὶ κατέτιλα τοῦ τριχώματος τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ πώγωνος, καὶ ἐκάθισα σύννους καὶ περίλυπος. 69 καὶ ἐπισυνήχθησαν πρὸς μὲ ὅσοι ποτὲ ἐπεκινούντο ἐπὶ τῷ ῥήματι Κυρίου θεοῦ Ἰσραὴλ ἐμοῦ πενθοῦντος ἐπὶ τῇ ἀνομίᾳ, καὶ ἐκαθήμην περίλυπος ἕως τῆς δειλινῆς θυσίας. 70 καὶ ἐξεγερθεῖς ἐκ τῆς νηστείας, διερρηγμένα ἔχων τὰ ἱμάτια καὶ τὴν ἱερὰν ἐσθῆτα, κάμφας τὰ γόνατα καὶ ἐκτείνας τὰς χεῖρας πρὸς τὸν Κύριον ἔλεγον 71 Κύριε, ἥσχυμαι, καὶ ἐντέτραμμαι κατὰ πρόσωπόν σου. 72 αἱ γὰρ ἁμαρτίαι ἡμῶν ἐπλεόνασαν ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς ἡμῶν, αἱ δὲ ἄγνοιαὶ ἡμῶν ὑπερήνεγκαν ἕως τοῦ

των θυγατερων] A, Syr al; om. μετα B; ταις θυγατρασιν αυτων b, Vulg — και 1°] B, L, Vulg al; om. A, 44, 64, 74, p, n, t, 236, j, v, 248.

68 και 1°] B, L, Vulg, Syr; et cum audisset Esdras haec V. L. C.; και εγενετο A, N, 44, e, 64, 74, p, n, y, t, 236, j, v, 248 — με] A, B, Syr, Vulg al; (τον) Εσδραν b, V. L. C. — διερρηξα] A, Syr, Vulg al; διερρηξε b, V. L. C., t; ερρηξα B, h — και κατετιλα] A al; κατετεινον B, h; και κατατιλας b, Vulg — του τριχωματος] A, B al; τας τριχας b — της κεφαλης] A, B, L al; pr. και 64, j — εκαθισα] A, B, Syr, Vulg al; εκαθισε L.

69 επισυνεχθησαν . . . οσοι] B, L, Syr, Vulg; pr. παντες b; + ησαν ζηλωται· και οσοι A; επισυνεχθησαν e, 64, j — προς με] A, B, Syr, Vulg al; προς αυτον b — επι] A, Syr, Vulg^{via} al; om. B, b, h — Κυριου] A, B, Vulg, Syr al; om. b, 44 — θεου] A, Syr, 64, p, t, 236, v, 248 al; om. B, N, h; pr. του b, 44; του Κυριου θεου Ισραηλ k.

70 ελεγον] A, B, Vulg, Syr al; ειπεν b.

71 ησχυμαι] Thack. Gr. p. 224 — και] b, Vulg, Syr al; om. και A, B, 44, h, 64, 74, p, n, t, 236, v, 248.

72 υπερ τας κεφαλας ημων] A, B, Vulg al; υπερ τας τριχας της κεφαλης ημων b; super capillos capitis nostri V. L. C. —

ἡμᾶς οὐκ ἐγκαταλείφθημεν ὑπὸ τοῦ Κυρίου ἡμῶν, 77 ἀλλὰ ἐποίησεν ἡμᾶς ἐν χάριτι ἐνώπιον τῶν βασιλέων Περσῶν, δοῦναι ἡμῖν τροφήν 78 καὶ δοξάσαι τὸ ἱερόν τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ ἐγειραι τὴν ἔρημον Σιών, δοῦναι ἡμῖν στερέωμα ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Ἱερουσαλήμ. 79 καὶ νῦν τί ἐροῦμεν, Κύριε, ἔχοντες ταῦτα; παρέβημεν τὰ προσταγμάτά σου ἃ ἔδωκας ἐν χειρὶ τῶν παίδων σου τῶν προφητῶν λέγων 80 ὅτι Ἡ γῆ εἰς ἣν εἰσέρχεσθε κληρονομήσαι, ἔστι γῆ μεμολυμένη μολυσμῷ τῶν ἀλλογενῶν τῆς γῆς, καὶ τῆς ἀκαθαρσίας αὐτῶν ἐνέπλησαν αὐτήν. 81 καὶ νῦν τὰς θυγατέρας ὑμῶν μὴ συνοικίσητε τοῖς υἱοῖς αὐτῶν, καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῶν μὴ λάβητε

λειφθῆμεν] A, B, L al; κατελειφθῆμεν h, 64 — ἡμων 2°] + Iηλ A* ^{via} — υπο] B, L al; απο A, N, 44, k, 64, 74, p, t, 236, j, 248.

77 ἀλλὰ ἐποίησεν . . . χάριτι] A, B, L, Syr al; sed constituit nos in gratia Vulg; sed dedisti nobis gratiam V. L. C. — ἡμας] A, B, L, Syr, Vulg al; ἡμιν 44, 74, p, q, t, v — ἡμιν] A, B, L, Syr al; et dedisti nobis misericordiam V. L. C.; ponens nobis reges Persarum dare cibum Vulg; ἡμων al — τροφήν] A, B, Syr; cibum Vulg al; misericordiam V. L. C. and ἐλεον b.

78 τοῦ Κυρίου] A, Syr, (Domini Dei) Vulg al; om. B, b, h; τοῦ θεοῦ k — καὶ ἐγειραι] A, B, L al; om. καὶ 44; καὶ ἐγειραι j, 248 — δοῦναι ἡμιν στερεωμα] et dedisti nobis soliditatem V. L. C.; dare nobis stabilitatem Vulg — καὶ Ἱερουσαλήμ] καὶ Ἰσραηλ 44; καὶ ἐν Ἱερουσαλήμ p, 236.

79 καὶ νῦν] om. νῦν 71 — ἐροῦμεν] B, L al; αἰρούμεν A — ταῦτα] A, L, Syr, Vulg al; αὐτα B, h — παρεβημεν] A, L, Vulg, Syr al; παρεβησαν B, h; + γαρ A, Vulg al; om. γαρ B, b, Syr, 44, 71, h.

80 μεμολυμένη] A, n, 44, b' (Thack. Gr. p. 224); μεμολυσμένη B, 74 — τῶν ἀλλογενῶν] A, B al; pr. υπο b.

81 ὡμων] B, L, Vulg al; om. ὡμων Ald — αὐτῶν] A, Syr, 44, k, 64, 71, 74, p, n, y, t, 236, v, 248; υἱοῖς] B, L al; τεχνοῖς A — αὐτῶν] B, L, Vulg al — ὡμων] A, N, Syr, k,

τοῦ Ἰσραήλ, ἀληθινὸς εἶ· κατελείφθημεν γὰρ ῥίζα ἐν τῇ σήμερον·
87 ἰδοὺ νῦν ἐσμεν ἐνώπιόν σου ἐν ταῖς ἀνομίαις ἡμῶν· οὐ γὰρ
ἔστιν στήναι ἔτι ἔμπροσθέν σου ἐπὶ τούτοις.

88 Καὶ ὅτε προσευχόμενος Ἐζρας ἀνθωμολογεῖτο κλαίων χαμαι-
πετῆς ἔμπροσθεν τοῦ ἱεροῦ, ἐπισυνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ἀπὸ Ἱερου-
σαλὴμ ὄχλος πολὺς σφόδρα, ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ νεανία·
κλαυθμὸς γὰρ ἦν μέγας ἐν τῷ πλήθει. 89 καὶ φωνήσας Σεχενίας
Ἰεήλου τῶν υἱῶν Ἰσραήλ εἶπεν Ἐζρα· Ἡμεῖς ἡμάρτομεν εἰς τὸν
Κύριον· καὶ συνφκήσαμεν γυναῖξιν ἄλλογενέσιν ἐκ τῶν ἔθνων τῆς

verus Dominus es V. L. C.; Verax es Vulg — κατελείφθημεν
γὰρ] A, B, L al; ܠܡܫܥܝܠ ܠܡܫܥܝܠ ܠܡܫܥܝܠ Syr; remissi sumus sicut
radix in hodierna die V. L. C.; Derelicta est enim radix usque
in hodiernum diem Vulg; κατελείφθη μεν γὰρ η — ἐν τῇ σήμερον]
A, B, L al; ἐκ τῆς σήμερον j, 248.

87 ἰδοὺ νυν] A, Vulg, Syr al; pr. καὶ b; om. νυν B, h — ετι]
A, B, L, Syr, Vulg, k, n; om. 44, 74, v.

88 καὶ ὅτε προσευχομενος] A, B al; καὶ ἐν τῇ προσευχεσθαι,
ܠܥܡܝܠ ܠܥܡܝܠ ܠܥܡܝܠ ܠܥܡܝܠ Syr; et cum adorando confiteretur Vulg;
καὶ ὅτε προσηυχόμεν v — ἀνθωμολογεῖτο κλαίων] A, B al; καὶ
ἀνθωμολογεῖσθαι καὶ κλαίνειν b — χαμαιπετῆς] A, B, al; καὶ
πεπτωκεναι χαμαι b; χαμαι περὶ τῆς 44, 71, p — ἐπισυνήχθησαν]
A, B, L, Vulg, Syr al; + δε 44 — ἀπο] B, L al; ἐξ A, 44, 64,
74, p, n, t, 248; om. v — καὶ νεανία] A, L, Syr, Vulg al; om.
καὶ B, h; + παιδαρία b, Vulg, Syr = doublet.

89 καὶ φωνήσας] A, B al; ἀπεκρίθη L — Σεχενίας] L; Ἰεχονίας
A, B, Vulg; ܠܥܚܢܝܐ Syr al. ΣΕΧΕΝΙΑΣ = ΙΕΧΟΝΙΑΣ — τῶν
υἱῶν Ἰσραήλ] B, L, Syr, Vulg al; om. 71; pr. ο A (but prh.
= Ἰεηλ + ο as Ἰειηλ + ου in b, Ἰεηλ is prh. due to Ἰσραηλ
above instead of ΗΛΑΜ) — Ἐζρα] Vulg; τῷ Εσδρα L, 44, 71,
74, p, t, 236; Εζρα A, Εσρα B, Εσδρα al, and Syr Εσδρας h;
— εἰς τὸν Κύριον] B, L, Vulg, Syr al; πρὸς Κύριον (τον 44) θεον N;
+ θεον 64, 74, p, n, t, 236, j, v, 248; εἰς θεον 71 — καὶ συν-
φκήσαμεν] 44, p, v; καὶ συνφκισαμεν A, N, k, 64, 71, 74, n, t,
236, j, 248; καὶ κατφκήσαν B; καὶ κατφκισαμεν h, b'; καὶ κατ-

μετὰ σοῦ ἰσχύον ποιεῖν. 92 καὶ ἀναστάς Ἐζρας ὥρκισε τοὺς
φυλάρχους τῶν ἱερέων καὶ τῶν Λευιτῶν καὶ παντὸς τοῦ Ἰσραὴλ
ποιῆσαι κατὰ ταῦτα, καὶ ὤμωσαν.

92 των Λευιτων] B, b; om. των A al — και 3°] b, Vulg, et
omnem populum Israel V. L. C.; et omnem Israel Vulg; om.
και A, B, Syr al — και ωμωσαν] A, B, Syr, Vulg al; om. L, j, 248.

IX

1 Καὶ ἀναστὰς Ἐζρας ἀπὸ τῆς αὐλῆς τοῦ ἱεροῦ ἐπορεύθη εἰς τὸ παστοφόριον Ἰωανᾶν τοῦ Ἐλιασίβου, 2 καὶ αὐλισθεῖς ἐκεῖ ἄρτου οὐκ ἐγεύσατο οὐδὲ ὕδωρ ἔπιεν, πενθῶν ὑπὲρ τῶν ἀνομιῶν τῶν μεγάλων τοῦ πλήθους. 3 καὶ ἐγένετο κήρυγμα ἐν ὅλῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Ἰερουσαλὴμ πᾶσι τοῖς ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας, συναχθῆναι εἰς Ἰερουσαλὴμ· 4 καὶ ὅσοι ἂν μὴ ἀπαντήσουσιν ἐν δυσὶν ἢ τρισὶν ἡμέραις κατὰ τὸ κρίμα τῶν προκαθημένων πρεσβυτέρων, ἀνιερωθήσονται τὰ κτήνη αὐτῶν, καὶ αὐτὸς ἀλλοτριωθήσεται ἀπὸ τοῦ πλήθους τῆς αἰχμαλωσίας.

1 και αναστας] om. 44, 71 — απο της αυλης του ιερου] απο του πληθους 44; de terra areae templi Domini V. L. C. — επορευθη εις το παστοφοριον] et abiit in locum Thesau. V. L. C., Syr — Ιωαναν] A, 71, 74, p, n, q, t, j, 248; Ιωνα B; Jonathae Vulg; Syr; om. b, V. L. C. — Ελιασιβου] A al; Νασ(ε)ιβου B, h; Nasabi Vulg; om. b, 44, V. L. C.; Syr. ΕΛΙΑΣΙΒΟΥ = ΝΑΣΙΒΟΥ. Cf. V: 24.

2 αυλισθεις] A, B^{ab} al; αυλισθει B* — υπερ] B, b, Syr, h, (super) Vulg; επι A al — των μεγαλων] A, B, L;   Syr; om. 44; super iniquitatem multitudinis Vulg.

4 και αυτος] A, B, Vulg, Syr, et ipse hostis vocaretur a populo Israel V. L. C., και αυτοι b — απαντησουσιν] B; απαντησωσιν A.

5 Καὶ ἐπισυνήχθησαν πάντες οἱ ἐκ τῆς φυλῆς Ἰούδα καὶ Βενιαμὶν ἐν τρισὶν ἡμέραις εἰς Ἱερουσαλήμ· οὗτος ὁ μὴν ἑνατος τῇ εἰκάδι τοῦ μηνός. 6 καὶ συνεκάθισαν πᾶν τὸ πλῆθος ἐν τῷ εὐρυχώρῳ τοῦ ἱεροῦ τρέμοντες διὰ τὸν ἐνεστῶτα χειμῶνα. 7 καὶ ἀναστὰς Ἐζρας εἶπεν αὐτοῖς Ὑμεῖς ἡνομήσατε καὶ συνφκήσατε γυναῖξιν ἀλλογενέσιν, τοῦ προσθεῖναι ἀμαρτίας τῷ Ἰσραήλ. 8 καὶ νῦν δότε ὁμολογίαν καὶ δόξαν τῷ Κυρίῳ θεῷ τῶν πατέρων ἡμῶν, 9 καὶ ποιήσατε τὸ θέλημα αὐτοῦ καὶ χωρίσθητε ἀπὸ τῶν ἐθνῶν τῆς γῆς καὶ ἀπὸ τῶν γυναικῶν τῶν ἀλλογενῶν. 10 καὶ ἐφώνησαν πᾶν τὸ πλῆθος καὶ εἶπον μεγάλη τῇ φωνῇ Οὕτως ὡς εἵρηκας ποιήσομεν. 11 ἀλλὰ τὸ πλῆθος πολὺ καὶ ἡ ὥρα χειμερινή, καὶ οὐκ ἰσχύομεν στήναι αἵθριοι·

5 παντες] L, Syr, Vulg al; om. [A], B, h — εις] A, B, Syr al; εν 64, j, v, 248, Vulg — ουτος ο μην ενατος] A, B, Syr, Vulg al; εν τῳ μηνι τῳ ενατῳ b.

6 συνεκαθισαν] B, Syr al; συνεκαθισε A, L, Vulg, 44, k, 64, 74, p, q, t, 236, 248 — τη] [A], B, 74; τῳ L al — δια] L, Syr, Vulg, 44 al; om. [A], B, h.

7 συνφκησατε] L; συνφκισατε A (et fere) b' 44, p, v al; συν οικησατε B — γυναιξιν αλλογενεσιν] B, L al; γυναικας αλλογενεις A, 44, k, 71, 74, p, n, q, t, 236, j, v, 248 — του] A, 44, p, v al; om. B, b, h — αμαρτιας] A, L, Syr al; αμαρτιαν B, h.

8 και νυν δοτε x. τ. 'ε.] Et nunc confitemini Domino, et date gloriam Deo patrum nostrorum V. L. C. — και 2°] Syr, Vulg, b, 44, 71, y, V. L. C.; om. και [A], B al; om. δοξαν τῳ k. Prh. we should om. και and rd. as doublet: ομολογιαν (δοξαν).

9 των γυναικων] A, L, Syr, Vulg, V. L. C; om. B, h.

10 εφωνησαν] A, B, h, k, 64, 71, 74, p, t, Syr; but sng. in Vulg 44, b al (απεκριθη, ειπεν, εφωνησεν) — και ειπον] A, B, Vulg, Syr, k, 64, p, t, v; και ειπεν b, 74, 236; om. 44 — ποιησομεν] A, B, L, al; ποιησωμεν b' 44, t.

11 η] A, L, 44, k, 64, 74, p, n, t, j, v, 248; om. B, h — ισχυομεν] A, L al; ισχυσομεν B — και ουκ . . . αιθριοι] non sufficimus resistere ex matutino V. L. C. — αιθριοι] A, L, Syr,

καὶ τὸ ἔργον ἡμῖν οὐκ ἔστιν ἡμέρας μιᾶς οὐδὲ δύο, ἐπὶ πλεῖον γὰρ ἡμάρτομεν ἐν τούτοις. 12 στήτωσαν δὲ οἱ προηγούμενοι τοῦ πλήθους, καὶ πάντες οἱ ἐκ τῶν κατοικιῶν ἡμῶν ὅσοι ἔχουσι γυναῖκας ἀλλογενεῖς παραγεννηθήτωσαν λαβόντες χρόνον· 13 καὶ ἐξ ἐκάστου τόπου . . . τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς κριτάς, ἕως τοῦ λῦσαι τὴν ὀργὴν τοῦ Κυρίου ἀφ' ἡμῶν τοῦ πράγματος τούτου.

14 Ἰωνάθας Ἀζαήλου καὶ Ἰεζίας Θεκούου ἐπεδέξαντο κατὰ ταῦτα, καὶ Μεσόλλαμος καὶ Σαββαταῖος ὁ Λεὺς συνεβράβευσαν αὐτοῖς. 15 καὶ ἐποίησαν κατὰ πάντα ταῦτα οἱ ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας.

Vulg; + doublet καὶ οὐχ ευρομεν B, h; + οὐχ υπομενομεν v — το εργον] + ημων b — ημιν] om. b.

12 ἀλλογενεῖς] + παρ' εαυτοῖς L; apud se Vulg V. L. C. — λαβόντες] A, B, L, Syr al; om. Vulg. Acc. to Bewer, p. 87 = $\Pi\pi\mu\gamma$ M. T. — κατοικιων] B; κατοικων A.

13 καὶ] A, L, Vulg, Syr (et accipiant presbyteros et iudices) V. L. C., 44, 64, 71, 74, p, n, t, 236, j, v, 248; om. B, h al — εἰ] b, Syr; om. A, B al because of homoeoteleuton ΕΞ = EK] ΑΣΤΟΥ; + δε A al; om. δε B, b, h, 44, Vulg, Syr — του Κυριου] A, L, h, 64, 74, p, t, v; om. του B al — του πραγματος] A, B, Syr, Vulg al; pr. περι b. See E. S. p. 273, note g. τοὺς πρεσβυτέρους] for case not. V. L. C. accipiant.

14 Ἰωναθας] A, B, Vulg al; pr. καὶ b — Ἰεζίας] = KA[I EZEIAS B; Eζιας h; Ιαζιας L; Eζεκιας A al; Ozias Vulg; Lw Syr — ΘΕΚΟΥΟΥ] > ΘΟΚΑΜΟΥ B; Θωκανου A, Syr, 44, h, 64, 71, 74, p, n, q, y, t, j, v, 248; Θεκουε L; Θωρακου k; Θεωκανου [e, 236, b'] — Thecam Vulg ΘΕΚΟΥΟΥ or ΘΕΚΟΥΟΥ is Bewer's conjecture p. 87. From the consistent appearance of N (except in k) the translator may prh. have read $\Pi\eta\eta$ for $\Pi\eta\eta$ — επεδεξαντο] A, B, L al; επελεξαντο h; επεδειξαντο 64, n, j — Μεσολλαμος] > ΜΟΣΣΟΛΛΑΜΟΣ A, B (et fere) al; Bosoramus Vulg; سوللا مومس Syr — ο Λεὺς] conjectural but 44 omits καὶ. Sabbataios was left out in copying, then inserted after ο Λεὺς wh. was then copied as a proper name: καὶ Λευ(ε)ις as in A, B, Syr, Vulg al; om. καὶ 44; Μεσολλαμ καὶ

16 Καὶ ἐπελέξατο αὐτῷ Ἑζρας ὁ ἱερεὺς ἄνδρας ἡγουμένους τῶν πατριῶν αὐτῶν πάντας κατ' ὄνομα, καὶ συνεκάθισαν τῇ νομηνίᾳ τοῦ μηνὸς τοῦ δεκάτου ἐτάσαι τὸ πρᾶγμα. 17 καὶ ἤχθη ἐπὶ πέρας τὰ κατὰ τοὺς ἄνδρας τοὺς ἐπισυναχθέντας A [ἔχοντας] γυναῖκας ἄλλογενεῖς ἕως τῆς νομηνίας τοῦ πρώτου μηνός.

18 Καὶ εὐρέθησαν τῶν ἱερέων οἱ ἐπισυναχθέντες ἄλλογενεῖς γυναῖκας ἔχοντες 19 ἐκ τῶν υἱῶν Ἰησοῦ τοῦ Ἰωσεδέκ καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ, Μασείας καὶ Ἑλεάζαρος καὶ Ἰώριβος καὶ Γαδαλαῖος. 20 καὶ ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐκβαλεῖν τὰς γυναῖκας αὐτῶν.

Σαββεθαιος οι Λευεϊται b — και Σαββαταιος] A, B al; om. και 44; ܠܠܗܠܝܬܐ Syr — συνεβραβευσαν αυτοις] A, B, L al; consenserunt V. L. C.; ܘܥܒܪܝܬܐ ܕܠܠܗܠܝܬܐ Syr.

16 συνεκάθισαν] A, Syr, L, (et consedit) V. L. C., 44, e, k, 64, 71, 74, p, n, q, y, t, 236, j, 248 (et fere) συνεκάθησαν b', v; συνεκλείσθησαν B al; et consedit V. L. C. — του δεκάτου] A, B, Syr, Vulg al; του δωδεκάτου b, n — ετασει] A, B, L al; αιτησαι e, 64, j, 248.

17 και ηχθη . . . τα κατα] et determinatum est de viris Vulg; et ventum est ad finem, et data est sententia adversus V. L. C. επισυναχθεντας B, h; επισυνεχοντας A al = επισυναχθεντας εχοντας επισυναγαγοντας b, n εως . . . μηνος] ut usque in primum diem primi mensis eas retinerent V. L. C.

18 επισυναχθεντες] B, L, Syr al; permisti Vulg; επισυνεχοντας A — εχοντας] A, B, Syr, Vulg al; om. L; et inventi sunt ex sacerdotibus permisti, qui habebant alienigenas uxores: Vulg.

19 αυτου] B, b, Syr, Vulg al; και . . . αυτου om. 44; om. αυτου A, h, k, 64, 74, p, n, t, j, v, 248 — Μασείας] Cf. v. 22; ΜΑΘΗΛΑΣ A al; ΜΑΕΗΛΑΣ B; ΜΑΑΣΙΑΣ L, 248; Maseas Vulg; ܠܠܗܠܝܬܐ Syr and in v. 22 ΜΑΣΣΙΑΣ A al; ΑΣΣΕΙΑΣ B; ܠܠܗܠܝܬܐ Syr; Li [] Mosias Vulg — ΓΑΔΑΛΑΙΟΣ] > ΙΩΔΑΔΑΝΟΣ A al; Ιωδανος B; Ιαδδειας L > ΓΑΔΑΛΕΙΑΣ; Joadeus Vulg; ܝܘܕܐܝܬܐ Syr.

20 Note elliptical clause. See E. S. p. 274, note m, and p. 197, note k; et obtulerunt ad placandum V. L. C.

23 καὶ ἐκ τῶν Λευιτῶν, Ἰωζάβαδος καὶ Σεμείς καὶ Κώλιος, οὗτός ἐστι Καλιτὰς, καὶ Παθαῖος καὶ Ἰούδας καὶ Ἐλιέζερ. 24 ἐκ τῶν ἱεροφαιτῶν, Ἐλιάσιβος· 25 ἐκ τῶν θυρωρῶν, Σάλλουμος καὶ Τολμάνης καὶ Οὔρου. 26 ἐκ τοῦ Ἰσραὴλ ἐκ τῶν υἱῶν Φορός, Ἰερεμίας καὶ Ἰεζίας καὶ Μελχίας καὶ Μιάμνος καὶ Ἐλεάζαρος

23 Ιω[αβαδος] A, B (et fere) al cf. v. 22, I:9, and VIII:62 — Σεμεις] A (et fere) 64, n, j, 248, v al; Σενσεις B; Σεμει B in v. 33; Σεμει A in v. 33; Σομεις B in v. 34; Σεσσεις A in v. 34; Σεμει b; Semeis Vulg; ~~Σεμει~~ Syr — Κωλιος] A, (Κωλιας) L, 44, (κολιος) k, 64, 74, p, n, q, y, t, j, (Κωδιος) v, 248; Κωνος B, h; ~~Κωλιος~~ Syr; Colnis Vulg — εστι] A, n, Syr, (hic est Ele et Has) V. L. C. al; om. B, L, h; et Calitas Vulg — Καλιτας] A al (et fere), n, h; Καλλιτας L; om. 44, k; Καλειταις B — Παθαιος] B al; Φαθαιος A, v; Φεθειας L; Παθευς k; Φεθειας b'; Facteas Vulg; ~~Παθαιος~~ Syr — Ιουδας] L, Syr; Ωουδας A, B, h, k, 64, 74, p, n, y, t, j, v, 248, (and om. και) 44; Colvas Vulg. Cf. E. S. p. 98 — Ελιεζερ] b; Elionas Vulg; ~~Ελιεζερ~~ Syr; Ιωνας A al; Ιωανας B, n, are badly corrupted readings of ΕΛΙΑΖΑΡ or ΕΛΙΕΖΕΡ. This same corruption occurs in v. 32 (Bewer).

24 Ελιασιβος] + και Ζαχουρ b; Zaccarus Vulg; ܙܚܪܐ Syr; Βαχουρος A, B al; Βαχωρος k; Βαχουτος v. All except b MSS. om. και Corrupt variants of ΕΛΙΑΣΙΒΟΣ or ΕΛΙΑΣΟΥΒΟΣ (b, 64, j, 248) = ΖΑΧΟΥΡΟΣ. E = Z, Λ = A, Α = K, Σ = X. ΟΥΒΟΣ = ΟΥΡΟΣ so Bewer but Lupton thinks we have the missing אורי of the Porters here. Prh. ΖΑΚΧ = ΣΑΛΛ + ΟΥΡΟΥ.

25 Θυρωρων] A, b, Vulg, 44, k, v al; θυγατέρων B, Syr — Τολμανης] cf. V:28, n; Τελλημ και Ουριας L; Τολβανης A, B, Vulg al (et fere) 44, v; ܬܠܠܡܡܝܬ Syr — και Ουρου] conjectural. See Lupton. This και ΟΥΡΟΥ became ΖΑΚΧΟΥΡΟΥ and was copied in line above.

26 *Ιερεμίας*] 74 and conjectural from Ozi et Remias Vulg; *Ραμίας* L; *Ιερμας* A al; *Ιερμα* B; *ܐܝܪܡܝܐ* Syr; Ozi et Remias of Vulg is prb. due to last syllable of *Φορος* and I before Remias — *Ιεζίας*] B; *Ιεδδίας* A, k, p, n, γ, t, v; *Ιαζίας* L;

καὶ Ἀσεβίας καὶ Βαναίας. 27 ἐκ τῶν υἱῶν Ἡλάμ, Μαθθανίας Ζαχαρίας, Ἰεχίηλος καὶ Ὠβαδαῖος καὶ Ἰαριμὼθ καὶ Ἡλίας. 28 καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Ζαθθουὶ Ἐλιωνίας, Ἐλιάσιβος, Μαθθανίας, Ἰαριμὼθ καὶ

Εδδίας 64, q, j, 248; Εκδίας 236; Geddias Vulg; ܠܕܕܝܐ Syr — Μιαμνος] conjectural > ΜΙΑΗΛΟΣ B; ΜΙΑΗΛΟΣ h; .. ΙΑΗΛΟΣ k; ΜΑΙΛΟΣ 248; ΜΑΗΛΟΣ A al (ΜΑΗΛ) 44; Μιαμιδαίας b; Michelus Vulg; ܡܝܡܝܕܝܐ Syr. MIAMIDAIAS = MIAM ... + ΙΔ + [ΑΣΑΒ] ΑΙΑΣ, ΙΔ is corrupt dittography for ΙΑ; Jammehias Vulg — Ασεβιας] = Ασεβειας B al; Ασειβιας A, 44, 64, p, n, y, t, 236, j, v (et fere) 248; ܠܕܕܝܐ Syr (ΑΣΑΒΑΙΑ).

27 Ηλαμ] = Ηλα, και A, B al; Αιλαμ and om. και L; Ηλακαιμ 44, 74, q, t, 236; Ιλακεμ 71; Ηλακαμ γ; Jolaman: Chamas Vulg; ܠܗܠܐܝܡ Syr — Μαθθανιας] A al; Ματαν και B; Jolaman: Chamas Vulg = corruption of ΗΛΑΜ + ΜΑΘΘΑΝΙΑΣ — Ζαχαριας] pr. και B, L, Syr, Vulg 64, n and om. και A al — Ιεχίηλος] cf. v. 21; or, prh. Ιεζριηλος A Vulg al; ܠܝܚܝܐ Syr; Ιειηλ L; Ιεσριηλος n; Ιεριηλος Ald; Ιεζορικλος B — Ὠβαδαῖος] > Ὠαβδειος B; Ὠαβδιος A; Αβδια L; Ιανδιος 44; Ιωαβδειας h; ܠܝܠܝܐ Syr; Joddius Vulg; και ο Αβδιος k; Ὠαβταῖος v; om. e, 64, n, j, 248 — Ιαριμωθ] A al; Ιερεμουθ k; Ιεριμωθ και Ζαβαβ και Αζιζα L; Ιερωμωθ 71; Ιαρ(ε)ιμωθ A, B, Syr, b', 44, 248 cf. v. 28; Erimoth Vulg — Ηλιας] b = ΑΗΔΙΑΣ A, 44, 64, p, n, t, j; ΑΗΔΕΙΑΣ B al; ΑΥΔΙΑΣ 248; ΑΗΔΙΑΣ v; Helias Vulg; ܠܗܝܐ Syr.

28 Ζαθθουὶ] cf. V:12; or Ζαθθουα L; Ζαμοθ A, B, 64, p, t, v; Ζαμωθ al; Zathoim Vulg; ܙܬܗܝܐ Syr. ΖΑΘΘΟΥΙ = ΖΑΘΘΟΜ = ΖΑΜΟΘ — Ελιωνίας] VIII:31 and IX:22); Ελιαδας A, B al; Ελιωναι L; Eliadas Vulg; ܠܝܠܝܐ Syr. ΕΛΙΩΝΙΑΣ became ΕΛΙΑΔΑΣ — Ελιασιβος] cf. IX:24; Ελετασειμος B; Ελιασιμος A al; Ελιασουβ L; Ελιασιμος j, 248; Liasumus Vulg; ܠܝܬܝܡܝܐ Syr — Μαθθανιας] cf. IX:27; Ωθονιας A, B al; Μαθθανια L; Zochias Vulg (ΖΟΧΙΑΣ = Z for Θ, X for Ν); ܠܝܬܝܡܝܐ Syr — Ιαρ(ε)ιμωθ] A, B al; Larimoth Vulg; ܠܝܪܝܡܝܐ Syr — Ζαβαδος] from Ζαβαθος A, B al; Ζαβαδ, Οζει b; Zabdis Vulg; ܠܕܒܕܝܐ Syr

Ζάβαδος καὶ Ζεραδίας. 29 καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Βηβαί, Ἰωάννης καὶ Ἀνανίας καὶ Ζαβαῖος καὶ Ἀθλαῖος· 30 καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Βανί, Μεσόλλαμος, Μάλλουχος, Ἰεδαῖος, Ἰάσουβος καὶ Ἰασάηλος καὶ Ἰαριμῶθ. 31 καὶ ἐκ τῶν υἱῶν [Φαᾶθ Μωάβ], Ἀδδιναιῖος καὶ Μαεσίας, Χέλλαλος καὶ Βαναίας, καὶ Ματθανίας καὶ Βεσελὴλ καὶ

(the same as for Sabbataios in IX:14) — Ζεραδιας] = Ζεραλιας B (B = P, Δ = Α); Ζαρδαιας A, p, q, t; ܠܕܝܝܢ Syr; Σαρδαιας 74, y, 236 and Σαρδαιας j, v, 248; Ζαρδεας n; Tebedias Vulg; prh. we should read Ζεραδιας. It is evident that Ζαβαθος and Ζεραδίας or Ζεβαδίας became confused, and this was the cause of om. some equivalent for ܣܪܝܬܐ such as Αζιζαιας.

29 καὶ] B, L, Vulg, Syr al; om. A, 44, 64, 71, 74, p, t, 248 — Ζαβαιος] = Ζαβδιος v; Ζαβδος B; Ωζαβαδος A (et fere) 10. 44, 64, n, j, 248 al; Ζαβουθ b; Zabdias Vulg; ܠܕܝܝܢ Syr — ΑΘΛΑΙΟΣ] from ΕΜΑΘΕΙΣ A, j, v; Αμαθις 44, 71, p, q, y, t; Εμαθις n; Εμαθθις B; Εμμαθεις 64; Θελεει b; ܠܕܝܝܢ Syr. ΛΑ = Μ, Ο = Ε, and transposition of syllables.

30 Βανί] Μανη 248; Μανι A, B al; Banni Vulg; ܠܕܝܝܢ Syr. Cf. IX:21 under Μανη — Μεσολλαμος] cf. VII:43 and IX:14; Ωλαμος A, B al; ܠܕܝܝܢ Syr; Olamus Vulg; Ιωματος v; Ιωλαμος 248; Μοσολλαμ b — Μαλλουχος] = ΜΑΜΟΥΧΟΣ A, B al; Μαλουχ L; Maluchus Vulg; ܠܕܝܝܢ Syr — Ιασαηλος] = Καὶ Ασαηλος A, B al; Ασσαηλ L; Azabus Vulg; ܠܕܝܝܢ Syr (reading Γ for Σ) — Ιαριμωθ or Ιερεμωθ] A, B al; Αριμωθ b.

31 Φαᾶθ Μωάβ] restored from b; all other MSS. and vrs. om. This verse is even more corrupt than usual but a comparison w. L, Lat and Syr shows that the names were approximately the same as in M. T. (Cf. Bewer p. 91):

Text	B	A	L	Vulg	Syr
Αδδιναιος]	Αδδειν, Λαθος	Αδδι· Νααθος	Εδνα	Addin, Naathus	ܐܕܕܝܢܐܝܝܐ
Μαεσιας]	Μοοσσειας	Μοος·Σιας	Σιδια	Moosias	ܡܘܫܝܐܝܝܐ
Χέλλαλος]	Λακκουνος	Λακκουνος	Χαλαμανοι	Caleus	ܠܕܝܝܢ
Βαναϊας]	Ναιδος	Ναιδος	Βαναϊας	Raanas	

ἐκ τῶν υἱῶν Βαγοί, Ἰερεμίας, Μοαδεῖος, Ἀβραμος, Ἰουήλ, Βαναίας, Πεδίας καὶ Ἰωνας καὶ Μαριμῶθ καὶ Ἐλίαςιβος καὶ Ματανία Ματανίας, καὶ Ἰασούς. [ἐκ τῶν υἱῶν] Βαννοῦ, Σεμείς,

Σεμείς] cf. IX:23; Σεμεσι B; Σεμει A al; Semei Vulg; ܣܡܝܝܐ Syr.

34 Βαγοί] Conjectural. Βαανει B; Βαανι A al; Βαναι L; Μαανι 64, 248; Βααννι 236; Βααμι v; Banni Vulg; ܒܢܢܝ Syr. Altho all MSS. and vrs. have Βαανι, this name has been mentioned in IX:50, ܒܢܢܝ occurs later in this verse so it is prb. that ܒܢܢܝ is meant here. Cf. Βαναι (B) in VIII:40 where original was certainly Βαγοί (Bewer pp. 91 and 92) — Μοαδεῖος] = Moadias Vulg and ܡܘܥܕܝܐ Syr; Μοουδεῖα L; Μομδ(ε)τος B al; Μομδ(ε)ις A, 44, 64, 74, p, n, q, y, t, 236, j; Μομα h; Μομδης k; Μοβδι 71; Μονδεις v; Μομβδος 248; ΜΟΑΔΕΙΟΣ = ΜΟΜΔΕΙΟΣ; Ἰερεμίας A, B al; left out of preceding names then included here — Ἀβραμος] > Μαηρος B; Ισμαηρος A al; ܐܒܪܐܡ Syr; Abramus Vulg; om. k; Ἀβραμ L; Ιομαηρος j; Ιωμαηρος 248. Ισ of A al is dittography of preceding ΙΣ — Ιουήλ] L Vulg (Johel), 44, 248 al; Ιουνα A, B — Βαναια] L; Baneas Vulg; ΜΑΝΔΑΙΑ = ΒΑΝΑΙΑ (interchange of homogeneous letters B and M); Μαμδαι B 44, 64, 71, p, t, j, v; Μαδμαι 248; Μαδαι n; Μαβδαι al; Syr has ܒܢܢܝܐ, ܒܢܢܝܐ = ΒΑΝΑΙΑ + ΑΛΜΑΔΑ = ΜΑΜΔΑΙ a doublet — Πεδίας] B al; Παιδεῖας A, 64, 71, p, v, 248; Βαδαῖα L; Pelias Vulg; ܦܥܝܐ Syr. Π and B interchange of homogeneous letters — Ἰωνας] Jonas Vulg; ܝܘܢܐ Syr; Ἀνως A, B, 71, p, 248 al; but cf. Ιουνα of A, B in this verse — καὶ 30] Vulg, Syr, n, t, 236, v, 248; om. A, B al but K of ΚΑΡΑΒΑΣΕΙΩΝ shows that it was originally present — Μαριμῶθ] Marimoth Vulg; ΚΑΡΑΒΑΣ(Ε)ΙΩΝ A, B, h, 64, j, 248 al; Βασιων 44; Παμασιων k; ܡܪܝܡܘܬ Syr — Ἐλίαςιβος] = ΕΝΑΣ(Ε)ΙΒΟΣ A, B al; Eliasib Vulg; Χελιασουβ L; ܚܠܝܐܝܒ Syr — Ματανια Ματανίας] (Bewer). This may be a doublet in the original (so Guthe); Mathaneus Vulg; ܡܬܢܝܐ Syr; Μαμταναιμος B; om. k; Μαμνιταναιμος A al; Μαννιταναιμος p; Μαμνιτα Ταναιμος j; Ματτανεμος v; Μαμνιμαν Ταναιμος 248; (cf. Μαιαναιμινος V:8) — καὶ] so Vulg Syr 248; om. A, B al

Σελεμίας, Ναθάν [καὶ Ἀδδ]ίας· καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Ζακχαί, Σεσείς, Σωραί, Ἀζάρηλος, Σελεμίας, Σαμαρίας, Σάλλουμος, Ἀμαρίας, Ἰώσηφος. 35 ἐκ τῶν υἱῶν Νωβά, Ἰεχίηλ, Ματταθίας, Ζαβαδαίας,

but EAI of following name prb. = Καὶ — καὶ Ιασεῖς] = ΕΛΙΑΣΕΙΣ A, B al; (et fere) k, 71, v, 248; Eliasis Vulg; ܐܠܝܐܣܝܐ Syr. A, B al follow Qere ܝܫܝ. Bewer considers ܝܫܝܝܝ (I Ch. XI:47; XXVII:21) the full form of this name — ἐκ τῶν υἱῶν] conjecturally restored; om. A, B al and Vulg and Syr along with several names — Βαννου] cf. IX:34 note on Βαγοί; Βαννου A, B al; om. Syr, Vulg; Bonnei L; + ΕΔΙΑΛΕΙΣ B; ΕΛΙΑΛΕΙ A; om. w. k [Vulg and Syr^{vid}] as it is prb. a ditto-graph for ΕΛΙΑΣΕΙΣ before Βαννου — Σεμεις] cf. IX:23 and 33; Σομεεις A, B, v; Σωμης k; Σομς 64, j, 248; Σομευς 71 — Ναθαν [καὶ Ἀδδ]ίας] Ναθανιας A, B al; ܢܬܢܝܐ Syr. Ναθανιας is a haplogram for Ναθαν καὶ Ἀδδίας. A, B, Syr, Vulg al om. Ἀδδίας; Ἀδδαίς L — Ζακχαὶ] Bewer's conjecture p. 93 based on Ez. II:9 and Neh. VII:14. The ἐκ τῶν υἱῶν of A, B, Syr al is correct but Εζωρα A, B al; ܐܘܪܐ Syr; Orizas Vulg can hardly be correct. Prh. Εζωρα was read due to similarity of name used to transliterate ܝܪܫܐ wh. was for that reason lost. It is conjecturally restored in text above. — Σωραί] see pr. note; prh. ܫܘܪܝܐ Syr — Ἀζαρηλος] > Εζρεὶλ B and Ἀζαηλος B; Εζρεὶλ A, 64, j al and Ἀζαηλ; Εζρια 44, 74, p, t, 236; Εσρια 71, q; Εζρίας v; Εζριηλ 248; Dielus prh. Vulg; ܐܘܪܐ Syr — Σελεμίας] > Semedius Vulg and ܣܡܝܕܐ Syr — Σαμαρίας] conjecturally restored. Lost from original due to similarity with Ἀμαρίας — Σάλλουμ] from ΣΑΜΑΤΟΣ A, B al; ΣΩΜΑΤΟΣ 236, 248; ܣܡܝܕܐ Syr, ΛΛ = M, ΟΥ = ΟΣ, M = AT — Ἀμαρίας] > ZAMBPIΣ due to confusion with ΣΑΜΑΡΙΑΣ; Ζαμβρις A, 44, 64, 71, p, n, q, y, t, 236, j, (et fere) v, 248; Ζαμβρι B al; Ζαμπρις 74; Zambris Vulg; ܙܡܒܪܝܐ Syr. These variants are due to telescoping of two names ΣΑΛΛΟΥΜ and ΑΜΑΡΙΑΣ, Σ = Ζ, ΛΛ = M, B = P — Ιώσηφος] A, L, Vulg, Syr al; Φοσηπος B.

35 ex] B, Syr, h, 248; pr. καὶ A, L, Vulg al — υἱῶν] A, L, Syr, Vulg al; om. B — Νωβὰ] = Nobei Vulg; Ναβαυ L;

Ζεβέννει, Ἡδαῖς, Ἰουήλ, Βαναίας. 36 πάντες οὗτοι συνήκxησαν γυναιξὶν ἀλλογενέσιν, καὶ ἀπέλυσαν αὐτάς σὺν τέκνοις.

37 Καὶ κατέκxησαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται καὶ οἱ ἐκ τοῦ Ἰσραὴλ ἐν Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν τῇ χώρᾳ τῇ νομηνίᾳ τοῦ ἐβδόμου μηνός, καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν ταῖς κατοικίαις αὐτῶν, 38 καὶ συνήχθη πᾶν τὸ πλῆθος ὁμοθυμαδὸν ἐπὶ τὸ εὐρύχωρον τοῦ πρὸς ἀνατολὰς τοῦ ἱεροῦ πυλῶνος, 39 καὶ εἶπον Ἐζρα τῷ ἀρχιερεῖ καὶ

NOOMA A, e, h; ܢܘܡܐ Syr; ٧ܝܘܢ ܐܘܡܐ 44, 64, 71, p, q, y, t, 236; Νομα n; ܐܘܡܐ 74; ܐܘܡܐ j, 248; EΘMA al; ܐܘܡܐܡܐ v M = B homogeneous letters, 00 = Ω — Ιεχηλ] Ιειηλ L: Idelus Vulg; conjectural as A, B, Syr al om. — Ματταθιας] Μαθθαθιας L; Mathathias Vulg; Μαζιτιας A al, (Ζητιας) v. Due to MA the last syllable of pr. word being similar to MA[ZITIAΣ] first syl. of fol. word; ܐܘܡܐ ܙܝܬܝܐ B; ܙܝܬܝܐ Syr — Ζεβεννει] L; conjecturally restored; Zecheda prb. Vulg — Ἡδαις] > Ἡδαις A al; ܝܕܝܐ L; ܝܕܝܐ Syr; Ἡδος B; Ἰδαις 44; Ἡδες 64, j, v; om. 248; Sedmi Vulg Σ = E although original prh. was Ἡδαις or Ἡδος — Ἰουηλ] A; Ουηλ B; Ιωηλ L; Jessei Vulg; ܝܝܫܝܐ Syr (+ Banaia).

36 συνήκxησαν] B, b, 44, 74, p, v; συνήκxισαν A al — γυναιξὶ ἀλλογενεσι] B, L, h; γυναικας ἀλλογενεις A al — καὶ ἀπέλυσαν αὐτας σὺν τέκνοις] A, B, L, Syr, Vulg all MSS. agree cf. E. S. 274 note n and 278 note a.

38 καὶ οἱ υἱοὶ] A, B, Syr, Vulg al; καὶ ηὐξήθησαν οἱ υἱοὶ L, y, et creaverunt in habitationibus suis V. L. C.; Et erant filii Israel in commorationibus suis. Vulg — συνήχθη] A, B al; συνήχθησαν L, v, Vulgate Syr — τοῦ ἱεροῦ] A, L al; om. τοῦ B, h. See E. S. p. 267 and 268: And on the new moon of the seventh month, the children of Israel being in their cities, all the people assembled with one accord into the broad place of the Temple porch toward the East; and they said, etc.

39 εἶπον] L, Vulg, Syr, h, k, 236, 248; εἶπεν A, B al; et dixit Esdra princeps sacerdotum et lector V. L. C. — τῷ ἀρχιερεῖ] A, 44, 71, 74, p, n, q, y, t, 236, v, Vulg Syr V. L. C.;

ἀναγνώστη κομίσαι τὸν νόμον Μωύσεως τὸν παραδοθέντα ὑπὸ τοῦ Κυρίου θεοῦ Ἰσραήλ. 40 καὶ ἐκόμισεν Ἐζρας ὁ ἀρχιερεὺς τὸν νόμον παντὶ τῷ πλήθει ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως γυναικὸς καὶ πᾶσιν τοῖς ἱερεῦσιν, ἀκοῦσαι τὸν νόμον, νουμηνία τοῦ ἐβδόμου μηνός. 41 καὶ ἀνεγίνωσκεν ἐν τῷ πρὸ τοῦ ἱεροῦ πυλῶνος εὐρυχώρῳ ἀπὸ ὄρθρου ἕως μεσημβρινοῦ ἐνώπιον τῶν ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν· καὶ ἐπέδωκαν πᾶν τὸ πλῆθος τὸν νοῦν εἰς τὸν νόμον. 42 καὶ ἔστη Ἐζρας ὁ ἱερεὺς καὶ ἀναγνώστης τοῦ νόμου ἐπὶ τοῦ ξυλίνου βήματος τοῦ κατασκευασθέντος. 43 καὶ ἔστησαν παρ' αὐτοῦ Ματθαίας, Σαμαίας, Ἀνανίας, Οὐρίας, Χελκίας, Μασσίας ἐκ δεξιῶν, 44 καὶ ἐξ εὐωνύμων

τῷ ἱερει B, b [h, k, N, e, 64, j, 248]. The MSS. specifically mentioned as well as implied are given here in full. The weight of evidence seems to favor *αρχιερει* wherever it is used in place of *ἱερει* — Κυρίου θεου] A, Syr, Vulg, 64, p, n, t, 236; om. Κυρίου B; om. του al.

40 ἐκομίσει] A, Syr, Vulg al; ἐδοκίμασεν B, h; καὶ ἠνεγκεν L; ἐκομίσασι v — ἀρχιερευσ] A, B, Syr, Vulg al; om. 41; ἱερεὺς L, k — παντὶ τῷ πλήθει] et legit universo populo V. L. C. — τὸν νόμον 2°] B, h; τοῦ νομοῦ A al; legem Domini V. L. C. — ἀκοῦσαι] A, B, Vulg, Syr al; καὶ παντὶ ἀκουοντι τοῦ συντεναι (ἀκοῦσαι y) ἐν ἡμερᾷ μιᾷ τοῦ μηνὸς τοῦ ἐβδόμου L, y.

41 ἀνεγίνωσκεν] A; ἀνεγίνωσκειν B (Thack. Gr. p. 114) — προ] B, A^a, Syr, Vulg al; πρω A^{*vid}; πρωτου L — εὐρυχωρῳ] A, L al; εὐρυχωρου B — απο] B, L, h; ἐξ A al; om. n — μεσημβρινου] B, L, h (et fere) k; μεσου ἡμερας A, 44, 74, p, n, t, v — καὶ 2°] pr. τε A, v al — παν το πλῆθος] A, L, Syr omnes Vulg; παντα B, h, k; om. παν v.

42 ο ἱερευσ] A, B, L, Syr, Vulg al; ἀρχιερεὺς v.

43 ἐστήσαν] A, L, Syr, Vulg al; ἐστήσεν B — παρ'] A al; συν L; om. B, h; ad eum Vulg; ~~οὐκ~~ Syr — Σαμαίας] L, v; Σαμμους A al; Ζαμους 44; om. k; Σαμμου B; Samus Vulg; ~~αὐτῶν~~ Syr — Ἀνανίας] pr. καὶ A, L + Ἀζαρίας all MSS. and vrs. This is prb. confusion of ANANIAΣ + ΟΥΡΙΑΣ with confusion particularly of Z and N — Χελκίας] L; Ἐζεκίας

Φαδδαῖος, Μισαήλ, Μελχίας, Ἀσόμ, Ἀσουββάδινα, Ζαχαρίας.
 45' καὶ ἀναλαβὼν Ἐζρας τὸ βιβλίον τοῦ νόμου ἐνώπιον τοῦ πλήθους,
 προεκάθητο γὰρ ἐπιδόξως ἐνώπιον πάντων, 46 καὶ ἐν τῇ λῦσαι τὸν
 νόμον πάντες ὀρθοὶ ἔστησαν· καὶ ἠὐλόγησεν Ἐζρας τῷ ὑψίστῳ θεῷ
 παντοκράτορι, 47 καὶ ἐπεφώνησεν πᾶν τὸ πλῆθος Ἀμήν, ἀμήν·
 καὶ ἄραντες ἄνω τὰς χεῖρας προσπεσόντες ἐπὶ τὴν γῆν προσεκύνησαν
 τῷ Κυρίῳ. 48 Ἰησοῦς καὶ Βαναίας καὶ Σαραβίας, Ἰάμινος, Ἰάχου-

A, B, Vulg, Syr al (EZEKIAS = XEZKIAS = XEAKIAS);
 Ιεζεκιαις k — Μαεσιας] Μαασιας L; Βααλαμος A, B, Vulg, Syr
 al BAAΛSAMOΣ, BA = M, homogeneous letters, AA = AA,
 ZA = Σ, M = IA, rd. Μαεσιας in conformity w. IX:18 al.

44 Φαδδαῖος] > ΦΑΛΔΑΙΟΣ A al; Φαλαδαῖος B; Φαλλαιος n;
 Φαδαῖας L; ܦܕܕܝܐ Syr; Faldeus Vulg Ἀσομ Ἀσουββαδινα] =
 ΑΩΘΑΣΟΥΒΟΣ + NABAPIΑΣ A, B al; ܐܬܝܬܐ .ܕܥܡܝܐ .ܕܐܬܝܬܐ, Syr;
 Abusthas, Sabus, Nabadias Vulg; Ἀσομ καὶ Ἀψαδανας L;
 ΑΣΟΜ = ΑΩΘΑ, ΑΣΟΥΒΒΑΔΕΙΝΑ is confusion of ΑΣΟΥΒ +
 BA, PI = ΔΙ, NA a transposition of syllables in NABAPIΑΣ;
 Αωθασουβος j, 248; Δωθασουβος v; + Μεσολλαμ L; om. al.

45 του νομου] A, L, Syr, 44, e, 64, 71, 74, p, t, 236, j, v;
 om. του y; legem Domini V. L. C.; om. B, Vulg al — γαρ] A,
 B, L, Vulg, Syr, k, 64, 74, n, j, v; om. 71 al.

46 καὶ ἐν τῇ λῦσαι τὸν νόμον] et dum interpretaretur legem
 V. L. C. — ὀρθοὶ] B, L al; ὀρθροὶ A — Ἐζρας] A, L, Vulg,
 Syr al; Ἀζαριας B, h (cf. Neh. X:2) — ὑψίστῳ] B, Syr, h; pr.
 Κυριφ θεῷ τῷ A, Vulg al — θεῷ] B, Syr, h; + σαβαωθ A,
 Vulg al.

47 ἐπεφώνησεν] A, Vulg al; ἐπεφωνησαν k, Syr; ἐφωνησεν B;
 ἐξεφωνησε L — Ἀμην] B, h, Syr; om. αμην 2° A, L, Vulg al —
 Κυριφ] A, L, Vulg, Syr al; θεῷ B, h.

48 Ἰησοῦς] A, B, L, Vulg, Syr al; pr. καὶ v — Βαναῖας] L;
 ܒܢܝܐܝܐ Syr; Banaeus Vulg; Ἀννιουθ B al; Ἀννους A, k, 64, 74, p,
 n, q, y, t, 236, 248; Ἀνους 44, h, j; Ἀνανους 71; Ἀννας v —
 Ἰαμινος] from ΙΑΔ(E)ΙΝΟΣ A, B al, ΔΕ = Μ Ἰαμην L; καὶ
 Ἀδινος 64, j, 248; Ἰαδηνος 71; Ἰαδδινος v; Jaddimus Vulg;

αὕτη ἐστὶν ἁγία τῷ Κυρίῳ· καὶ πάντες ἔκλαιον ἐν τῷ ἀκοῦσαι τὸν νόμον· 51 βαδίσαντες οὖν φάγετε λιπάσματα καὶ πίετε γλυκάσματα καὶ ἀποστείλατε ἀποστολὰς τοῖς μὴ ἔχουσιν. 52 ἁγία γὰρ ἡ ἡμέρα τῷ Κυρίῳ, καὶ μὴ λυπεῖσθε· ὁ γὰρ Κύριος δοξάσει ὑμᾶς. 53 καὶ οἱ Λευῖται ἐκέλευον τῷ δήμῳ παντὶ λέγοντες Ἡ ἡμέρα αὕτη ἁγία, μὴ λυπεῖσθε. 54 καὶ ὥχοντο πάντες φαγεῖν καὶ πιεῖν καὶ εὐφρανέσθαι, καὶ δοῦναι ἀποστολὰς τοῖς μὴ ἔχουσιν, καὶ εὐφρανθῆναι μεγάλως, 55 ὅτι ἐνεφυσιώθησαν ἐν τοῖς ῥήμασιν οἷς ἐδιδάχθησαν. καὶ ἐπισυνήχθησαν

50 τον νομον] B, L, h; του νομου A al.

51 βαδισαντες] A, B, Syr al; και ειπεν αυτοις Βαδισατε L; και ειπεν αυτοις· Βαδισαντες y — και πιετε γλυκασματα] A, L, Vulg, Syr al; om. B.

52 και] B, L, Vulg, Syr, 74 al; om. A, 44, 71 — λυπεισθε] B al; λυπεισθαι A (item 53); λυπησθε L 74 (but λυπεισθε L in v. 53) — Κυριος] B, L, Vulg, Syr al; pr. θεος A, k, 64, 74, n, t, 236, j, 248; + θεος p, v.

53 παντι] B^b, h, Vulg, Syr al; παντα B*; τα παντα A, 64, j, 248; παντες e; παντι τῳ λαῳ L; populo ut tacerent V. L. C. — μη λυπεισθε] σιγατε και μη λυπεισθε L.

55 οτι] A, L, k; + και B οτι or ετι γαρ e, 64, j al — και επισυνηχθησαν] A, B, Syr al end here; et congregati sunt + universi in Jerusalem, celebrare laetitiam secundum testamentum Domini Dei Israel, Vulg. et coadunati sunt omnes in Hierusalem jocundari, secundum dispositionem Domini Dei Israel, V. L. C.; + εν τη ημερα τη δευτερα οι αρχοντες των πατριων παντος του λαου και οι ιερεις και οι Λευειται προς Εζδραν τον γραμματα, του συνιεναι παντας τους λογους του νομου L, y. Subscr. Εζρας α A; Εσδρας α B.

Princeton Theological Seminary Libraries

1 1012 01250 1062

Date Due

FACULTY

FACULTY

~~FACULTY~~

JUN 30 2013

